

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma

Piia Vattulainen

”Ihan turha soittaa kellekään viranomaisille” – SUOMALAISTEN MIESTEN KOKEMUKSIA PARISUHDEVÄKIVALLASTA JA AVUN HAKEMISESTA

Opinnäytetyö
Toukokuu 2014

OPINNÄYTETYÖ
Huhtikuu 2014
Sosiaalialan koulutusohjelma

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
(013) 260 600

Tekijä
Piia Vattulainen

Nimeke
”Ihan turha soittaa kellekään viranomaisille” – Suomalaisten miesten kokemuksia parisuhdeväkivallasta ja avun hakemisesta

Toimeksiantaja
Itä-Suomen Sohvi-hanke

Tiivistelmä

Tämän opinnäytetyön tehtävänä oli selvittää millaista väkivaltaa suomalainen mies kohtaa parisuhteessaan, miten hän sen kokee ja millaista apua väkivaltaa kohdannut mies kokee tarvitsevansa. Avunhakemisen näkökulmasta huomioitiin myös väkivaltaa kokemattomat miehet. Toimeksiantajana oli Itä-Suomen Sohvi-hanke.

Opinnäytetyö oli laadullinen tutkimus. Aineistonkeruussa käytettiin verkkokyselylomaketta, jossa hyödynnettiin menetelmätriangulaatiota määrällisten ja laadullisten kysymysten muodossa. Kysely linkitettiin internetissä sosiaalisen mediaan ja keskustelupalstoille. Aineiston analyysissä sovellettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä.

Tutkimuksessa kävi ilmi, että yli puolet suomalaisista miehistä on kokenut parisuhdeväkivaltaa. Kokemukset eivät ole sidoksissa ikään, asuinalueeseen tai parisuhdestatukseen. Miehet kokevat sekä fyysistä että henkistä väkivaltaa. Parisuhdeväkivallan syiksi miehet arvioivat pääsääntöisesti sekä kumppanin henkilökohtaiset että parisuhteen ongelmat. Koettu parisuhdeväkivalta on aiheuttanut miehille niin terveydellisiä kuin aineellisiakin vahinkoja. Väkivaltaa kokeneet miehet ovat varauksellisimpia uusia ihmisiä kohdatessaan. Apua miehet eivät hae mielellään. Miehet häpeävät tapahtunutta ja he eivät luota siihen, että heitä otettaisiin avunhakijoina vakavasti. Miehet kaipaavat mieslähtöisiä palveluja ja miestyöntekijöitä. Keskeisiä palveluntarpeita ovat keskusteluapu ja vertaistuki. Myös terveydenhuollon määräaikaistarkastuksia ja tukea parisuhteen kriiseihin kaivataan. Tuloksia voidaan hyödyntää olemassa olevien palvelujen kehittämistyössä.

Kieli
suomi

Sivuja 66
Liitteet 8
Liitesivumäärä 24

Asiasanat
parisuhdeväkivalta, avunhakeminen, mies, menetelmätriangulaatio, verkkokyselylomake

THESIS
April 2014
Degree Programme in Social Services
Tikkarinne 9
FI 80200 JOENSUU
FINLAND
Tel: +358 260 600

Author
Piia Vattulainen

Title
"It's no use to call any authorities" – Intimate Partner Violence and Getting Help as Experienced by Finnish Men

Commissioned by
the Sohvi-project of Eastern Finland

Abstract

The task of this thesis was to find out what kind of violence Finnish men are facing in their relationships, how they feel about it and what kind of help men who have faced violence need. Men who had not experienced intimate partner violence were also taken into account from the point of view of seeking help. The thesis was commissioned by the Sohvi-project of Eastern Finland.

The thesis was conducted using the qualitative research method. The data was collected with an internet questionnaire in which methodological triangulation was utilized in the form of quantitative and qualitative questions. The survey was linked to online social media and discussion forums. The data was analyzed using data-oriented content analysis.

The research revealed that more than half of Finnish men have experienced intimate partner violence. The experiences are not linked to age, area of residence, relationship status nor the number of children. Men experience both physical and mental violence, the latter of which they feel more hurtful. Men evaluate their partner's personal problems as well as relationship problems as the main causes of intimate partner violence. Experienced intimate partner violence harms their health and causes material damages. They also do not trust new people in the same way as before. Men do not willingly seek help. They are ashamed of what has happened to them and do not trust that they will be taken seriously as victims. Men need services specifically designed for men and more male workers. The essential needs of service are discussion help and peer support. Periodic inspections of health care and relationship crisis support are also needed. The results can also be utilized in the development of existing services.

Language
Finnish

Pages 66
Appendices 8
Pages of Appendices 24

Keywords
intimate partner violence, seeking help, man, methodological triangulation, Internet questionnaire

Sisältö

Sisältö.....	4
1 Johdanto	6
2 Parisuhdeväkivalta Suomessa	8
3 Parisuhdeväkivalta perheen sisäisen väkivallan muotona.....	9
3.1 Parisuhdeväkivalta.....	10
3.2 Parisuhdeväkivallan muodot	11
3.3 Parisuhdeväkivallan selitysmallit	13
4 Parisuhdeväkivaltaa kokeneen tukeminen	14
4.1 Parisuhdeväkivaltaa kokeneen tukeminen moniammatillisena yhteistyönä.....	14
4.2 Sukupuolinäkökulma väkivaltatyössä	15
5 Parisuhdeväkivallan miesuhrit	16
5.1 Miesuhrien vähätelty asema	16
5.2 Miehet tuen tarvitsijoina.....	17
6 Opinnäytetyön lähtökohdat	18
6.1 Tutkimusidea	19
6.2 Tutkimuksen tarkoitus ja tehtävä	20
6.3 Tutkimuksen kohderyhmä	21
6.4 Parisuhdeväkivallan miesuhreista aikaisemmin.....	22
7 Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat.....	24
7.1 Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus	25
7.2 Aineistonkeruumenetelmänä verkkokyselylomake.....	26
7.3 Tutkimuksessa käytetty verkkokyselylomake.....	28
7.4 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi	32
8 Verkkokyselyn tulokset.....	35
8.1 Tulosten rakenteesta	35
8.2 Kyselyyn vastanneiden taustatiedot	36
9 Parisuhdeväkivalta miesten kokemana	37
9.1 ”Olen henkisen väkivallan uhri”	38
9.2 ”Todisteita siitä että olisin muka väkivaltainen”.....	39
9.3 ”Pahinta oli kuitenkin nöyryyttäminen”	41
9.4 Koetun väkivallan merkitys myöhempään elämään.....	43
10 Palveluita myös parisuhdeväkivallan miesuhreille	44
10.1 Mies avun hakijana.....	44
10.2 ”En usko, että kukaan voi auttaa”.....	46

10.3 Miehet kuvitteellisen parisuhdeväkivallan uhreina	48
10.4 Miten miestä voidaan auttaa?	49
11 Yhteenveto ja johtopäätökset	51
11.1 Suomalaisien miesten parisuhdeväkivallan ja avun hakemisen kokemusten monimuotoisuus	52
11.2 Palvelujen kehittämistarpeet.....	54
12 Pohdinta	55
12.1 Eettisyys ja luotettavuus	55
12.2 Hyödynnettävyys ja jatkokäyttö	59
12.3 Oppimisprosessi	61
Lähteet.....	63

Liitteet

Liite 1	Toimeksiantosopimus
Liite 2	Verkkokyselylomake ja saatekirje
Liite 3	Linkityslista
Liite 4	Julkaisulupa
Liite 5	Analyysipolku
Liite 6	Analyysitaulukko 1
Liite 7	Analyysitaulukko 2
Liite 8	Kuviot

1 Johdanto

Parisuhdeväkivalta on ilmiö, joka koskettaa monia suomalaisia sukupuoleen, ikään tai sosiaaliryhmään katsomatta. Suomessa tapahtuvista henkirikoksista kolmannes liittyy parisuhde- tai perheväkivaltaan. Vuonna 2012 tehdyn kansallisen rikosuhritutkimuksen tulokset osoittavat, että parisuhteessa olevista miehistä kuusi prosenttia ja naisista kymmenen prosenttia on kokenut jossain vaiheessa elämäänsä parisuhdeväkivaltaa. Samaisen tutkimuksen mukaan miehet kertovat naisia harvemmin väkivallan kokemuksistaan kenellekään. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2013a; Väestöliitto 2014a; Ensi- ja turvakotien liitto ry 2014a; Danielsson & Salmi 2012.)

Suomessa parisuhdeväkivaltaa käsittelevä yhteiskunnallinen tutkimus, keskustelu ja tukipalvelujen kehittäminen ovat käynnistyneet asteittain. Ensimmäisenä huomiota kiinnitettiin väkivaltaan, joka kohdistuu lapseen ja sen jälkeen väkivallan kohteina oleviin naisiin. 1980-luvun puolivälissä huomio kiinnittyi ikääntyneisiin kohdistuvaan lähisuhdeväkivaltaan. Miehistä parisuhdeväkivallan kohteena keskustellaan edelleen vähän, vaikka heidän on uutisoitu joutuvan törkeän perheväkivallan uhreiksi useammin kuin naisten. (Ensi- ja turvakotien liitto ry 2014b; Yle 2012.)

Tämän opinnäytetyön tutkimuksen kohteena ovat suomalaiset miehet ja heidän kokemuksensa parisuhdeväkivallasta sekä avun hakemisesta. Teoreettisen viitekehyksen keskeisiä teemoja ovat parisuhdeväkivalta ilmiönä, parisuhdeväkivaltaa kokeneen auttaminen ja sukupuolinäkökulman huomioiminen väkivaltatyössä. Tutkimuksen lähtökohdat ovat olleet juuri parisuhdeväkivallan sukupuolittuneisuudessa ja siinä, että miehet uhreina ovat jääneet parisuhdeväkivaltakeskustelussa sekä sitä käsittelevässä tutkimuksessa ja kirjallisuudessa vähäiselle huomiolle. Tutkimuksesta saatu kokemustieto tulee opinnäytetyön toimeksiantajan, Itä-Suomen Sohvi-hankkeen, käyttöön.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin verkkokyselylomaketta, jossa hyödynnettiin menetelmätriangulaatiota määrällisten ja laadullisten kysymysten muodossa. Kyselylomake linkitettiin internetissä sosiaalisen median ryhmiin ja sivuille sekä keskustelufoorumeille. Kaiken kaikkiaan kysely tavoitti 163 miestä, joista 130 oli vastannut kyselyn loppuun. Analyysimenetelmänä sovellettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä.

Tutkimustulokset esitellään kolmessa erillisessä luvussa (luvut 8–10), jotka on jaettu verkkokyselyä koskeviin perustietoihin, miesten kokemuksiin parisuhdeväkivallasta sekä miesten palvelun- ja tuentarpeeseen. Yhteenveto ja johtopäätökset –luvussa tuodaan esille keskeisimmät tuloksista esille nousseet ilmiöt. Pohdinta-luvussa käsitellään tutkimuksen eettisyyteen ja luotettavuuteen liittyviä kysymyksiä sekä tutkimuksen hyödynnettävyyttä ja jatkokäyttömahdollisuuksia. Oppimisprosessia käsittelevässä luvussa on pyritty ottamaan huomioon opinnäytetyöprosessi kokonaisuutena ja sen aikana esille nousseet keskeiset oppimiskokemukset.

2 Parisuhdeväkivalta Suomessa

Suomalaisen parisuhdeväkivallan yleisyyttä kuvaavat uhritutkimukset (Nyqvist 2001, 9). Niitä on tehty 1970-luvulta lähtien ja systemaattisesti vasta vuodesta 1980 alkaen (Sirén, Danielsson & Kivivuori 2013, 2). Tosin miehistä niitä on tehty niukasti (Flinck 2006, 21). Käsitys intiimin väkivallan laajuudesta on muotoutunut myöhään, sillä perheen sisäinen väkivalta oli pitkään yksityisasia. Sitä se ei kuitenkaan ole. (Nyqvist 2001, 9.)

Nykyisten tutkimustietojen mukaan läheisen ihmisen väkivalta kohdistuu miehiä useammin naisiin. Tällöin puhutaan väkivallan sukupuolittuneisuudesta. Kuitenkin Suomessa on muita maita kauemmin ollut käytössä sukupuolineutraali perheväkivalta-termi, joka kuvaa läheisten ihmisten toisiinsa kohdistamaa väkivaltaa. Meillä väkivallan sukupuolittuneisuuteen ryhdyttiin kiinnittämään huomiota vasta 1990-luvulla. (Kaitue, Noponen & Slåen 2007, 12.)

Suomessa rikoslaki on sukupuolineutraali eikä se sisällä suoranaisesti säännöksiä parisuhdeväkivallasta. Ongelmallisinta tämänkaltaisessa väkivallassa on se, että Suomen rikoslaki ei huomioi pitkään jatkunutta väkivaltaa yksittäisenä tekona vaan erillisinä tekoina. Vuonna 1995 parisuhdeväkivallasta kuitenkin tuli Suomessa yksityisellä paikalla tapahtuneena pahoinpitelynä yleisen syytteen alainen rikos. (Kaitue ym. 2007, 41–42.) Ensisijaisesti parisuhdeväkivalta kuuluu lainsäädännön mukaan vastuualueena sosiaaliviranomaisille (Kaitue ym. 2007, 62).

Tuorein rikosuhritutkimus on vuodelta 2012. Tutkimuksessa kerättiin 15–74-vuotiailta suomalaisilta tietoa uhkailun, fyysisen väkivallan ja omaisuusrikosten kohteeksi joutumisesta ja väkivallan pelosta. Noin joka kymmenes vastaajista oli viimeisen vuoden aikana joutunut läimäisyyn tai sitä vakavamman väkivallan kohteeksi ja joka kolmas oli pelännyt joutuvansa väkivallan kohteeksi. Nuoret kokivat väkivaltaa selvästi enemmän kuin vanhemmat. Naiset ja miehet kokivat väkivaltaa yhtä paljon, mutta kokemusten painotus poikkesi toisistaan. Naiset kokivat väkivaltaa yleisimmin kotonaan tai työpaikoillaan ja miehet julkisilla paikoilla sekä ravintoloissa. (Sirén ym. 2013, 1.)

Vuoden 2012 uhritutkimuksen mukaan naiset olivat miehiä useammin joutuneet väkivallan kohteeksi omassa asunnossaan, kun taas ravintola- tai katuväkivaltaa ovat molemmat sukupuolet kokeneet lähes yhtä paljon. Uhkailun ja fyysisen väkivallan muodot huomioiden naisiin on kohdistunut jonkin verran useammin nykyisen tai entisen puolison tai seurustelukumppanin väkivaltaa kuin miehiin. Suurin ero parisuhdeväkivallan kokemisessa on se, että naiset mainitsevat miehiä useammin väkivallan muodoksi liikumisen estämisen, kiinni tarttumisen tai tönimisen. Niin miehet kuin naiset ovat kokeneet puolison tai kumppanin läimäisyn tai sitä vakavampaa väkivaltaa. Sama pätee kumppanin tai puolison uhkailuun. Tutkimuksesta käy ilmi, että pelko perheväkivallan uhriksi joutumisesta on vastaajien keskuudessa vähäisintä. (Sirén ym. 2013, 4–7.)

Jo vuoden 2005 uhritutkimuksessa todetaan, että yksi uhritutkimusten analyysien esiintuoma kehityssuunta on, että väkivallan uhkaa raportoidaan aikaisempaa enemmän. Samaan aikaan fyysisen väkivallan kokemukset eivät ole lisääntyneet. Kyseessä voi olla väkivallan määrittelyn laajeneminen eli aikaisemmin normaaliksi vuorovaikutukseksi luokiteltuja käyttäytymismuotoja on alettu pitää väkivaltana, jota ei niin ikään suvaita entiseen tapaan. Tätä tukee se, että väkivallan ilmoittaminen poliisille on lisääntynyt. (Honkatukia & Sirén 2005, 148–149.)

3 Parisuhdeväkivalta perheen sisäisen väkivallan muotona

Perheen muodostavat avio- tai avoliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa olevat henkilöt sekä heidän lapsensa. Perheeksi luokitellaan myös jompikumpi vanhemmista lapsineen ja edellä mainituissa perhemuodoissa olevat pariskunnat, joilla ei ole lapsia. Samassa osoitteessa asuvista perheen ulkopuoliset henkilöt, vaikka he olisivat perheelle sukua, eivät kuulu perheväestöön. Lapsiperheiksi luokitellaan ne perheet, joissa on vähintään yksi alle 18-vuotias kotona asuva lapsi. (Tilastokeskus 2014.)

Parisuhde on perhekäsitteen määrittelyn piirissä ja sen katsotaan olevan sekä yksityinen että julkinen instituutio. Parisuhteessa puolisoilla on keskinäinen tunnesuhde ja he tuntevat velvollisuuksia ja vastuuta toisiansa kohtaan. He itse katsovat muodostavansa pa-

risuhteen. Tasa-arvokehityksen myötä parisuhteeseen ei välttämättä enää liitetä perheen muodostamista ja sitoutumista. (Flinck 2006, 15.)

Väkivalta yleensä määritellään uhkaavaksi, vaikuttavaksi tai tarkoitukselliseksi itsen tai toiseen ihmiseen, yhteisöön tai ryhmään kohdistuvaksi fyysisen voiman tai vallan käytöksi. Se aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa kuoleman, psykologista vahinkoa, vammoja, kehityksen häiriintymistä tai riistoa. Tämä määritelmä kattaa kaikki väkivaltatyypit. (Flinck 2006, 17.)

3.1 Parisuhdeväkivalta

Käsitteet, joilla kuvataan perheessä tapahtuvaa väkivaltaa, voidaan määritellä kodin tilan mukaisesti kotiväkivallaksi tai perheenjäsenyyden mukaisesti läheis- tai parisuhdeväkivallaksi. Perheen sisäisiin suhteisiin liittyvä väkivalta on perheväkivaltaa. (Helin-Tuominen 2006, 11.) Olipa nimike mikä tahansa edellä mainituista, on kyseessä erityinen väkivallan muoto, joka usein on piilorikollisuutta, koska suurin osa siitä ei tule koskaan viranomaisten tietoon (Kaitue ym. 2007, 5).

Parisuhdeväkivaltaa esiintyy kaikissa ikäryhmissä, kulttuureissa ja parisuhdemuodoissa. Väkivallan tekijä voi olla edellinen tai nykyinen puoliso tai kumppani, tyttö- tai poikaystävä tai seurustelukumppani. Sekä mies että nainen voivat yhtä lailla käyttää väkivaltaa. (Flinck 2006, 20.) Sen kohteeksi joutuminen on traumatisoivaa, sillä tekijänä on henkilö, jonka apuun, hyvään tahtoon ja solidaarisuuteen pitäisi pystyä luottamaan. Tämän luottamuksen hajoaminen aiheuttaa uhrissa syyllisyyden tunteita ja häpeää. (Kaitue ym. 2007, 5.)

Määrittelyssä voidaan ottaa huomioon väkivallan laatu, tapa ja ilmenemismuoto, joissa saattaa esiintyä kulttuurisia, sukupuolisia ja rodullisia eroja. Sitä voidaan määritellä ja tarkastella tekoina, aikeina, rikoslain tunnusmerkistöihin sopivina rikoksina ja niiden seuraamuksina. Tämän ohessa se voi olla tarkastelun kohteena kokemuksena, tilastoina, sukupuolittuneena ilmiönä tai tietynlaisen valtarakenteen kautta määrittyneenä. (Flinck 2006, 18–19.)

Parisuhdeväkivalta voi sisältää erilaisia piirteitä parisuhteen elämäntilanteesta ja väkivallan kestosta riippuen. Se voi olla jatkuvaa tai satunnaista väkivaltaa. Tyypiteltynä voidaan puhua seurusteluväkivallasta, väkivallasta nuorella perheessä, parisuhdeterrorista ja henkisestä piinasta sekä vainosta. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2013a.) Parisuhdeväkivalta tähtää pelotteluun, alistamiseen, vahingoittamiseen tai nöyryyttämiseen. Siihen liittyy usein häpeää, vaikenemista ja salailua. (Ewalds 2005, 13.)

Väkivalta, jota esiintyy perheen läheisissä ihmissuhteissa, on tyypillisintä puolisoitten välillä. Muita lähisuuhdeväkivallan asetelmia ovat lasten vanhempiin kohdistama väkivalta, vanhempien lapsiin kohdistama väkivalta ja sisarusten keskinäinen väkivalta. Väkivallan kohteeksi voivat joutua myös entiset puoliso ja isovanhemmat. Kaikissa muodoissaan perheen ja lähisuhteen väkivalta on sosiaalinen ongelma, jota on vaikea lähestyä. (Nygqvist 2001, 13.)

Opinnäytetyössäni käytän käsitettä parisuhdeväkivalta. Määrittelen parisuhdeväkivalta-käsitteen puolison tai kumppanin mieheen kohdistamaksi väkivallaksi. Tekijä voi tässä valossa olla sekä nainen että mies.

3.2 Parisuhdeväkivallan muodot

Väkivalta ei ole vain fyysistä pahoinpitelyä. Sen muotoja on useita ja niiden tunnistaminen on tärkeää niin niiden seurausten ymmärtämiseksi kuin väkivaltaa kokeneen auttamiseksi. (Kaitue ym. 2007, 12–13.) Parisuhdeväkivallan muotoja voidaan lähestyä jakamalla ne henkiseen, fyysiseen ja seksuaaliseen väkivaltaan (Ensi- ja turvakotien liitto ry 2014c).

Parisuhteessa tapahtuu sekä henkistä että fyysistä väkivaltaa (Nygqvist 2001, 16). Useimmiten fyysistä väkivaltaa on edeltänyt henkinen väkivalta, joka voi olla muodoltaan uhkailua, syyttelyä, nimittelyä, vähättelyä ja mitätöintiä tai esimerkiksi vahtimista ja raivokohtauksia. Henkinen väkivalta voi olla verbaalista alistamista, jossa kumppanin tekemisiä vähätellään tai hänet saatetaan jopa nolata julkisesti. (Kaitue ym. 2007, 15; Nyqvist 2001, 16.) Myös sosiaalinen eristäminen esimerkiksi sukulaisista tai ystävästä luokitellaan henkiseksi väkivallaksi (Ensi- ja turvakotien liitto ry 2014c).

Fyysinen väkivalta on raain vallankäytön muoto, joka ei välttämättä ole täysin kontrolloimatonta raivoa, vaan osa sitä käyttävistä pystyy myös hallitsemaan väkivaltaisuuttaan. He kohdistavat tekonsa vain lapsiin tai puolisoonsa/kumppaniinsa, eivät ulkopuoliseen. He myös käyttäytyvät väkivaltaisesti julkisten paikkojen sijaan vain kodin seinien sisäpuolella. Tämän lisäksi väkivalta kohdistetaan usein kehonosiin, joista niitä ei ulkopuolinen voi havaita. (Kaitue ym. 2007, 12.) Fyysinen väkivalta voi konkreettisesti tarkoittaa esimerkiksi lyömistä, potkimista, tönimistä, kuristamista tai vaikkapa tavaroiden kohti heittelemistä. Fyysinen väkivalta voi alkaa läpsimisellä, mutta ajan kuluessa sillä on taipumus toistua ja muuttua luonteeltaan rajummaksi. (Nyqvist 2001, 16.) Fyysiseen väkivaltaan liittyy aina henkinen väkivalta, mutta henkistä väkivaltaa voi esiintyä ilman fyysisistä väkivaltaa (Flinck 2006, 20). Jo väkivallan uhan voidaan katsoa olevan äärimmäistä henkistä väkivaltaa (Ensi- ja turvakotien liitto ry 2014c).

Fyysinen väkivalta voi sisältää potkimisen ja lyömisen ohessa vapaudenriistoa ja erilaisia pakkokeinoja. Psykkinen eli henkinen väkivalta voi olla sanallista tai sanatonta ja esiintyä nöyryyttämisenä, alistamisena, huutamisenä, syyttelynä tai esimerkiksi painostamisena. Hengellinen väkivalta voi sisältää muun muassa kanssaihminen uskonnollisten tarpeiden tai uskonnollisuuden pilkkaamista. Se voi esiintyä myös uskonnon harjoittamisen kieltämisenä tai uskonnon normien noudattamiseen pakottamisena. Seksuaalinen väkivalta sen sijaan on käsitteenä laaja. Se voi sisältää seksuaalista hyväksikäyttöä, pakottamista ja alistamista siinä, missä nöyryyttämistä ja haukkumista sekä toisen kehonosien arviointia tai vertailemista. Taloudellinen väkivalta saattaa ilmetä kavaltamisena, harhauttamisena, rahankäytön kontrollointina ja muun muassa kiristämisenä. Väkivalta voi kohdistua myös omaisuuteen. (Helin-Tuominen 2006, 12; Kaitue ym. 2007, 12–13; Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2014; Väestöliitto 2014b.)

Parisuhdeväkivallan kohdalla puhutaan usein piilevästä eli latentista väkivallasta. Tällöin se ilmenee uhkan ilmapiirinä eli tietoisuutena siitä, että väkivalta voi puhjeta hetkenä minä hyvänsä. Väkivallan uhri pyrkii ennaltaehkäisemään mahdollisia väkivaltatilanteita muokaten omaa käyttäytymistään ja yrittäen myötäillä sekä miellyttää väkivallan tekijää. (Helin-Tuominen 2006, 13.) Toisinaan väkivalta jaetaan aktiiviseen ja passiiviseen väkivaltaan. Aktiivinen väkivalta on tekoja ja verbaalista toimintaa, kun taas pas-

siivinen välinpitämättömyyttä ja laiminlyöntiä. (Nyqvist 2001, 17.) Kaikki väkivallan muodot aiheuttavat kohteelleen psyykkisiä vammoja (Flinck 2006, 25).

3.3 Parisuhdeväkivallan selitysmallit

Parisuhdeväkivaltaa on selitetty vaihtelevasti eri tieteenalojen teorioissa, eri sukupuolten kokemuksissa ja ammattikäytännöissä. Selitysmalleista ei ole päästy yksimielisyyteen eikä yhdenkään eduksi ole riittävää näyttöä. Yhden teorian käyttö tuo esille parisuhdeväkivallan ilmiöstä vain tietyn osa-alueen. Myös sukupuolten välillä on motiiveissa ja tekijöissä eroja, joten miehen ja naisen aggressiivisuutta ei pitäisi selittää samalla tavalla. (Flinck 2006, 22.)

Parisuhdeväkivaltaa voidaan selittää yksilön psykopatologisten teorioiden, biologisten teorioiden, sosiaalisen oppimisteorian, parisuhteen ja perheen vuorovaikutusteorioiden sekä yhteiskunnan rakenneteorioiden ja kehitysteorioiden avulla. Parisuhdeväkivaltaa voidaan kuitenkin selittää myös ongelmana, joka johtuu mielenterveysongelmista, päihteiden käytöstä tai uskonnollisista syistä. (Flinck 2006, 22–23.)

Biologiset teorialat pyrkivät selittämään väkivaltaista käytöstä biokemiallisten tekijöiden, aivojen kehityshäiriön tai perinnöllisyystekijöiden kautta. Yksilön psykopatologiset teorialat sen sijaan pyrkivät selittämään ongelmakäyttäytymisen persoonallisuuden rakenteen häiriytymisellä, mikä tarkoittaa lapsuuden kokemuksissa opittua tai muotoutunutta käyttäytymismallia. Parisuhteen ja perheen vuorovaikutusteorialat taas selittävät väkivallan johtuvan vääristä vuorovaikutusmalleista eli väkivaltaa tarkasteltaessa on otettava huomioon perheen vuorovaikutuksen ominaispiirteet ja konteksti sekä perhedynamiikka. (Flinck 2006, 23.) Sosiaalisen oppimisen teorialat sekä muut sosialisatioteorialat ottavat huomioon lapsuuden kokemukset, mutta poikkeavat psykologisista malleista siinä, että yksilötasosta riippumatta selitys pyritään hakemaan yksilön ulkopuolelta (Nyqvist 2001, 22–23). Sosiaalisia oppimisteorioita voidaan kutsua myös sosiaalisen vaihdon teoriaksi sekä sosiaaliseksi rakenneteoriaksi tai sosiokulttuuriseksi näkemykseksi. Sosiaalisen vaihdon teoriassa väkivaltainen käytös selitetään sillä, etteivät seuraamukset hyötyyn nähden ole suuria. Toisin sanoen teosta kiinni jääminen tai rankaiseminen ei ole todennäköistä eikä esimerkiksi maineen menettämistä tarvitse pelätä. Sosiaalinen

rakenneteoria tai sosiokulttuurinen näkemys taas selittää väkivaltaisen käytöksen yhteiskunnan valtarakenteissa olevalla epätasapainolla. Erityishuomiota kiinnitetään patriarkaaliseen vallankäyttöön. (Nygqvist 2001, 23; Flinck 2006, 23.)

Selitysmalleille on neljä yhteistä tekijää. Ne tekijät ovat: 1) kaikki perheväkivalta on monitahoista ja ongelmana vaikeaa 2) perhe- ja parisuhdeväkivallan sosiaalisen ongelman laajuus on tunnistettu ja ymmärretty heikosti 3) jokin trauma altistaa perheväkivalalle ja niin kauan, kun perheväkivaltaa kaikissa muodoissaan suvaitaan instituutioissa ja asenteissa, sen ennaltaehkäiseminen on vaikeaa. (Flinck 2006, 23.)

4 Parisuhdeväkivaltaa kokeneen tukeminen

4.1 Parisuhdeväkivaltaa kokeneen tukeminen moniammatillisena yhteistyönä

Parisuhdeväkivallan osapuolten auttaminen on keskittynyt pääasiassa siihen, että väkivaltaan puututaan varhaisessa vaiheessa, ja että sen jatkuminen saadaan ehkäistyä. Puhutaan siis sekundaari- ja tertiaariehkäisystä. Varhainen tunnistaminen on vaikeaa, koska se edellyttää luottamuksellisuutta, sensitiivisyyttä, erityisosaamista ja vaikuttavia puuttumismenetelmiä sekä sen, että uhrin turvallisuus voidaan varmistaa. (Flinck 2006, 26.)

Parisuhdeväkivallan kohteeksi joutuneiden auttaminen vaatii, että eri alojen ammattihenkilöstö tunnistaa parisuhdeväkivallan ilmiönä myös silloin, kun uhri itse ei tiedosta minkä kohteeksi on joutunut (Kaitue ym. 2007, 5). Auttamisessa molempien sukupuolten tarpeiden ja odotusten sekä perheen kokonaisuuden ottaminen huomioon on tärkeää ja edellyttää moniammatillista työtettä (Flinck 2006, 26). Tämä tarkoittaa lastensuojelun ja sosiaalitoimen, terveydenhuollon, oikeusviranomaisten ja eri järjestöjen välistä yhteistyötä (Kaitue ym. 2007, 53). Parhaiten parisuhdeväkivaltaa kokenut selviää, kun hän saa sekä henkistä tukea että asiantuntevaa oikeudellista apua (Kaitue ym. 2007, 41).

Kuka tahansa voi tehdä ilmoituksen poliisille ja viranomaiset voivat puuttua parisuhdeväkivaltaan vain, kun se tulee heille tietoon. Tärkeää on, että parisuhdeväkivaltaa koke-

neen lähipiiri tunnistaa väkivallan ja puuttuu mahdollisuuksiensa mukaan tilanteeseen. Ulkopuolisen tahon väliin tuleminen eliminoi uhrin vastuun asiasta ilmoittamisen osalta. Näin väkivallan tekijä ei voi syyttää uhria tekojen ilmitulosta. (Kaitue ym. 2007, 41.)

Parisuhdeväkivaltaa kokeneella on käytössään joukko väkivaltatyön toimijoita. Maksuttomiin terapiapalveluihin voi hakeutua muun muassa ottamalla yhteyttä oman alueen perheneuvolaan, terveyskeskukseen, perheasiain neuvottelukeskukseen tai sosiaali- ja kriisipäivystykseen. Samankaltaista kriisiapua tarjoavat myös useat yksityiset järjestöt ja terapeutit sekä seurakunnat. Turvakodit ja koko maan kattava sosiaali- ja kriisipäivystysjärjestelmä auttavat ja tukevat akuuteissa väkivaltatilanteissa. Myös rikosuhripäivystyksestä voi saada maksutta itselleen tukihenkilön. (Kaitue ym. 2007, 53–55.)

Tänä päivänä myös verkkomaailma tarjoaa matalankynnyksen palveluja parisuhdeväkivallan kohteeksi joutuneille. Tukinet on verkossa toimiva kriisikeskus, jossa voi saada maksutta henkilökohtaista tukea ja osallistua keskusteluryhmiin. Nettiturvakoti taas on Ensi- ja turvakotien liitto ry:n ylläpitämä virtuaaliturvakoti, joka auttaa väkivallan kaikkia osapuolia. Nettiturvakodissa voi keskustella joko samaa kokeneiden tai ammattiauttajien kanssa. (Tukinet 2014; Nettiturvakoti 2014.)

4.2 Sukupuolinäkökulma väkivaltatyössä

Kaikilla yhteiskunnan tasoilla ja toiminnoissa on otettava huomioon sukupuolinäkökulma. Tällöin puhutaan sukupuolisensitiivisyydestä. (SAK 2004, 20.) Sukupuolisensitiivisen työn keskiössä ovat kulloinkin kyseessä olevan sukupuolen kokemukset ja näkemykset käsittelyssä olevasta aiheesta. Työskentelyssä huomioidaan erityispiirteitä, jotka liittyvät kyseisen sukupuolen kasvuun ja kehitykseen sekä erilaisia sukupuolisteoreotyyppioita ja -rooleja. Työskentelyssä otetaan huomioon näiden vaikutukset sukupuolen edustajien kokemuksiin ja toimintatapoihin. (Peitsalo 2012, 2.)

Parisuhdeväkivalta nähdään kahden tasavertaisen henkilön kamppailuna ja asiaa käsitellään sukupuolineutraalein termein. Tästä lähtökohdasta myös eri väkivaltatyötä tekevät palvelut kuten turvakodit, mielenterveystoimipaikat ja perheneuvolat ovat alkaneet tehdä työtään. (Kyrö 2013, 7.) Näitä palveluja tarjoavat kunnat yhteistyössä eri toimijoiden

kanssa. Pyrkimyksenä on tarjota palveluja kaikille osapuolille. (Ewalds 2005, 14.) Kuitenkin keskeinen tarve on peruspalvelujen kyvyssä tunnistaa väkivalta ja ottaa käyttöön systemaattinen lähisuhdeväkivallan kartoitus asiakastyössä (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2013b, 32).

Suomessa sukupuolinäkökulma on huomioitu jollain tasolla parisuhdeväkivallan vuoksi apua tarvitsevien palveluntarjonnassa. Väkivaltaa parisuhteessaan kokeneille naisille on kohdennettu Raiskauskriisikeskus Tukinainen puhelinpalvelu Naisten Linja. Väkivaltaisten miesten kanssa työtä tekevät esimerkiksi Lyömättömät linjat ja Jussi-työ. Helsingissä sijaitseva Miesten keskus tarjoaa apua miehille, jotka ovat vaikeassa elämäntilanteessa ja apua on saatavilla muun muassa Kokkolassa 2012–2014 käynnissä olevan Mieskeskus-projektin tyyppisiä projekteja ja hankkeita. (Kaitue ym. 2007, 53–56; Mieskeskus-projekti 2014.) Parisuhdeväkivallan osapuolille suunnatut palvelut ovat siis pääsääntöisesti kehitetty siitä näkökulmasta, että naiset ovat väkivallan uhreja ja miehet väkivallan tekijöitä.

5 Parisuhdeväkivallan miesuhrit

5.1 Miesuhrien vähätelty asema

Perheen väkivalta on tilastoissa sukupuolistunut ongelma (Nyqvist 2001, 13). Siitä on käyty yhteiskunnallista keskustelua, mutta tukipalvelujen kehittäminen ja tutkimus ovat käynnistyneet asteittain. Ensin kiinnitettiin huomiota väkivaltaan, joka kohdistuu lapsiin. Tämän jälkeen huomio kiinnittyi naisiin väkivallan kohteina ja 80-luvun puolivälissä alkoi iäkkäisiin ihmisiin kohdistuva lähisuhdeväkivalta puhuttaa Suomessa. Noin parikymmentä vuotta sitten ryhdyttiin auttamaan väkivaltaisista miehiä. Keskustelu naisista väkivallan tekijöinä ja miehistä väkivallan kohteina on edelleen varsin vähäistä. (Ensi- ja turvakotien liitto 2014b.)

Miehet saattavat olla naisten väkivallan uhreina vuosia, koska he haluavat ymmärtää naisia eivätkä halua erota. Miehet hakevat naisten tekemälle väkivallalle oikeutusta ja he eivät koe naisen fyysistä väkivaltaa kovinkaan uhkaavana. (Ensi- ja turvakotien liitto

ry 2013d.) Käytännössä miehet pelkäävät avun hakemisen seurauksia, mahdollista eroa ja sen myötä ehkä eteen tulevaa huoltajuuskiistaa (Hopiavuori & Pusa 2009, 60).

Jostain syystä miehet itse naureskelevat naisen fyysiselle väkivallalle. Taustalla on häpeä siitä, että ”on ottanut turpaan naiselta”. Tunne on kohtuuton siedettäväksi, joten naureskelu ja vähättely toimivat suoja mekanismeina miehen hakiessa oikeutusta naisen käytökselle. Miesten oma vähättely tukee laajempaa kulttuurista ilmiötä, jossa poliisit ja muut viranomaiset yhtyvät vähättelyyn (Ensi- ja turvakotien liitto ry 2014e.) Edellä mainitusta kulttuurisesta ilmiöstä kertoo myös Iltasanomien uutisarkistosta löytyvä uutinen, joka on otsikoitu seuraavasti: ”Hätäkeskus apua pyytäneelle miehelle: Otat sä naiseltas pataan?”. Uutisessa kerrotaan hätäkeskuksen työntekijän halventaneen ja loukanneen soittajan ihmisarvoa sillä, että hän väheksyy soittajan hätää. (Iltasanomat, 2010.)

Yleisimmät parisuhdeväkivallan muodot erityisesti miesten kohdalla ovat liikkumisen estäminen, uhkailu, läimäisy ja kiinni tarttuminen. Myös lyöminen kovalla esineellä tai nyrkillä ja potkiminen on yleistä. Entisen kumppanin tekemä väkivalta saattaa olla edellä mainittujen ohella myös hiuksista repimistä ja lyömistä. (Heiskanen & Ruuskanen 2010, 21.)

5.2 Miehet tuen tarvitsijoina

Suomalaisessa yhteiskunnassa normit määrittelevät väkivallan miesten tekemäksi. Naiset jäävät väkivallan tekijöinä tämän määritelmän ulkopuolelle. Tästä syystä avun hakeminen väkivaltaan on miehille naisia vaikeampaa. (Helin-Tuominen 2006, 9.) Työs-kentely miesten kanssa on luokkataustasta riippumatta vaikeaa, koska he ovat tottuneet ajattelemaan, että heidän tulee pystyä käsittelemään ongelmansa itsenäisesti. Avoin avun hakeminen koetaan heikkouden osoitukseksi tai naiselliseksi taipumukseksi. (Nyqvist 2001, 14.)

Miesten itsensä ja heidän lähiyhteisöjensä hyvinvoinnin vuoksi on syytä kiinnittää huomiota miesten asiakkuuteen sekä heidän kohtaamiseensa. Monissa hyvinvointia kuvaavissa tilastoissa erityisesti psykososiaaliset ongelmat ovat kasautuneet erityisesti

miehille. Keskeisimpiä näistä ongelmista keskeisimpiä ovat syrjäytyminen, päihdeongelmat, rikollisuus, itsemurhat ja väkivalta. Myös muutokset vanhemmuudessa ja perherakenteissa haastavat miehiä aikaisempaan verrattuna uudella tavalla. Tämä lisää palveluntuottajien strategisen ja ammatillisen hyvinvointiosaamisen tarvetta. (Peitsalo 2011, 5.)

Ensi- ja turvakotien liitto (2013) toteaa, että miehet eivät halua tehdä rikosilmoitusta naisen tekemästä väkivallasta, koska he eivät halua hankaloittaa naisen oikeudellista asemaa. Miehet eivät halua vaikeuttaa huoltajuuteen liittyviä järjestelyjä eivätkä hankaloittaa naisen asemaa äitinä kertomalla naisen väkivaltaisuudesta. (Ensi- ja turvakotien liitto ry 2013d.)

Ensi- ja turvakotien liiton Miesten kriisikeskus on selvästi madaltanut miesten avunhakemisen kynnyksiä. Julkisessa pohdinnassa on se, että olisiko tarpeen perustaa myös miehille kohdennettuja turvakoteja. (Räsänen 2012.) Miessakit ry:n Peitsalon (2013) mukaan palvelujen suuntaa pitäisi linjata nykyisistä sukupuolineutraaleista lähtökohdisti sukupuolisensitiivisempään suuntaan (Peitsalo 2013).

6 Opinnäytetyön lähtökohdat

Väkivalta ja siihen puuttuminen herättää ajatuksia ja tunteita. Siitä on kuitenkin puhuttava ja sen sisältöjä sekä käytäntöjä on avattava. (Törrönen 2009a, 146.) Nyqvist (2001, 9) kirjoittaa väkivaltatyön yhteydessä siitä, että niin kutsutussa ongelmatyössä on usein unohdettu asiakasperspektiivi sekä autettavan ja auttajan välinen vuorovaikutus. Huomio on toisin sanoen kiinnittynyt sosiaalisen väliintulon eli intervention menetelmään, toteuttamistapaan ja tekniikkaan. Toimenpiteen kohteena oleva ongelma ja asiakkaiden näkemykset heidän ongelmastaan sekä kokemukset toteutuneista auttamistoimenpiteistä ovat jääneet vähemmälle huomiolle. (Nyqvist 2001, 9.)

Vaikka miesten osuus parisuhdeväkivallassa tunnetaan, on naisten puolisoonsa, kumppaniinsa tai lapsiinsa kohdistama sitä vastoin vaiettua. Hannele Törrösen (2009) mukaan

kokemukset miestyöstä kertovat, että myös miehet ovat naisten fyysisen väkivallan kohteena. (Törrönen 2009b, 10.)

Miehet itse vähättelevät uhriasemaansa, mikä tukee laajempaa kulttuurista ilmiötä, jossa viranomaistahot yhtyvät tähän vähättelyyn. Ensi- ja turvakotien liitto ry (2014) toteaa, että sosiaalityön järjestelmä vaatisi siltä uudelleen orientoitumista. On helpompi antaa miehen uhrikokemuksen olla kuin panostaa resursseja vaikeaan ja häpeää tuottavaan asiaan. (Ensi- ja turvakotien liitto ry 2014d.)

6.1 Tutkimusidea

Joskus tutkimusidean keksiminen on tutkimuksen vaiheista vaikein (Eskola & Suoranta 2008, 35). Oma kiinnostukseni parisuhdeväkivaltaa kokeneita miehiä kohtaan heräsi jo vuonna 2011. Havaitsin tuolloin suorittamani väkivaltatyön kurssin yhteydessä aihetta käsittelevän kirjallisuuden olevan yksipuolista ja esittävän miehet vain väkivallantekijöinä. Kun opinnäytetyöaiheen valinta keväällä 2013 tuli ajankohtaiseksi, päätin perehtyä aiheeseen lisää. Vielä tässä vaiheessa pidin oletusarvoisesti tärkeänä tehdä miesten asemaa parisuhdeväkivallan uhrina näkyvämmäksi. Painopiste oli parisuhdeväkivaltaa kokeneita miehiä työssään kohtaaville työntekijöille kohdennetussa opasmateriaalissa. Lähtökohtaisesti olin tekemässä toiminnallista opinnäytetyötä.

Tutkimustyötä ei ole ilman tarvetta. Tässä yhteydessä tarvetta voidaan kutsua myös ongelmaksi, kysymykseksi, tehtäväksi tai esimerkiksi haasteeksi. Tutkimus ei hyödytä käytäntöä, mikäli tunnistettu ja valittu tarve on mitätön ja siihen löytynyt ratkaisu hedelmätön. (Pitkäranta 2010, 40.) Syksyllä 2013 keskustelin Joensuun seudun väkivaltatyön asiantuntijoiden kanssa. Keskusteluissa kävi ilmi, ettei aiemmin suunnitellulle oppaalle ole tarvetta. Vasta käytyjen keskustelujen jälkeen opinnäytetyöni aihe rajautui koskettamaan miesten kokemaa parisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa ja erityisesti sitä joukkoa, joka jää saatavilla olevan tuen ulkopuolelle. Myöhemmin muodostui kysymys siitä, millaista apua miehet ovat hakeneet ja kokevat tarvitsevansa parisuhdeväkivallan uhriksi joutuessaan. Koska työntekijöille kohdennetun oppaan tekeminen ei toteutunutkaan, muuttui opinnäytetyöni toiminnallisesta tutkimukselliseksi.

Opinnäytetyön tutkimustulosten jatkokäyttöä ja hyödyntämistä ajatellen päädyin etsimään työlle toimeksiantajan, jolle tutkimuksesta saadulla tiedolla olisi mahdollisimman paljon hyötyä. Koska miehiltä kerättyä kokemus- ja hyvinvointitietoa on tällä hetkellä olemassa hyvin vähän, kiinnostui Karelia AMK:n hallinnoima Itä-Suomen Sohvi-hanke opinnäytetyöni aiheesta. Toimeksiantosopimus (liite 1) Sohvi-hankkeen kanssa allekirjoitettiin syksyllä 2013.

Sohvi-hanke toteutetaan ajalla 1.3.2012–31.12.2014 ja sitä hallinnoi sekä toteuttaa Karelia-ammattikorkeakoulu. Hankkeen yhteistyökumppanina toimii Joensuun kaupunki ja se on ESR-rahoitteinen. Sohvi-hankkeen tavoitteena on kehittää innovatiivinen ja uusi tapa tunnistaa kokemustiedon perusteella sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämistarpeita, tuottaa kansalaisten hyvinvointia kuvaavaa kokemustietoa sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämisen tueksi sekä tunnistaa sektorirajat ylittäviä osaamistarpeita. Pyrkimyksenä on myös kehittää palveluratkaisuja. Sohvi-hanke nimeää yhdeksi toteutettavaksi toimenpiteekseen kokemuksellisen hyvinvointitiedon keräämisen ja hyvinvointitiedon tuottamisen nykytilan alueellisen kartoituksen. (Itä-Suomen Sohvi-hanke 2014.)

Sohvi-hankkeella on kokemustiedon keräämiseen omat kysymysrunkonsa, joita katsottiin tarpeelliseksi hyödyntää tämän opinnäytetyön aineistonkeruussa. Opinnäytetyön myötä Sohvi-hanke saa samalla tietoa siitä, miten verkkokyselylomake tiedonkeruun menetelmänä vastaa hankkeen tavoitteisiin ja tarpeisiin.

6.2 Tutkimuksen tarkoitus ja tehtävä

Tutkimusprosessin luonnolliseen etenemiseen kuuluu, että tutkimusideasta siirrytään tutkimustehtävän tarkempaan määrittelyyn (Eskola & Suoranta 2008, 36). Tutkimustehtävä – toiselta nimeltään tutkimusongelma – on harkittava tarkkaan ja muotoiltava selkeästi ennen aineistonkeruuta. On löydettävä tutkimuksen pääongelma, joka täsmentyessään muodostaa osaongelmat. Toisinaan tutkimuksessa voi olla vain yksi ongelma tai joukko samanarvoisia ongelmia. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 121–122.) Puhutaan tutkimuksen tarkoituksesta, joka vastaa pääongelmaksi asetettuun kysymykseen. Tarkoituksesta voidaan käyttää myös ilmaisua tutkimuksen tavoite. (Pitkäranta 2010, 74.)

Tutkimustyön tehtävänä on saada vastaus johonkin ajattelussa syntyneeseen ongelmaan tai toiminnallisista käytännöistä syntyneeseen kysymykseen. Tutkimustyötä voidaan tehdä niin, että tavoitteena on yleistettävä tutkimustulos tai niin, että tuloksena on käytännöllinen ratkaisu. Tämän lisäksi tutkimuksena voidaan pitää aineiston keräämistä ja luokittelemista sekä erilaisten tietojen kartoittamista. (Varto 2005, 8.)

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on saada tietoa suomalaisten miesten parisuhdeväkivallan kokemuksista sekä avun hakemisesta niin konkreettisen kuin hypoteettisen kokemuksen näkökulmasta. Tehtävänä on selvittää millaista väkivaltaa suomalainen mies kohtaa parisuhteessaan, miten hän sen kokee ja millaista apua väkivaltaa kohdannut mies kokee tarvitsevansa. Avunhakemisen näkökulmasta huomioidaan myös miehet, jotka eivät itse ole kokeneet parisuhteessaan väkivaltaa tai sen uhkaa. Vaikka heiltä saatu tieto on hypoteettista, voidaan saadun informaation avulla laajentaa näkökulmaa siitä, miten miehet yleensä suhtautuvat avunhakemiseen.

Opinnäytetyön välityksellä saatu kokemustieto tulee toimeksiantajan käyttöön. Aineistonkeruun yhteydessä kartoitetaan myös vastaajien perustietoja, koska toimeksiantajalle nämä tiedot ovat alueellisen kehittämistyön osalta keskeisiä. Tuloksien analyysissä huomioin kuitenkin kaikki vastaajat laajemman kokonaiskuvan saamiseksi. Opinnäytetyön kautta toimeksiantaja saa tietoa myös valitun aineistokeruumenetelmän toimivuudesta kokemustiedon keräämisessä.

6.3 Tutkimuksen kohderyhmä

Tutkimuksen kohderyhmää ovat kaikki suomalaiset miehet. Kohderyhmävalintaan on vaikuttanut tutkimuksen haasteellinen aihepiiri ja tulosten kannalta tarpeellisen vastaajamäärän turvaaminen. Mikäli kohderyhmäksi olisi valittu vain parisuhdeväkivaltaa kokeneet miehet tai Pohjois-Karjalan maakunnassa asuvat miehet tai vastaavasti toimeksiantajan tarpeita vastaava joukko Joensuun seudun miehiä, olisi vastaajamäärä voinut jäädä suppeammaksi. Toisaalta kaikkien suomalaisten miesten kohderyhmään mukaan ottaminen antaa laajemman näkökulman avun hakemiseen. Heidän avullaan voidaan tarkastella miesten suhtautumista yleensä avun hakemiseen.

Tutkimukseen osallistuvat jaettiin aineistonkeruuvaiheessa kysymysten asettelun avulla kahteen eri vastaajaprofiiliin. Ensimmäistä profiilia edustivat parisuhdeväkivaltaa kokeneet miehet, joiden vastauksista saatiin konkreettista tietoa siitä, millaista väkivaltaa miehet parisuhteissaan ovat kokeneet, millaista apua he ovat saaneet tai hakeneet ja mikä heitä on estänyt hakemasta tai saamasta apua. Toista profiilia edustivat miehet, jotka eivät ole kokeneet parisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa, vaan he joutuvat ajattelemaan hypoteettisesti itseään uhrin asemassa ja avunhakijana.

Kaikista vastaajista saatiin perustietojen pohjalta muodostettua myös toimeksiantajan tarpeita vastaava joukko, joka maantieteelliseltä sijainniltaan asettuu Joensuunseudulle tai Pohjois-Karjalan maakuntaan. Vastausten perusteella voitiin luoda myös kuva siitä, millaisessa parisuhteessa tapahtuu eniten parisuhdeväkivaltaa ja miten monessa tapauksessa on tapahtumahetkellä ollut lapsia. Perustiedoissa kartoitettiin myös parisuhteen nykytilaa sekä vastaajien ikää.

6.4 Parisuhdeväkivallan miesuhreista aikaisemmin

Parisuhdeväkivaltaa on tutkittu opinnäytetöissä jonkin verran. Aihe on selvästi alkanut kiinnostaa vasta tällä vuosituhanella ja valtaosa töistä on tehty vuoden 2011 jälkeen. Valitut näkökulmat ja tutkimusmenetelmät ovat vaihtelevia. Suurin osa aihetta käsittelevistä opinnäytetöistä on tehty Sosiaali- ja terveystieteiden koulutusohjelmissa, mutta sitä on tutkittu myös muun muassa Liiketalouden ja Rikosseuraamusalan koulutusohjelmissa. Aihe kiinnostaa oppilaitoksissa ympäri Suomen.

Tehtyjen opinnäytetöiden näkökulmavalinnoissa on nähtävillä parisuhdeväkivallan moniulotteisuus ja toisaalta tutkimusongelmaan tai -kysymyksiin on vaikuttanut selvästi myös se, minkä koulutusohjelman alaisuudessa opinnäytetyö on tehty. Hoitotyön ja sosiaalialan koulutusohjelmissa parisuhdeväkivalta aiheena on kiinnostanut selvästi eniten avun hakemisen näkökulmasta. Liiketalouden puolella on käsitelty parisuhdeväkivaltaa rikoksena sekä Kansalaistoiminnassa ja nuorisotyössä aiheeseen on valittu naiset väkivallan tekijöinä – näkökulma. Rikosseuraamusalan koulutusohjelmassa on nostettu esille lasten käyttäminen vallan ja kontrollin välineenä vanhempien välisessä väkivallassa.

Seuraavassa kappaleessa esittelen joitain opinnäytetöitä, jotka ovat lähellä tämän opinnäytetyön näkökulmaa.

Mantila (2013) on tutkinut parisuhdeväkivallan uhrin kohtaamista hoitotyössä. Hänen opinnäytetyönsä keskeisiä aiheita ovat väkivaltaisessa parisuhteessa eläminen, miesten kokemus parisuhdeväkivalta ja miksi uhrin eivät hae apua. Mantilan opinnäytetyön tavoite on ollut hoitohenkilökunnan asenteisiin vaikuttamisessa. (Mantila 2013, 3.) Manninen ja Turunen (2011) ovat toteuttaneet Etelä-Savon alueella kyselytutkimuksen, jonka tavoitteena on ollut selvittää miten palvelujärjestelmässä kohdataan väkivallan uhri sekä tämän lapset. Tutkimustuloksia on ollut tarkoitus hyödyntää Viola ry:n toimintaa ja palvelujärjestelmää vastaamaan paremmin väkivaltaa kokeneiden henkilöiden tarpeita. (Manninen & Turunen 2011, 2.) Kannisto ja Lahdelma (2013) ovat pyrkineet selvittämään avun hakemiseen liittyviä ongelmia ja puutteita haastatteleamalla parisuhdeväkivaltaa kokeneita pariskuntia. Tavoitteena on ollut lisätä tietoisuutta parisuhdeväkivallan moniulotteisuudesta ja helpottaa parisuhdeväkivaltaa kokeneiden avun hakemista. (Kannisto & Lahdelma 2013, 2.)

Parisuhdeväkivaltaa on tutkittu myös osana erilaisia hankkeita tai projekteja. Kivistö (2012) on tehnyt opinnäytetyön nuorten kokemuksista ja asennoitumisesta parisuhdeväkivaltaan. Tavoitteena on ollut tuottaa kyselyn avulla tietoa ja luoda perustaa Pohjanmaa-hankkeen väkivallanvastaisen työn kehittämiseksi. (Kivistö 2012, 4.) Liski ja Toivanen (2013) taas ovat keränneet hoitotieteellisen projektin puitteissa tietoa parisuhdeväkivallan uhreille ja heidän läheisilleen. Tarkoituksena on ollut tuottaa parisuhdeväkivaltaa, sen tunnistamista ja avun hakemista käsittelevät verkkosivut Terveysnettiin. Projektin tavoitteena on ollut lisätä tietoisuutta niin parisuhdeväkivallasta kuin sen vaikutuksista sekä apua tarjoavista tahoista. (Liski & Toivanen 2013, 2.)

Parisuhdeväkivaltaa käsitelleissä opinnäytetöissä tutkimuksen viitekehyksenä on pääsääntöisesti käytetty naisuhriuden näkökulmaa, vaikka itse väkivaltaa on määritelty sukupuolineutraalein termein. Tapaninen (2010) on tehnyt tutkimuksen miesten parisuhdeväkivallan kokemuksista. Tuloksissa nousee esille miesten avun hakemisen kynnys ja toisaalta myös heidän oma suhtautumisensa oman sukupuoleensa parisuhdeväkivallan uhrina. (Tapaninen 2010, 2.) Myös Sorvo (2013) on tutkinut miesten niin tekemää kuin kokemaa perheväkivaltaa. Hänkin toteaa, että miehille avun hakeminen on vaikeaa ja

syyksi hän toteaa viranomaisjärjestelmän puolueellisuuden naisia kohtaan. (Sorvo 2013, 2.) Vuorela (2011) on toteuttanut opinnäytetyönsä tekijänäkökulmasta. Hänen tavoitteenaan on ollut tuoda naisten käyttämä väkivalta näkyväksi. (Vuorela 2011, 2.)

Aiemmin tehdyistä opinnäytetöistä on noussut myös jatkotutkimusaiheita. Näitä aiheita ovat muun muassa avunsaannin selvittäminen, auttavien tahojen käyttäminen parisuhdeväkivallan katkaisemisessa, parisuhdeväkivaltaa kokeneille miehille tukitoimien kehittäminen ja lasten kokemusten arviointi. Jatkotutkimusten osalta on nostettu esille myös suuremmilla aineistoilla toteutetut tutkimukset sekä huomioimalla tutkimuksen kohderyhmien olosuhteet tai elämäntilanteet siinä missä pariskunnat, jotka ovat kokeneet molemminpuolista väkivaltaa. (Mantila 2013, 3; Liski & Toivanen 2013, 2; Tapaninen 2010, 2; Kannisto & Lahdelma 2013, 2.)

Tämä opinnäytetyö keskittyy kaikkiin suomalaisiin miehiin. Tavoitteena on saada näkemys siitä, miten mies kohdataan palveluiden äärellä ja millaiset palvelut vastaisivat parisuhdeväkivaltaa kokeneiden miesten tarpeisiin. Tässä mielessä tämä opinnäytetyö osaltaan tulee vastaamaan osaan edellä esitellyistä jatkotutkimusaiheista.

7 Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat

Tutkimusta voidaan tehdä niin laadullisin kuin määrällisin menetelmin. Perinteisesti laadullisen ja määrällisen tutkimuksen suhdetta kuvataan vastakkainasettelun kautta tai niin, että laadullinen tutkimus toimii kritiikkinä määrälliselle tutkimukselle. Tutkimuskäytännöissä voidaan kuitenkin vastakkainasettelun eri puolia tai laadullisia ja määrällisiä tutkimuksia yhdistellä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 65.)

Tässä opinnäytetyössä käytetään laadullista työtettä. Aineistonkeruumenetelmänä hyödynnetään menetelmätriangulaation antamia mahdollisuuksia eli aineistonkeruussa käytetyssä verkkokyselylomakkeessa on hyödynnetty määrällistä kysymyksenasettelua kyselylomakehaastattelua tukemaan. Analyysimenetelmänä sovelletaan aineistolähtöistä sisällönanalyysia.

7.1 Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus

Laadullinen tutkimus on tutkimustyyppiltään empiiristä ja sitä ymmärtäväksi tutkimukseksi (Tuomi & Sarajärvi 2009, 22–28). Tutkittaessa ihmistä muuna kuin biologisena ilmiönä, kuuluvat tutkija ja tutkittava samaan ihmisten maailmaan. Tässä maailmassa kaikki muodostuu merkityksistä, joita ihmiset ovat antaneet ilmiöille ja tapahtumille. Laadullisessa tutkimuksessa ihminen ajatellaan elämismaailmansa kokijana tai johonkin aikaan, tilanteeseen tai paikkaan kiinnittyvänä. Ihmistä tutkivissa tieteissä käytetään laadullisia menetelmiä. (Varto 2005, 13–14; Ronkainen, Mertala & Karjalainen 2008, 18.)

Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. Siinä pyritään kuvaamaan jotain tiettyä tapahtumaa, ymmärtämään toimintaa tai antamaan teoreettisesti mielekäs tulkinta valitusta ilmiöstä. Tutkimuskäytäntönä laadullinen tutkimusote on joustava, joka voi merkitä esimerkiksi menetelmällistä luovuutta. Laadullinen tutkimus perustuu avoimille tutkimusongelmille ja siinä on tavoitteena tutkia kohdetta kokonaisvaltaisesti. Tämän tutkimusmenetelmän näkökulmasta kulttuuri on aina osa ihmisen kokemusta ja siitä kertomista. Myös subjektiivisuus ja kokemuksen huomioiminen ovat yksi tämän menetelmän tavallinen piirre. (Hirsjärvi ym. 2008, 157; Metsämuuronen 2002, 172; Eskola & Suoranta 2008, 61; Ronkainen, Mertala & Karjalainen 2008, 17–18.)

Usein laadullisessa tutkimuksessa on tavoitteena saada yksilövastaaja tai valittu ryhmä kertomaan jotain erityistä eli sellaista mikä ei ole sellaisenaan kysyttävissä tai vaatii kohteelta tutkittavan asian pohdintaa. Tällöin puhutaan valitun kohteen käsitystä tai kokemusta kuvaavan, ei numeerisesti mitattavissa tai yleistettävissä olevan informaation etsimisestä. Tutkittavaa kohdetta pyydetään avaamaan tutkijalle jotain sellaista, mistä tutkijalla on aiemmin kenties vain aavistus. Tutkijan tulee ratkaista, mitä ja miten kysyy tai miten lähestyy tutkittavaa. (Ronkainen, Mertala & Karjalainen 2008, 18.)

Laadullinen aineisto on pelkistetyimmillään ilmiösultaan tekstiä, joka on voinut syntyä tutkijasta riippumatta tai riippuen. Aineistosta puhutaan harkinnanvaraisena, teoreettisena tai tarkoituksenmukaisena poimintana. Näin tutkimuksen perusta on suhteellisen pie-

ni tapausmäärä. (Eskola & Suoranta 2008, 15; 61.) Laadullisessa tutkimuksessa joudutaan jo aineistoa kootessa pohtimaan aineiston määrän lisäksi sen statusta ja teoreettista merkitystä tutkimustehtävän suhteen. Yleisesti ottaen aineiston koolla ei ole merkitystä tutkimuksen onnistumisen suhteen. (Eskola & Suoranta 2008, 60–62.)

7.2 Aineistonkeruumenetelmänä verkkokyselylomake

Laadullisen tutkimuksen aineistonkeruussa on tavoitteena monikanavaisuus (Pitkäranta 2010, 21). Sen yleisimpiä aineistonkeruumenetelmiä ovat kysely, havainnointi, haastattelu ja erilaisiin dokumentteihin pohjautuva tieto. Niitä voidaan käyttää rinnan, vaihtoehtoisesti tai eri tavoin yhdisteltyinä tutkimusresurssien ja tutkittavan ongelman mukaan. Tutkittaessa erilaisia aikomuksia käyttäytyä jollain tietyllä tapaa, on soveliainta käyttää kysymiseen pohjautuvaa aineistonkeruumenetelmää. Kun taas tutkimuskohteena on käyttäytyminen, joka pohjautuu vuorovaikutukseen, tarkoituksenmukaisinta on käyttää havainnointiin perustuvaa menetelmää. Mikäli halutaan tutkia molempia käyttäytymismalleja, ei havainnointiin tai kysymiseen perustuva menetelmä ole yksin riittävä. (Tuomi & Sarajarvi 2009, 71.)

Sanaparia laadullinen ja määrällinen on käytetty kuvattaessa aineistoa hyödyntävän eli empiirisen tutkimuksen jakautumista kahteen erilaiseen toiminta- ja ajattelutapaan. Eriytyinen kiistan aihe on ollut ihmisen toiminnasta ja ihmisestä tietäminen. Ei ole olemassa yksiselitteistä vastausta siihen, miten ja millaiseen tietoon tutkimuksessa tulisi pyrkiä ja millaisia metodeja tutkimuksessa tulisi käyttää. Siitä nähden käytännössä on totuttu sijoittamaan tutkimukset kahteen eroavaan menetelmälliseen traditioon, laadulliseen ja määrälliseen tutkimukseen. Tästä syystä esimerkiksi valmiit lomakkeet, strukturoitujen vastausvaihtoehtojen käyttäminen ja lomaketutkimukset yleensä liitetään määrälliseen tutkimukseen. Avoimia ja teemahaastatteluja sitä vastoin on pidetty laadullisen tutkimuksen menetelminä. (Ronkainen, Mertala & Karjalainen 2008, 17.)

Samassa tutkimuksessa voidaan käyttää erilaisia aineistoja, metodeja ja/tai teorioita. Samaa asiaa voi myös tutkia useampi tutkija. Tällaisesta käytänteestä käytetään nimitystä triangulaatio. (Eskola & Suoranta 2008, 68.) Käyttötarkoitukseltaan triangulaatio voi liittyä joko tutkittavan ilmiön kokonaisuuden hahmottamiseen tai tutkimuksen totuuden

ongelmaan. Denzinin (1978) mukaan triangulaatio voidaan jakaa neljään eri päätyyppiin. Ensinnäkin se voi olla aineistoon liittyvä, jolloin tiedonlähteitä on useita. Se voidaan liittää myös tutkijaan, jolloin tutkijoina tai aineiston analysoijina on useita tutkijoita. Toisaalta triangulaatio voi liittyä teoriaan, jolloin tutkimuksessa otetaan huomioon useita teoreettisia näkökulmia. Viimeisimpänä triangulaatio voi olla metodinen, jolloin tutkimuksessa käytetään useita menetelmiä. Tässä yhteydessä puhutaan metodin sisäisestä ja metodien välisestä alaluokasta. Toisin sanoen voidaan valita menetelmä, jonka sisällä käytetään erilaisia tapoja saada tietoa tai sitä vastoin voidaan valita useita menetelmiä saada tietoa samasta ilmiöstä tai asiasta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 144–145.)

Kyselyyn perustuvaa tutkimusta on kritisoitu metodisten ongelmien näkökulmasta. Ei ole kuitenkaan olemassa yhtä ylivertaista tapaa saada selville totuutta yksilön aidosta olemuksesta ja todellisista sisäisistä tunteista ja merkityksistä. Kun halutaan tietää, mitä ihminen ajattelee tai miksi hän toimii tietyllä tavalla, on sitä järkevää kysyä häneltä itseltään. Tämä on kyselyn idea yksinkertaistettuna. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 72.) Vaikka kyselytutkimukset yhdistetään useimmiten määrälliseen tutkimukseen, niissä voidaan hyödyntää sekä määrällisempiä että laadullisempia kyselytapoja. Tavallisia määrällisiä kysymyksiä ovat ennalta strukturoidut monivalinta- ja vaihtoehtokysymykset. Monivalintakysymyksissä vastaajalla on vapaus valita useampi vaihtoehto. Mikäli valintakysymykset on laadittu valitsemaan pakottaviksi, on vastaajan valittava jokin annetuista vaihtoehdoista. Kysymyksiä laadittaessa voidaan kuitenkin jättää mahdollisuus vastata ”jotain muuta” ja tämän ohessa vastauksen tarkentamiselle. Strukturoitujen kysymysten lisäksi kyselyssä on käytettävissä avoimia kysymyksiä, joihin vastaaja antaa vastauksensa omin sanoin. (Ronkainen, Mertala & Karjalainen 2008, 21.) Internet-kyselyjen kohdalla suurimpia eroja paperiseen kyselyyn verrattuna ovat interaktiiviset kysymystyypit, joita ovat muun muassa kyselyn alavetovalikot. (Ronkainen, Karjalainen & Mertala 2008, 33.)

Verkkokyselytutkimus poikkeaa postitse lähetettävästä kyselylomakkeesta. Sähköisessä muodossa olevassa kyselyssä ei tarvitse tehdä rajausta vastaamisen pituuden osalta. Kirjalliset vastaukset ovat tulostettavissa suoraan tekstimuotoon eikä niitä tarvitse kirjoittaa uudelleen. Sähköinen kysely on helppo lähettää suurelle vastaanottajajoukolle. Sen kautta voidaan saada laadullisia avointen kysymysten vastauksia helpommin laajemmalla joukolta kuin perinteisessä lomakekyselyssä. Samalla se mahdollistaa laadullisten

arvokysymysten esittämisen suurelle joukolle vastaajia. Avovastauksiin pohjautuva aineisto on myös helpommin kerättävissä ja käsiteltävissä kuin esimerkiksi kasvokkain saatava teemahaastatteluaineisto. (Ronkainen, Mertala & Karjalainen 2008, 22–23.) Sähköisen kyselyn aineistonhankinta muistuttaa enemmän laadullisen tutkimuksen näytänäkökulmaa ja edellyttää, että sisällöllinen kattavuus tulee huomioitua. Tätä kyselytapaa käytetään osana haastattelututkimuksia, erilaisia ryhmäprosesseja ja toiminnan muutosprosesseja. Usein tutkimuskysymyksenä on tällöin merkitysten, ryhmittäisten eroavaisuuksien ja käsitystapojen havainnointi. (Ronkainen, Mertala & Karjalainen 2008, 29–30.)

Edellä esitetyn lisäksi kyselytutkimus voidaan suorittaa taloudellisesti ja suhteellisen nopeasti. Aineiston siirtäminen tietokoneelle on helppoa ja aineiston analysoimiseksi on vakiintuneita menetelmiä. Yleisen käsityksen mukaan kyselytutkimuksen vastaajajoukon tulisi olla laaja, mutta tutkimus voidaan tehdä myös aineistolla, johon on vastannut muutamia kymmeniä vastaajia. (Pitkäranta 2010, 79.)

Tässä opinnäytetyössä verkkokyselylomake oli perusteltu aineistonkeruumenetelmä. Verkkokyselyyn vastaaminen oli täysin vapaaehtoista ja tästä syystä saatekirjeellä sekä kyselyn nimeämisellä oli suuri painoarvo kiinnostavuuden herättämisessä. Vastaaja saattoi rohkaistua vastaamaan kyselyyn, koska vastaaminen tehtiin nimettömänä. Verkkokyselylomakkeeseen saattoi vastata omassa rauhassa muun nettisurffailun lomassa eikä se edellyttänyt muuta kuin toimivan tietoliikenneyhteyden ja siihen sopivat laitteet sekä hiukan aikaa.

7.3 Tutkimuksessa käytetty verkkokyselylomake

Verkkokyselylomake laadittiin fyysisesti Kyselynetti.com –sivustolle. palveluntarjoajan valinta määrittyi kolmen eri verkkokyselylomakepalveluja tarjoavan sivuston testaamisen avulla. Nämä sivustot olivat Kyselynetti, Google Docs ja SurveyMonkey. Näistä kolmesta sivustosta Kyselynetti.com osoittautui teknisesti toimivimmaksi ja käyttäjäystävällisyydessään selkeimmäksi. Myös aiemmalla käyttäjäkokemuksella oli vaikutusta asiaan. (Kyselynetti 2013; Google Docs 2013; SurveyMonkey 2013.)

Hyvän tutkimuslomakkeen tunnusmerkkejä ovat selkeys ja houkutteleva ulkonäkö, napakka tekstien ja kysymysten asettelu, yksiselitteiset ja selkeät vastausohjeet, kysymysten looginen eteneminen, aiheiden mukainen kysymysten ryhmittely kokonaisuuksiksi ja kyselylomakkeen pituus sekä yksittäisten kysymysten yksinkertaisuus. Kyselylomakkeen alkuun on hyvä sijoittaa helppoja kysymyksiä, joilla tavoitellaan herättämään vastaajan mielenkiinto tutkimusta kohtaan. Taustatietojen kysyminen on syytä sijoittaa kyselyn loppuun, koska alkuun sijoitettuna ne saattavat rajata liiaksi vastaajan vastauksia seuraavissa kysymyksissä. (Heikkilä 2008, 48.) Tässä tutkimuksessa nämä asiat pyrittiin huomioimaan kyselylomaketta laatiessa sekä ennen julkaisua suoritettussa teknisissä sisällöllisissä seikat huomioivassa testauksessa.

Kyselylomakkeessa on yleisesti kolme kysymystyyppiä. Näitä ovat valmiisiin vaihtoehtoihin pohjautuvat valintakysymykset, poissulkevat kysymykset ja avoimet kysymykset. Tämän ohessa kysymykset voivat olla sekamuotoisia, jolloin vastaaja voi itse lisätä valmiiden vastausvaihtoehtojen rinnalla omansa tai täsmentää vastaustaan. Mikäli vastausvaihtoehtoja on käytössä vain kaksi (kyllä/ei), kyseessä on tällöin dikotomia. (Ronkainen, Karjalainen & Mertala 2008, 33–34.) Tämän opinnäytetyön verkkokyselylomakkeessa ovat olleet käytössä kaikki edellä mainitut kysymystyypit. Vaihtoehtoihin perustuvat valinta-, sekamuotoiset ja avoimet kysymykset ovat pääsääntöisesti sisällöltään toisiaan täydentäviä. Ainoastaan vastaajien taustatietoja kartoittavat kysymykset ovat oma itsenäinen kysymysjoukkonsa. Dikotomiaa on käytetty kyselyn kolmessa kysymyksessä, joihin annetut vastaukset profiloivat vastaajat parisuhdeväkivaltaa kokeneisiin ja ei kokeneisiin sekä apua hakeneisiin ja ei hakeneisiin. Samalla nämä kysymykset ohjaavat vastaajan hänelle vastauksen perusteella tarkoitettuihin kysymysosioihin. Yksi kysymyksistä taustoittaa tapahtumahetken perheen mallia lapsien osalta.

Avoimia kysymyksiä on hyödyllistä käyttää, kun tutkittava aihe on moniselitteinen tai sen aiheesta on paljon ristiriitaisia mielipiteitä. Kyseessä voi olla myös ilmiö, joka toteutuu ihmisten elämässä usealla eri tavalla. (Ronkainen, Karjalainen & Mertala 2008, 34.) Tämän perusteella käytössä olleen verkkokyselylomakkeen olisi pitänyt lähtökohteisesti pohjautua avoimille kysymyksille. Kysymystyyppivalinnassa oli kuitenkin otettava huomioon tutkimusaiheen arkaluonteisuus ja tämän myötä se, että vastauksia ei mahdollisesti saada tarpeeksi. Oli tutkimustulosten kannalta turvallisempaa luoda vaihtoehtokysymykset ja niille vastausta täydentävät avoimet kysymykset. Mikäli avoimet

kysymykset olisivat jääneet vastausten osalta vajaiksi, olisivat käytössä kuitenkin olleet vaihtoehtokysymysten vastaukset. Toisaalta monipuolinen kysymystyyppittely ottaa huomioon vastaajien erilaiset tarpeet ja ominaisuudet. Kaikki kohderyhmään kuuluvat eivät välttämättä tahdo vastata esitettyyn kysymyksiin omin sanoin vaan valintakysymykset tuntuvat helpommilta tai ne voivat antaa suuntaa avoimeen vastauslaatikkoon syntyvälle vastaukselle.

Kyselylomaketutkimuksella on myös heikot puolensa. Koskaan ei voida mennä takuuseen siitä, miten vakavasti vastaajat ovat vastatessaan suhtautuneet tutkimukseen. Ei voida siis taata, että vastaajat olisivat vastanneet kyselyyn huolellisesti ja rehellisesti. Toisaalta ei voida tietää, miten onnistuneita annetut vastausvaihtoehdot ovat vastaajien näkökulmasta katsottuna. Myös väärinymmärryksiä on haasteellista kontrolloida. Joissain tapauksissa kyselyyn vastaamattomuus voi nousta suureksi. (Hirsjärvi ym. 2008, 190.) Tässä tutkimuksessa vastaajakatoa on pyritty minimoimaan kyselylomakemuodon ja kysymystyyppien valinnalla. Vastaajien huolellisuuteen ja rehellisyyteen on pyritty vaikuttamaan sillä, että osa kysymyksistä oli pakollisia ja sillä, että kyselylomakkeeseen ei voinut vastata samasta IP-osoitteesta kuin kerran. Tutkimuksen kyselylomakkeessa ei myöskään kysytty vastaajan yhteystietoja aiheen arkaluonteisuuden vuoksi ja taustatietoja kartoittavat kysymykset sijoitettiin kyselyn loppuun. Niihin vastaaminen perustui yleensä ottaen maakunnallista sijaintia lukuun ottamatta vastaajien vapaaehtoisuuteen.

Käytössä ollut verkkokyselylomake (liite 2) sisälsi saatekirjeen, kyselyn etenemistä selventävän tekstin sekä 21 erityyppistä kysymystä ja 11 edellä mainittuja kysymyksiä tarkentavaa avointa kysymystä. Lomakkeen kysymysten laatimisen tukena käytettiin toimeksiantajan laatimia kyselypohjia sekä Markku Heiskanen ja Elina Ruuskanen (2010) tekemän suomalaisten miesten kokemaa väkivaltaa koskevan tutkimuksen kyselylomakkeita (Heiskanen & Ruuskanen 2010, 78–107). Kysymyksenasettelun tukena on hyödynnetty myös parisuhdeväkivallan seulontaan ja äitiys- ja lastenneuvoloiden työvälineeksi tarkoitettua lomaketta (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2013c). Kyselylomakkeessa esitettyjen kysymysten kokonaismäärä ei kuitenkaan vastaa sitä määrää, johon yksittäinen vastaaja on kyselyn aikana joutunut vastaamaan, sillä kysely rakennettiin edellisen vastauksen perusteella etenevään muotoon. Enimmillään yksittäinen vastaaja joutui vastaamaan 13 kysymykseen ja pienin vastattavien kysymysten määrä oli neljä

(4). Mikäli vastaaja on vastannut kaikkiin vapaaehtoiisiinkin kysymyksiin, mukaan lukien avoimet kysymykset, on hän saattanut vastata jopa 27 kysymykseen.

Kyselylomake on jaettu tutkimusongelmaa mukaillen kolmeen osaan: Parisuhdeväkivallan kokemus, avunhakeminen ja vastaajien taustatiedot. Kysymyksen asettelussa on otettu huomioon kaksi erilaista vastaajaprofiilia. Nämä ovat parisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeneet miehet ja miehet, jotka eivät ole kokeneet parisuhdeväkivaltaa. Tämä joukko jakautui kyselylomakkeen etenemisen aikana vielä neljään erilliseen profiiliin: 'kokeneet apua hakeneet', 'kokeneet ei apua hakeneet', 'ei kokeneet apua hakevat' ja 'ei kokeneet ei apua hakevat'. Kyselylomake eteni loogisesti ja ohjautuen automaattisesti vastaajan valintojen mukaan. Tällä tavoin pyrittiin minimoimaan, ettei yksikään tietylle profiilille tarkoitettu kysymys jäisi vastaajalta huomioimatta. Samalla saatiin runkoperusta tulosten analysointivaihetta varten.

Verkkokyselylomake sijoitettiin fyysisesti internetiin sivustoille (liite 3), joilla koettiin olevan merkitystä tutkimuksen kohderyhmän tavoitettavuuden kannalta. Alkuperäisen suunnitelman mukaan linkittämisessä oli tarkoitus hyödyntää niin valtakunnallisten kuin paikallisten lehtien keskustelupalstoja sekä keskustelufoorumeita, joiden kohderyhmää ovat oletusarvoisesti miehet. Hyvin nopeasti kävi ilmi, että lehdet ovat verkkomaailmassa pitkälti siirtyneet uutiskohtaisiin keskusteluihin tai sosiaalisen median palveluihin. Harrastuksiin ja ammattiin perustuvat keskustelufoorumilistat osoittautuivat monelta osin vanhentuneiksi, joten keskustelufoorumit valikoituivat pitkälti tutkimusaiheen mukaisesti parisuhdetta, perhesuhteita tai elämäntilanteita käsitteleviin keskustelupalstoihin. Ennen linkittämistä kysyttiin julkaisupaikan ylläpidolta lupa (liite 4) ja ne, jotka eivät lupakyselyyn reagoineet tai antaneet lupaa, rajautuivat julkaisukohteista pois. Käytännössä kysely linkitettiin useille keskustelupalstoille ja niin ikään monille sosiaalisen median palveluja edustavan Facebookin sivuille sekä miehille kohdennettuihin ryhmiin. Facebook osoittautui jakamisominaisuutensa vuoksi tutkimuksen kohderyhmän tavoitettavuuden kannalta käytännölliseksi. Esimerkiksi Facebook-sivujen kautta kyselylinkkiä olivat jakaneet omille sivuilleen muutkin aiheesta kiinnostuneet sivut. Käytännössä on hankalaa edes tietää, miten laajasti kyselyn linkki on verkossa levinnyt.

Verkkokysely aiottiin julkaista joulukuun alkupuolella, mutta verkkokyselylomakkeen laatiminen ja testaaminen vei arvioitua enemmän aikaa. Myös kyselylomakepalvelun

laajentaminen Basicista Personal-pakettiin vei julkaisuajankohtaa pidemmälle, koska palvelu on maksullinen. Asiasta tuli sopia toimeksiantajan kanssa ja maksuliikenne vei oman aikansa. Julkaisuajankohta määrittyi palvelupaketin aukeamisen mukaan ja kyselyn linkki avautui 18.1.2014. Alkuperäisen suunnitelman mukaan kyselyn oli tarkoitus olla auki vastaajille 18.2.2014 saakka. Se jouduttiin kuitenkin sulkemaan aiottua aikaisemmin, koska vastaajamäärä nousi lyhyessä ajassa yllättäen korkeaksi. Tutkimusprosessin ajallisten resurssien puitteissa jouduttiin tekemään ratkaisu, jonka puitteissa kysely suljettiin jo 9.2.2014.

Kyselyssä vastaamattomuus saattaa nousta merkittäväksi ja avoimet kysymykset olla niukkasanaisia. Laadullisessa tutkimuksessa vastaamattomuus kuitenkin ei ole ongelma, koska tarkoitus ei ole yleistää. Jos aineisto jää niukaksi, ongelmaksi saattaa koitua se, että tutkimus ei kerro mitään tutkittavasta ilmiöstä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 74). Tätä ongelmaa ei tämän tutkimuksen kohdalla ollut laisinkaan. Muutama tunti kyselyn aukeamisen jälkeen vastaajia oli tullut jo useita kymmeniä ja ensimmäisten päivien aikana määrä oli noussut jo liki sataan vastaajaan. Kysely tavoitti kahden viikon aikana 163 vastaajaa, joista 130 oli vastannut kyselyn loppuun saakka.

7.4 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi

Laadullisen aineiston analyysin on tarkoitus luoda aineistoon selkeyttä ja tuottaa uutta informaatiota tutkittavasta asiasta. Analyysin tavoitteena on tiivistää aineisto ilman, että siitä katoaa sen sisältämä tieto. (Eskola & Suoranta 2008, 137.) Useimmat eri nimillä kutsuttavat laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmät pohjautuvat tavalla tai toisella sisällönanalyysiin, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisissa tutkimuksissa. Sisällönanalyysiä voidaan pitää yksittäisenä metodina siinä missä erilaisiin analyysikokonaisuuksiin liitettävänä teoreettisena kehyksenä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91.) Tässä opinnäytetyössä sovelletaan koko aineistoon aineistolähtöistä sisällönanalyysiä.

Laadullisessa tutkimuksessa tutkimustulokset ymmärretään tulkintana, joka pohjautuu jo useaan kertaan tulkittuun. Tutkimusprosessin näkökulmasta katsottuna voidaan puhua tulkintojen ketjuista ja tavasta, jolla perustellaan seuraava tulkinta edellisellä. Tässä mielessä analyysin eteneminen ja tehdyt päätelmät edellyttävät aina jonkinlaista tulkin-

taa, jonka varaan voidaan seuraavat valinnat rakentaa. (Ronkainen, Mertala & Karjalainen 2008, 18.)

Laadullisessa analyysissä ja tulkintojen tekemisessä on kaksi lähestymistapaa. Analyysi voidaan tehdä pitäytymällä tiukasti aineistoon ja rakentamalla tulkintoja aineistosta käsin. Toisaalta analysointi voidaan toteuttaa niin, että aineisto toimii teoreettisen ajattelun sekä tulkintojen apuvälineenä tai lähtökohtana. (Eskola & Suoranta 2008, 145.) Tapoja analysoida laadullista aineistoa on monia ja niitä kehitetään jatkuvasti. Keskeistä on ymmärtää, että eri analyysitavat kuitenkin käytännössä toisiinsa eivätkä ole selvärajaisia. (Eskola & Suoranta 2008, 161.) Tässä opinnäytetyössä tulkinta tehdään lähtökohtaisesti aineistosta käsin.

Laadullisessa analyysissä aineisto voidaan purkaa ja edetä siitä intuitioon luottaen analyysiin. Toisaalta aineiston purkamisen jälkeen se voidaan koodata ja edetä sen jälkeen analyysiin tai purkamis- ja koodausvaiheet voidaan yhdistää, minkä jälkeen siirrytään analysointiin. Myös aineiston koodaamiseen on olemassa ainakin kaksi erilaista tapaa. Aineistoa voidaan lähteä analysoimaan aineistolähtöisesti ilman teoreettisia etukäteisolettamuksia. Toisaalta analysoinnissa voidaan hyödyntää jotakin teoriaa tai siihen voidaan ottaa tietoisesti jokin teoreettisesti perusteltu näkökulma. (Eskola & Suoranta 2008, 151–152.)

Mikäli aineistonkeruussa on käytetty jonkinlaista teemoittelurunkoa, voidaan sitä käyttää koodauksen apuvälineenä. Näin voidaan luoda erillinen teemakortisto, joka toimii apuvälineenä monenlaisten analysoitavien aineistojen käsittelyssä. (Eskola & Suoranta 2008, 152.) Tämän jälkeen voidaan aineisto järjestää luokittelemalla, teemoittelemalla tyypittelemällä. Luokittelua pidetään määrällisenä analyysinä sisällön teemoin, kun taas teemoittelu voi olla luokituksen kaltaista, mutta painotus on siinä, mitä kustakin teemasta on sanottu. Kyse on siis laadullisen aineiston ryhmittelystä ja pilkkomisesta erilaisten aihepiirien mukaan. Tyypittelyssä sitä vastoin aineisto ryhmitetään tietyiksi tyypeiksi eli joukko tiettyä teemaa koskevia näkemyksiä tiivistetään yleistykseksi. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 93.)

Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä saadaan vastaus tutkimustehtävään ja se perustuu tulkintaan sekä päättelyyn. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä on kolme vaihet-

ta. Ensimmäisessä vaiheessa aineisto redusoidaan eli pelkistetään, mikä tarkoittaa käytännössä tutkimukselle epäolennaisten asioiden karsimista aineistosta pois. Tätä vaihetta ohjaa tutkimustehtävä. Toisessa vaiheessa aineisto klusteroidaan eli ryhmitellään, mikä käytännössä tarkoittaa koodatusta aineistosta samankaltaisuuksien tai eriävyyksien etsimistä. Samaa asiaa merkitsevät käsitteet ryhmitellään ja yhdistetään luokaksi. Kolmannessa vaiheessa aineisto abstrahoidaan eli luodaan teoreettiset käsitteet. Tämä tarkoittaa sitä, että aineistosta erotetaan tutkimuksen kannalta tärkeä tieto ja valitun tiedon pohjalta muodostetaan teoreettisia käsitteitä. Abstrahointia voidaan jatkaa niin kauan kuin se aineiston sisällön kannalta on mahdollista. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 111–112.)

Sisällönanalyysi aloitettiin rajaamalla kokonaisaineisto kyselyn kokonaan loppuun asti vastanneisiin eli 130 vastaajaan. Vielä tässä vaiheessa aineisto jaettiin kahteen osaan, kaikki vastaukset sekä Pohjois-Karjalan maakunnasta tulleet vastaukset. Hyvin pian aineistoa ensimmäistä kertaa lukiessa saatiin todeta, että laadullisen aineiston kannalta Pohjois-Karjalan vastauksissa avoimet kysymykset jäivät vähäisiksi. Tästä syystä aineistona päätettiin analysoida kaikki kyselyn vastaukset ja Pohjois-Karjalasta tulleet vastaukset jätettiin odottamaan jatkokäyttöä.

Varsinainen analyysipolku (liite 5) muotoutui seuraavasti: Ensimmäiseksi aineisto luettiin sellaisenaan kertaalleen läpi. Seuraavaksi aineisto luettiin läpi tutkimusongelmaa silmällä pitäen ja pelkistettiin luettuun tekstiin käsin koodaamalla. Käytössä olivat värit, suur- ja pienaakkoset sekä numerot. Tässä vaiheessa todettiin, että työskentelytapa ei toimi halutulla tavalla, joten avuksi otettiin tekstinkäsittelyohjelmalla tehty taulukko. Toisin sanoen koodaus aloitettiin alusta, mutta hyödyntämällä tietotekniikkaa.

Ensimmäinen taulukko (liite 6) muodostui käymällä aineisto läpi kysymys kerrallaan. Samalla luotiin uusi ja toimivampi koodausmerkistö. Koska tämän tutkimuksen tarkoituksena on ollut saada tietoa suomalaisten miesten parisuhdeväkivallan ja sen uhan alle joutumisen kokemuksista sekä avun hakemisesta, ohjasivat nämä teemat myös koodauksen ensimmäistä vaihetta. Aineistosta nousivat tässä vaiheessa esiin koetun väkivallan ja avun hakemisen kokemusten lisäksi parisuhteen tilan sekä lasten läsnäolon vaikutus kokemuksiin ja tilanteen aiheuttamiin tunteisiin, yhteiskunnan yleinen asenneilma-
piiri ja miesten omat asenteet sekä viranomaisten suhtautuminen miehiin avunhakijoina.

Yksittäisinä asioina aineistosta nousivat esille myös tekijän profiili, palvelujärjestelmän kehittämistarpeet ja yleisesti ottaen miehen asema/rooli suomalaisessa yhteiskunnassa.

Toisessa vaiheessa aineisto tiivistettiin kyselyn jaottelua seuraten erillisiin teemoitettuihin osiin, jotka samalla jaettiin pienempiin osiin (liite 7). Tämän jälkeen taulukot tulostettiin ja aineisto käytiin vielä kertaalleen läpi sekä muodostettiin myös tuloksissa näkyvä jaottelu. Lopuksi aineistosta tehtiin tulkinta ja päätelmät, jotka ovat nähtävissä tuloksia käsittelevissä luvuissa.

8 Verkkokyselyn tulokset

8.1 Tulosten rakenteesta

Verkkokyselyyn vastasi kaikkiaan 163 miestä, joista 130 vastasi kyselyn loppuun saakka. Tuloksissa on otettu huomioon kaikki kyselyn loppuun asti vastanneet.

Tulosten osalta parisuhdeväkivallan kokemus ja avun hakeminen on jaettu omiksi luvuikseen. Parisuhdeväkivaltaa kokeneita miehiä kyselyn loppuun asti vastanneissa on kaikkiaan 74 ja heidän vastauksensa muodostavat luvun yhdeksän (9). Luku kymmenen (10) käsittelee miesten avun hakemista ja tuloksissa on otettu huomioon myös ne miehet, jotka eivät ole koskaan kokeneet parisuhteessaan väkivaltaa tai sen uhkaa.

Tuloksia havainnollistamaan on käytetty suoria lainauksia verkkokyselylomakkeeseen tulleista vastauksista. Koska kyselyssä on ollut myös määrällisiä kysymyksiä, on tuloksissa mukana myös niitä havainnollistavia graafisia kuvioita. Nämä kuviot on merkitty tuloksia kuvailevan tekstin joukkoon numeroituina, ja ne ovat nähtävillä tutkimuksen lopussa liitteessä kahdeksan (8).

8.2 Kyselyyn vastanneiden taustatiedot

Vastaajien taustatietoja kartoitettiin viidellä kysymyksellä, joista kaksi kysymystä käsiteli vastaajan maantieteellistä sijaintia, yksi nykyhetken lapsitilannetta, yksi ikää ja yksi nykyhetken parisuhdestatusta. Kysymyksistä ainoastaan maakuntaa käsittelevä oli pakollinen. Tästä johtuen vastaajien määrä vaihtelee näiden kysymysten osalta 127 ja 130 välillä.

Taustatietoja kartoittavista kysymyksistä käy ilmi, että kaikista 130 vastaajasta puolet on joko Uudeltamaalta tai Pohjois-Karjalasta. Noin viidesosa vastaajista on Varsinais-Suomesta, Pohjois-Savosta ja Pohjois-Pohjanmaalta. Loput vastaajista edustavat Suomen muita maakuntia. Yksi vastaaja ei halunnut kertoa maantieteellistä sijaintiaan (kuvio 1).

Paikkakuntakohtaista sijaintia koskevaan kysymykseen vastasi kaikista vastaajista 128, joista 11 ei halunnut määrittellä paikkakuntaansa tarkemmin. Kaikkiaan suurin osa kysymykseen vastanneista on joko Espoosta tai Joensuusta. Seuraavaksi eniten vastaajia on Vantaalta, Turusta, Jyväskylästä ja Oulusta (kuvio 2).

Myös ikää koskevaan kysymykseen vastasi kaikista vastaajista 128, joista yksi (1) ei halunnut tarkentaa ikäänsä. Vastaajista suurin osa on 33–39-vuotiaita, mutta tästä ei voida vetää sinänsä johtopäätöstä siitä, että vastaajat edustaisivat pääosin tätä ikäryhmää. Näin siksi, koska miltei jokaisessa ikäryhmässä 18–53 vuoden välillä on vastaajia liki pitäen samansuuruinen määrä kuin 33–39-vuotiaitakin. Vastaajissa on myös niin alle 18-vuotiaita kuin yli 54-vuotiaitakin, mutta vähemmän kuin muita ikäryhmiä (kuvio 3).

Tämän hetken lapsitilannetta koskevaan kysymykseen vastasi kaikista vastaajista 128. Vastauksista käy ilmi, että suurimmalla osalla vastaajista on nykyisin lapsia (kuvio 4).

Kaikista vastaajista 127 on vastannut parisuhdestatusta käsittelevään kysymykseen. Heistä neljä (4) ei ole halunnut kertoa tarkempaan parisuhdetilannettaan ja kaksi (2) vastaajaa on vastannut ”Jotain muuta”. Kyselyn Vapaa sana-osion vastauksista käy ilmi, että vaihtoehtoihin olisi kaivattu ”Seurustelen” vaihtoehtoa, joka osaltaan on voinut

vaikuttaa vastaajien valintoihin. Kuitenkin vastaajista suurin osa on nykyään avioliitossa ja miltei yhtä moni on vastannut olevansa avioliitossa tai ettei seurustele tällä hetkellä. Yksi vastaajista ilmoittaa parisuhdestatukseen rekisteröidyn parisuhteen (kuvio 5).

9 Parisuhdeväkivalta miesten kokemana

Yli puolet kyselyyn vastanneista miehistä ilmoittaa kokeneensa parisuhteessa väkivaltaa tai sillä uhkailua (kuvio 6). Eniten väkivaltaa on koettu maakunnista Uudella maalla ja Pohjois-Karjalassa (kuvio 7) sekä paikkakunnista Helsingissä, Espoossa, Joensuussa, Vantaalla ja Turussa (kuvio 8). Väkivaltaa ovat kokeneet miehet aina 18-vuotiaista yli 60-vuotiaisiin. Ainoastaan alle 18-vuotiaat eivät ole kokeneet parisuhteessaan väkivaltaa (Kuvio 9). Valtaosalla parisuhdeväkivaltaa kokeneista on nykyään lapsia (kuvio 10) ja suurin osa kokeneista ilmoittaa, ettei tätä nykyä seurustele tai että on avioliitossa (kuvio 11).

Miehet ovat kokeneet väkivaltaa eniten avioliitossa ollessaan, mutta väkivaltaa on tapahtunut myös avioliitossa sekä seurustelusuhhteissa. Osa miehistä on kokenut väkivaltaa useissa eri parisuhteen muodoissa ja niin ikään useissa parisuhteissa (kuvio 12). Väkivaltaa on tapahtunut lapsiperheissä yhtä paljon kuin niissä, joissa lapsia ei ole ollut lainkaan (kuvio 13).

Suurimmalla osalla vastaajista on väkivallan tapahtumista kulunut aikaa yli vuosi. Kuitenkin neljäsosalla vastaajista kokemukset ovat suhteellisen tuoreita, koska tapahtumista on aikaa alle vuosi (kuvio 14). Valtaosa miehistä ilmoittaa kokeneensa parisuhteessa väkivaltaa useammin kuin kymmenen kertaa (kuvio 15). Osa vastaajista kertoo väkivallan olleen viikoittaista ja jatkuneen vuosien ajan.

9.1 ”Olen henkisen väkivallan uhri”

Miehet kokevat parisuhteessaan sekä henkistä että fyysistä väkivaltaa. Koettu väkivalta on monimuotoista ja se on saattanut sisältää henkistä tai fyysistä väkivaltaa yksinään, mutta myös molempia yhdessä (kuvio 16).

Nainen kontrolloi kaikkia tulemisia, menemisiä ja jopa nukkumisaikoja. Jos asiat ei mennyt hänen mielen mukaan, veteli pitkin korvia.

Yleensä tilanne alkoi huutamalla ja jos en ”ottautunut” vaimon mielestä tarpeeksi eli antanut periksi niin sitten alkoi läimiminen eri muodoissa.

Miehiä on uhkailtu omaisuuden rikkomisella, lasten viemisellä ja peloteltu fyysisellä väkivallalla muun muassa sukupuolielimien silpomisella yöunien aikana. Useissa tapauksissa väkivalta on alkanut henkisenä ja mikäli mies ei ole reagoinut toivotulla tavalla, on otettu käyttöön fyysinen väkivalta. Osa on joutunut kokemaan sen, että kotirauhaa rikotaan ex-puolison taholta tunkeutumalla väkisin miehen ja yhteisten lasten kotiin.

- - kun en siitäkään provosoitunut otti äiti tosiaan lapsen syliinsä ja juoksi minua päin.

Tapahtumia oli kymmenen vuoden seurustelusuhteemme aikana useita kymmeniä ja ne kohdistuivat sekä minuun että kahteen alaikäiseen lapseemme.

Kuten edellä esitetystä suorasta lainauksesta käy ilmi, ovat joissain tapauksissa lapset joutuneet osallisiksi käytettyyn väkivaltaan. Lapset ovat olleet joko kiristyksen, painostuksen tai jopa fyysisen väkivallan välineenä sekä kohteena. Osa miehistä kokee joutuneensa henkisen väkivallan uhriksi sen vuoksi, että heitä on vieraannutettu omista lapsista ja pyritty hankaloittamaan tai estämään lasten tapaamista.

Tyypillistä oli se, että hän yritti tuhota yhteistä omaisuuttamme - -

Yleensä väkivalta oli henkistä laatua, mutta koin painostavana nämä alkoholiin liittyvät ongelmat.

Miehet kuvaavat parisuhteessaan kokemaansa henkistä väkivaltaa huutamisena, mitätöintinä ja muun muassa kontrollointina. Useammassa tapauksessa henkistä väkivaltaa on tehty välillisesti rikkomalla joko miehen tai talouden yhteistä omaisuutta. Esimerk-

keinä mainittakoon miehen tärkeiden tavaroiden systemaattinen rikkominen, silmälasien hajottaminen tai miehen vaatteiden leikkaaminen riekaleiksi. Osa miehistä kertoo myös kokeneensa sosiaalista väkivaltaa, jolloin kumppani/puoliso on mustamaalannut miestä heidän yhteisille tuttavilleen tai sukulaisille.

-- tapahtuma alkaa kun tyttöystävä heittää jollain käteen sattuvalla esineellä, jonka jälkeen alkaa lyöminen avokämmenellä/ nyrkillä. Koko tapahtumasarjaa säestää haukkuminen ja pilkkaaminen.

Minua hakattiin, potkittiin, läimittiin ja haukuttiin.

Miesten kokema fyysinen väkivalta on moniulotteista. Suurinta osaa vastaajista on heitetty esineellä, tönitty tai läimitty. Joitain on puolison toimesta yritetty useampaan kertaan puukottaa. Useassa tapauksessa fyysistä väkivaltaa on edeltänyt henkinen väkivalta haukkumisen tai nälvimisen muodossa. Osalla miehistä on kokemuksia siitä, miten heidän kulkemisensa on estetty ja tilanteesta on selvitty vasta virkavallalla uhkailulla. Osalla tekijöistä teot ovat jääneet uhkailun asteelle, vaikkakin jättäen miehiin jälkensä pelon ja painajaisten muodossa.

9.2 ”Todisteita siitä että olisin muka väkivaltainen”

Miesten vastauksista käy ilmi, että syyt parisuhdeväkivallan tapahtumiselle ovat moninaiset (kuvio 17). Valtaosa miehistä kykenee nimeämään konkreettisia syitä sille, miksi kumppani/puoliso turvautui väkivaltaan.

Avopuolisoni väkivaltainen käyttäytyminen liittyi mustasukkaisuuteen joten hän koki sen oikeudekseen.

Kumppanini tarve olla aina kaikessa täydellinen ja väkivallalla ja sen uhkalla hän pyrki peittämään huonoa itsetuntoaan ja alistamaan minua.

Joissain tapauksissa miehet kertovat väkivallan astuneen kuvioihin vasta parisuhteen päättymisen jälkeen, kun taas joissain tapauksissa kyse on ollut mustasukkaisuudesta tai kontrolloimisesta. Osaa miehistä hallitsee hämmennys ja epä tietoisuus siitä, miksi kumppani/puoliso raivostui.

Perheellämme oli talousvaikeuksia, joiden hän koki olevan minun syytäni.

Kun ensimmäinen parisuhde päättyi kävi ex-vaimoni minuun fyysisesti käsiksi useamman kerran.

Useasta vastauksesta nousee esille parisuhteen vallitsevat olosuhteet ja niiden vaikutukset tilanteeseen. Parisuhteen aikana tapahtunut uskottomuus on voinut johtaa väkivaltaiseen käyttäytymiseen. Myös parisuhteen päättyminen on ollut kumppanille/puolisolle häpeällinen ja vaikea asia. Niin ikään vastauksista käy ilmi, että parisuhteelle asetetut odotukset ovat saattaneet poiketa osapuolten välillä toisistaan. Tämä on näkynyt turhautumisena ja seurauksena on ollut niin henkistä kuin fyysistä väkivaltaa.

Kumppanin aiemmat väkivallankokemukset ja psyykkinen sairastuminen olivat lähtölaukaus tapahtumille.

Humalapäissään keskustelu kärjistyi usein riitelemiseksi, jos en suostunut olemaan anteeksipyytelevä osapuoli, kun sanallisessa riitelyssä entiseltä puolisoilta loppuivat sanat kesken alkoi itku ja lyöminen, kerran heitti saksilla.

Yksittäisissä tapauksissa on parisuhdeväkivallan tapahtumiin liittynyt päihteet. Tämän ohessa kumppanin/puolison mielenterveysongelmat, aiemmista suhteista jääneet traumat ja toisaalta myös lapsuuden kokemukset on nimetty miesten arvioimiksi väkivallan syiksi. Muutamassa tapauksessa miehet ovat pohtineet hormonien vaikutusta väkivaltaiseen käytökseen.

Vaimoni näki viat ja täten perustelutkin väkivaltaansa yksin minussa.

Oma herkkyyteni. Olin herkkä ja heikko ihmissuhdetaidoissa -- ei se johtunut mistään yksittäisestä tapahtumasta, vaan mahdollisuuden olemassa olosta.

Jos mies on kasvanut periaatteeseen 'naista ei koskaan lyödä' niin sellainen mies on helppo kohde väkivaltaa käyttävälle naiselle.

Väkivallan syitä on etsitty myös miehestä itsestään. Tekijä on perustellut väkivaltaista käyttäytymistään syyttämällä uhria ja miehet itse taas ovat etsineet perusteluja heidän itsensä olemuksesta tai ominaisuuksista. Esille on tuotu myös kasvatukselliset lähtökohdat: Mikäli mies on kasvatettu periaatteeseen, ettei naista saa lyödä, on hän helppo kohde väkivaltaa käyttävälle naiselle. Yksittäisistä vastauksista käy ilmi, että väkivaltaiselle käyttäytymiselle on riittänyt syyksi mikä tahansa asia, joka on ärsyttänyt tekijää.

Tarvitsi itselleen todisteita siitä että olisin muka väkivaltainen.

Yksittäisissä tapauksissa väkivaltainen käyttäytyminen on ollut tavoitteellista. Toisin sanoen väkivaltaan on turvauduttu miehen ärsyttämiseksi ja tekijän omien päämäärien saavuttamiseksi.

9.3 ”Pahinta oli kuitenkin nöyryyttäminen”

Suurin osa miehistä on yhtä mieltä siitä, että henkinen väkivalta on fyysistä pahempaa (kuvio 18). Osa miehistä ilmaisee läheisen ihmisen uhkailujen olevan pahempia kuin jos kyseessä olisi vieras henkilö. Kyse on luottamuksen menettämisestä siihen ihmiseen, johon on luottanut tekoon asti ”täydellisesti”. Vallitsevia esille nousseita tunteita tai tuntemuksia parisuhdeväkivaltaa kokeneiden miesten vastauksissa ovat häpeä, pelko, toivottomuus ja hämmennys.

Päällimmäisenä tuntemuksena oli järkytys siitä, että tärkeää omaisuuttani oli jo tuhoutunut.

Tunnen, että olen sisäisesti täysin raiskattu sielu vuosia jatkuneen henkisen väkivallan jälkeen, johon kukaan ulkopuolinen ei ole tullut apuun avunpyynnöistä huolimatta.

Kuten eräs vastaajista toteaa: Miehilläkin on tunteet. Vastauksista käy ilmi, kuinka monenlaisia tunteita miehet käyvät läpi koettuaan parisuhteessaan väkivaltaa. Tunteet ovat sidoksissa niin itse väkivallan tapahtumiin kuin siihenkin, että väkivallan tekijänä on itselle läheinen ihminen. Toisaalta tunteita on nostanut pintaan myös se, miten miehen ympäristö ja häntä ympäröivä yhteiskunta suhtautuu häneen parisuhdeväkivallan uhrina.

Parisuhdeväkivaltaa kokeneet miehet ovat tunteneet tapahtumien seurauksena niin häpeää kuin pelkoa. Muutamat kuvaavat häpeän tunteen liittyvän siihen, että on ottanut itseään heikommalta naiselta turpaan. Tämä on johtanut siihen, ettei asiasta olla uskallettu puhua kenellekään. Toisaalta vastaajissa on myös niitä, jotka eivät pidä naisen fyysistä väkivaltaa henkisen rinnalla minkäänlaisena.

Miehet kuvaavat tuntemuksiaan hämmentyneiksi. Hämmennystä on erityisesti aiheuttanut se, että väkivallantekijä on itse vähätellyt tekojaan ja ollut sen jälkeen kuin mitään ei olisi tapahtunut. Joillekin miehille kumppanin väkivaltainen käytös on tullut niin yllättäen, ettei tilanteessa ole osannut reagoida mitenkään.

Uskoin aina sen olevan viimeinen kerta, enkä lähtenyt vaikka olisi pitänyt.

Ensiksi oli todella huolissani puolisoistani.

Miehet pohtivat vastauksissaan myös parisuhteen tilaa kumppanin/puolison väkivaltaisen käyttäytymisen jälkeen. Joissakin vastauksissa tuodaan esille oma väkivaltainen reaktio kumppania kohtaan, minkä jälkeen avioero on ollut välitön seuraus. Toisaalta osa miehistä on halunnut auttaa ja ymmärtää kumppaniaan ja pitänyt toivoa yllä väkivaltaisen käyttäytymisen loppumisesta. Joillakin syy suhteeseen jäämiseen on ollut yhteiset lapset.

En ottanut toisen väkivaltaa niin tosissaan, kun ei hän oikeasti fyysisesti satuttanut (henkisesti kyllä tuntui).

Naisen käyttämä fyysinen väkivalta on sikäli pehmoa, että yleensä nainen ei saa luita rikottua, joten tuska on enemmän henkisellä puolella.

Kuten edellä olevissa suorista lainauksista käy ilmi, näkee osa miehistä parisuhdeväkivallan osapuolet fyysisten ominaisuuksien kautta. Naisen käyttämää fyysistä väkivaltaa vähätellään, mutta henkistä väkivaltaa sen sijaan pidetään pahempana.

Pelottavaa tilanteessa oli juuri se, että yhteiskunta ei nähnyt asiassa mitään ongelmaa ja tilanne sai vain jatku.

Oma kokemus on että miestä ei uskota jos uskaltaa asian tuoda esiin ja aina mies on syyllinen tai asia käännetään miestä vastaan. eli aina on naisella oikeus toimia kuten toimii.

Useat miehet ovat pettyneitä siihen, miten yhteiskunta suhtautuu heihin parisuhdeväkivallan uhreina. Vastauksista nousee hyvin voimakkaasti esiin ajatus siitä, että yhteiskunnan mielestä mies ei voi joutua kaltoin kohdeksi naisen puolelta. Osa ilmaisee olevansa katkera yhteiskunnan sosiaalikonetille ja osa taas kertoo pelkäävänsä elämis-

tä yhteiskunnassa, jossa miehellä ei ole mitään oikeusturvaa. Miehet kokevat olevansa turvattomia ja toisaalta uhreinakin syyllisiä.

9.4 Koetun väkivallan merkitys myöhempään elämään

Parisuhdeväkivalta jättää jälkensä miesten elämään (kuvio 19). Osa miehistä suhtautuu uusiin ihmisiin varauksellisesti ja toisaalta pitää myös itsensä puolia omien sanojensa mukaan ehkä liiankin tiukasti, jopa itsekkäästi. Osalla miehistä koettu väkivalta on jättänyt jälkensä esimerkiksi paniikkihäiriön muodossa ja johtanut muun muassa vuosia kestäneeseen terapiaan.

Myöhempien parisuhteiden aikanakin on oppinut pelkäämään pientäkin kiu-kunpurkausta.

Monet vastaajista ovat solmineet uuden parisuhteen ja jatkaneet elämää mahdollisimman normaalisti. Miehet kuitenkin kertovat väkivallan jättäneen jälkensä siinä määrin, että riitatilanteissa odottaa uudeltakin kumppanilta samanlaista reaktiota kuin väkivaltaa käyttäneellä ex-kumppanilla on ollut. Osa miehistä kertoo myös pitävänsä uusissa suhteissa tietyt asiat itsellään eivätkä enää samaan tapaan luota uuteen kumppaniin/puolisoon kuin aiemmissa suhteissa. Toisaalta osa miehistä taas pyrkii toimimaan uudessa suhteessa parisuhteen toista osapuolta miellyttämällä. Toisin sanoen väkivaltaa pyritään välttämään, vaikka sen uhkaa ei olisikaan.

Olen masennuksen vuoksi eläkkeellä.

Sain 2 kk ehdotonta vaikka olin osapuoli joka sai turpaansa ja yritti lähteä pois...

Joidenkin miesten kohdalla parisuhdeväkivalta on jättänyt elämään konkreettisen jäljen. Osa heistä on sairastunut loppuelämäkseen ja joidenkin kohdalla koettu väkivalta on johtanut pitempiaikaiseen työttömyyteen. Joillakin miehillä väkivallan uhriksi joutuminen ja itsensä puolustaminen on johtanut siihen, että hän on itse tullut tuomituksi pahoinpitelystä.

Suhtaudun jokaiseen siten, että hän on mulku kunnes asian toisin todistaa.

Suhteen jälkeen olen itsenäistynyt paljon ja tullut itsekkäämmäksi. Ehkä vähän liian hanakasti olen pitämässä kiinni tilanteiden reiluuudesta ja omista ”oikeuksistani”.

Olen muuttunut niin ehdottomaksi väkivaltaa vastaan, että en hyväksy minikäänlaista perheväkivaltaa--

Osalla miehistä parisuhdeväkivallan kokemukset ovat vaikuttaneet omaan suhtautumiseen muita ihmisiä ja asioita kohtaan. Toiset ovat muuttuneet ehdottomiksi kaikenlaista väkivaltaa kohtaan ja toiset taas kokevat olevansa tapahtumien jälkeen itsekkäämpiä kuin ennen. Osalla vastaajista suhtautuminen tiettyihin ihmisiin tai kaikkiin ihmisiin on muuttunut varaukselliseksi. Osa miehistä ei halua solmia uutta parisuhdetta, vaikka siihen kykenisikin.

Joidenkin miesten kokemukset auttajatahojen suhtautumisesta parisuhdeväkivaltaa kokenutta miestä kohtaan ovat jättäneet jälkensä myöhempään elämään. Miehet kokevat turvattomuutta eivätkä koe kykenevänsä luottamaan viranomaistahoihin tai siihen, että auttava osapuoli pystyisi toimimaan väkivaltatilanteessa puolueettomasti.

Vaikka parisuhdeväkivalta koetaan elämään suuresti vaikuttavana ja piiloteltavana asiana, näkee osa miehistä kokemuksissaan myös myönteisiä asioita. He kokevat henkisen puolen kasvattaneen heitä valtavasti.

10 Palveluita myös parisuhdeväkivallan miesuhreille

10.1 Mies avun hakijana

Parisuhteessa väkivaltaa kokeneista miehistä hieman päälle kolmannes on hakenut apua tavalla tai toisella (kuvio 20). Valtaosa apua hakeneista miehistä on soittanut joko virkavallan paikalle tai ystävälle/kaverille (kuvio 21). Myös internetin keskustelupalstoilta tai muualta verkosta on etsitty vertaisten kokemuksia. Toisaalta apua on jouduttu hakemaan myös kriisipäivystyksestä, psykiatrian poliklinikalta tai seurakunnan palveluista.

Hlö yritti läimäistä kämmenellä, otin ranteesta kiinni ja estin teon.

Osa miehistä on selvinnyt parisuhdeväkivallan kokemuksista toimimalla itse tilanteessa tietyllä tavalla. Väkivaltaan turvautunutta puolisoa/kumppania on pidetty kiinni sillä seuraamuksella, että väkivallanteko on saatu loppumaan. Paikalle on saatettu hälyttää kumppanin/puolison läheiset, jotka ovat saaneet väkivallan loppumaan. Yksittäiset miehet ovat joutuneet ottamaan yhteyttä lastensuojeluviranomaisiin, koska väkivaltaisen kumppanin/puolison käytös on aiheuttanut huolta lapsista.

Totesin lyömisen jälkeen että kotikonstit on nyt käytetty ja ulkopuolista apua tarvitaan.

Yritin puolustaa itseäni ja omaisuuttani puhumalla, pitämällä vastapuolta kiinni itsepuolustuksena ja lopulta kutsumalla poliisin.

Vastauksista käy ilmi, että miehet yrittävät ensin selvittää tilannetta omin neuvoin. Kun kaikki keinot on käytetty, turvaututaan ulkopuoliseen apuun. Usein ensimmäinen apu löytyy omista läheisistä ja vasta sen jälkeen apua haetaan esimerkiksi lasten neuvolasta, parisuhdeterapeutilta tai lääkäristä. Joidenkin kohdalla ainoa vaihtoehto on ollut soittaa virkavalta paikalle.

Puolustauduin pakenemalla kotoa, jolloin minua syytettiin siitä, etten kykene selvittämään asioita...

Hoidin itselleni prepaid liittymän ja puhelimen jolla soitin mun äidille ja veljelle että jaksoin niin pitkälle että sain tyttäreni mukaan ja lähdin pois tilanteesta.

Toisinaan apu löytyy joko väliaikaisesta tilanteesta poistumisesta tai lopullisesta kotoa lähdöstä. Miehet ovat saattaneet laukaista väkivaltaisen tilanteen poistumalla paikalta esimerkiksi lenkille. Osa miehistä on sietänyt tilannetta siihen asti, että lähteminen parisuhteesta ja yhteisestä kodista lasten kanssa onnistuu.

Ystävistä oli iso apu tilanteen selvittelyssä ja varsinkin jälkihoidossa.

Olen kertonut kumppanilleni, etten hyväksy minkäänlaista, edes lievää väkivaltaa.

Moni parisuhdeväkivaltaa kokeneista miehistä välttää kertomasta kokemuksistaan läheisilleen. Joukossa on kuitenkin myös niitä, jotka haluavat tuoda esille kokemuksensa

sekä suhtautumisensa väkivaltaan. Läheisille kertomalla miehet ovat saaneet tukea itse tilanteessa ja myös sen jälkeen.

10.2 ”En usko, että kukaan voi auttaa”

Valtaosa parisuhdeväkivaltaa kokeneista miehistä ei koe tarvitsevänsä apua (kuvio 22). Perusteluiksi miehet kertovat väkivallantekoja olleen harvoin tai että yksittäiset tapahtumat ovat tuntuneet pienistä mustelmista huolimatta suhteellisen merkityksettömiltä.

Kun esim kerroin poliisille niin (paikkakunta) poliisi ei uskonut niin jätin asian siihen.. koska esim poliisin vastaus oli: älä itke iso mies,, ja eihän toi voi olla totta.. etc etc,, ja yksikän ilmoitus ei johtanut kuulustelua pidemmälle..?

Joitakin kertoja soitin hätäkeskukseen ja joskus poliisitkin kävivät paikalla, mutta he vain nauroivat minulle päin naamaa.

Miehet eivät ole hakeneet apua joko aiemmista avunhakemisen kokemuksista johtuen tai siksi, etteivät he usko minkään tahon voivan auttaa. Miehet kertovat myös siitä, miten heidän avuntarvettaan on virkavallan tai viranomaisten puolelta vähätelty vedoten heidän sukupuoleensa. Toisaalta avunpyynnöt eivät välttämättä ole johtaneet minkäänlaisiin toimenpiteisiin.

Joissakin tapauksissa miehet ovat uskoneet väkivaltaisesti käyttäytyneen kumppanin/puolison muuttuvan ja tästä syystä he eivät ole hakeneet apua. Joillekin avunhakeminen olisi merkinnyt kumppanista eroamista, mikä taas ei olisi ollut ajankohtaista perheen lasten takia. Toisaalta osa ilmaisee naisten käyttäneen oman sukupuolensa asemaa hyväkseen ja kääntäneen tilanteen omaksi edukseen vetoamalla siihen, ettei kukaan uskoisi pienemmän pahoinpidelleen suurempaa. Apua ei ole haettu myöskään sen vuoksi, että suhde on päättynyt melko pian tapahtumien jälkeen.

En pelännyt väkivaltaisuuttaan.

En soittanut poliisia pelon tai muun takia mutta naisen sana miehen sanaa vastaan... mielummin kytät toteamaan tilanne.

Miehet eivät ole pelänneet väkivaltaista puolisoaan/kumppaniaan. Apu on jäänyt hake-matta, koska he ovat pelänneet ulkopuolisille kertomisen seurauksia. Miehet ajattelevat, että kumppani/puoliso voisi kääntää tilanteen päinvastoin, ja että mies itse joutuisi syy-tetyksi teoista, joita hän ei ole tehnyt. Toisaalta ulkopuolinen apu on nähty myös miehen selustan turvaajana: Paikalla on joku, joka voi todistaa asioiden oikean tilan.

Ei tällaisista asioista tavata puhua, ainakaan silloin kun mies on uhri. En ole lä-hipiirissä kuullut koskaan vastaavista asioista. Minua hävetti, ja pelkäsin että minua kohdellaan epäonnistujana tai surkimuksena kun naiseni kohtelee minua sillä tavalla.

Ei sitä kukaan usko tapahtuneeksi.

Miehet eivät ole hakeneet apua osittain myös siksi, että mies parisuhdeväkivallan uhrina on asiana tabu. Toisaalta he ovat myös pelänneet sitä, miten heitä kohdeltaisiin miessu-kupuolen edustajana, mikäli he kertoisivat tullessa naisen puolelta kaltoin kohdelluksi. Miehet eivät usko, että kukaan uskoisi heidän kertomaansa tai kokemaansa.

Mies on avuton. Puolustautua ei voi koska nainen on heikompi ja viranomais-ten edessä uskottavampi uhriksi.

Tapahtumien edessä ihminen on avuton.

Osasta vastauksia käy ilmi, että miehet kokevat olevansa parisuhdeväkivallan uhreina avuttomia. He kokevat, että he eivät ole edustamansa sukupuolen vuoksi uskottavia uh-reja. Heistä tuntuu, että naiset voivat käyttää sukupuolensa yhteiskunnallista asemaa hyväkseen, mikäli nainen joutuisi syytetyksi väkivaltaisesta käyttäytymisestä.

Mutta kuvaavaa oli neuvolan kommentti: 'ja mitäs sinä sitten teit sille äidille ensin?'

Miesten vastauksista nousee esille auttavan tahon sukupuolittuneisuus. He kokevat, että naistyöntekijöiden käsitys miehiin kohdistuvasta väkivallasta on yleisesti vähättelevä tai ymmärrystä ei juuri ole saatavilla. Viranomaisille soittaminen koetaan näin ollen turha-na.

Poliisin poistuminen paikalta kun 'tilanne oli vielä päällä' aiheutti uhan että väkivaltatilanne olisi vielä jatkunut, mutta lopulta onnistuin kuitenkin välttämään sen puhumalla hänelle järkeä.”

Olen pyytänyt päästä turvakotiin, mutta sosiaaliviranomainen ei suhtautunut pyyntööni vakavasti ja apu jäi saamatta.

Puolet miehistä, jotka eivät ole hakeneet parisuhdeväkivallan seurauksena apua, eivät hakisi sitä tänä päivänäkään (kuvio 23). He jotka ajattelevat turvautuvansa apuun, hakisivat sitä ensisijaisesti väkivaltaiselle kumppanilleen/puolisolleen. Toisaalta miehet näkevät parisuhteen tarvitsevan ulkopuolista ohjausta tai vaihtoehtoisesti myös ero nähdään yhtenä apuna tilanteessa. Yksilöllisinä tarpeina nousevat suurimpina esiin keskusteluapu ja vertaistuki.

Osa miehistä ei osaa kuvitella joutuvansa tämän hetkisessä suhteessa väkivallan kohteeksi ja tästä syystä ei avulle nähdä tarvetta. Toisaalta osa ei usko reagointinsa muuttuvan, vaikka väkivaltatilanne tulisi uudelleen eteen.

Joillekin miehistä häpeän tunne on asia, jonka vuoksi apua ei tulisi haettua laisinkaan. Toisaalta vallitseva olettamus on, että miehen uskotaan itse kärsivän apua hakiessa enemmän kuin väkivallantekijän.

Olettaisin edelleen, että lopputuloksena minä saisin kärsiä enemmän kuin puolisoni. Näen että miespuolisten uhrien ainoa vaihtoehto on omin toimin poistua suhteesta ja toivoa vain, ettei väkivallan harjoittaja lähde vielä kostamaan. Siis eihän sen näin pitäisi olla mutta tuo tuntuu ainoalta vaihtoehdolta.

10.3 Miehet kuvitteellisen parisuhdeväkivallan uhreina

Miehet, jotka eivät ole kokeneet parisuhteessaan väkivaltaa tai sen uhkaa, kokevat tällaisen tilanteen kuvittelemisen olevan monimutkaista. Kuitenkin heillä on näkemyksensä itsestään mahdollisina avunhakijoina.

Yli puolet parisuhdeväkivaltaa kokemattomista miehistä vastaa, ettei hakisi apua väkivaltatilanteessa (kuvio 24). Ne miehet, jotka apua hakisivat, turvautuisivat tarpeen tullen virkavallan apuun tai haluaisivat jutella kavereiden tai ystävien kanssa. Osa hakeutuisi tarpeen mukaan terveydenhuollon palvelujen äärelle (kuvio 25). Yksittäisissä vastauk-

sisä tuodaan esille parisuhteen päättäminen ja asianajajan hankkiminen. Miehet, jotka eivät väkivaltaa parisuhteessaan kokeneet, ovat yhtä mieltä sitä kokeneiden kanssa siitä, että Suomessa ei miehiä auteta. Heidän vastauksissaan tuodaan esille, että auttavat tahot ovat tällaisissa asioissa avuttomia tai että miehiin suhtaudutaan viranomaisten taholta ennakkoluuloisesti. Pahimmassa tapauksessa miehestä tehdään syyllinen. Myös vertais-tuen etsiminen koetaan hankalaksi.

Valtaosa parisuhdeväkivaltaa kokemattomista miehistä ei hakisi apua, koska he kokevat pärjäävänsä ilman (kuvio 26). Osa miehistä ei osaa kuvitella, että joutuisi koskaan uhrin asemaan. Toisaalta osa heistä taas ei usko, että miehille olisi tällaisissa tilanteissa apua tarjolla. Muutamit miehet tuovat esille, että päätös avun hakemisesta tehdään tilannekohtaisesti. Yksittäiset ja lievät tapaukset eivät miehiä saisi liikkeelle, mutta pitkään jatkuvana ja tarpeeksi voimakkaana uhka tai väkivalta saisi harkitsemaan avun hakemista uudelleen.

Joidenkin miesten kohdalla vastaan laittaminen ilman fyysistä tappelemista olisi ratkaisu. Asioista puhuttaisiin joko suoraan tai kahden kesken. Tarpeen mukaan haluttaisiin apua ammatti-ihmiseltä. Jos keskusteleminen ei tuottaisi toivottua tulosta, miehet harkitsivat eroa. Osa sen vuoksi, että säästyttäisiin vakavammilta vammoilta.

10.4 Miten miestä voidaan auttaa?

Parisuhdeväkivaltaa kokeneet miehet toivoisivat tilanteessa tukea kaikille osapuolille. He haluaisivat auttaa väkivaltaisesti käyttäytyvää puolisoa ja saada hänet kohtaamaan itsensä ja tekonsa. Itse he kaipaavat voimia sekä rohkeutta hakea apua. Erityisen tarpeelliseksi he kokevat keskusteluavun ja samaa kokeneiden tuen. Myös parisuhdeneuvontaa he kaipaisivat tilanteessa. (Kuvio 27.) Vastauksissaan miehet nostavat esille selkeitä puutteita palvelujärjestelmässä ja toisaalta he myös kuvaavat sitä, miten viranomaiset eivät osaa kohdata parisuhdeväkivaltaa kokenutta miestä.

Mielenterveyspalveluita ja turvakoteja pitäisi olla myös miehille.

Tähän maahan tarvitaan tukitahoja, jotka auttavat parisuhteessaan tai sen jälkeen väkivallan uhriksi joutuneita miehiä ja myös sellaisia tukitahoja, jotka auttavat väkivaltaa käyttäviä naisia.

Miehenä ei kotikaupungissani saa apua parisuhdeväkivaltaan, mutta naisille suunnattuja vertaistukiryhmiä ja keskusteluiltoja järjestetään.

Miehet kaipaavat miehille kohdennettuja palveluja, mutta myös tukea väkivaltaa tehneille naisille. Miehet kokevat tarpeelliseksi, että viranomaiset puuttuisivat naisen väkivaltaisuuteen ja saisivat naisen pohtimaan omaa väkivaltaisuuttaan ja sitoutumaan siihen, ettei käyttäytyminen enää toistu. He kuvaavat miten ideaalissa maailmassa joku sanoisi heidän puolisolleen mitä saa tehdä, mitä ei ja mitä hänen väkivaltaiset tekonsa tarkoittavat. Toisaalta eroon johtaneissa tilanteissa osa miehistä olisi kaivannut taloudellista tukea siinä, missä osa taas toimivaa sovitteluapua.

Miehille ei nykyisellään ole minkäänlaista pakollista testaamista tai rokottamista, armeijaiän jälkeen (vrt. naisilla gynekologikäynnit pitkälle aikuisiän ja keski-iän välille saakka). Eturauhaskoe on miehille vapaaehtoista ja vaatii aina potilaan (eli miehen itsensä) oman suostumuksen.

Ehkä pitäisi olla jotain kursseja missä opetetaan miten parisuhteen voi saada ja millainen sen pitäisi olla... siis ei mitään sanelua vaan perusasioita hyvästä parisuhteesta, dialogista ja kommunikoinnista.

Myös ennaltaehkäisevään työhön on otettu kantaa. Miehet näkevät mahdollisuuksia työterveyshuollossa ja määräaikaissä terveystarkastuksissa. He tuovat esille, että miehiltä puuttuvat säännölliset terveystarkastukset, joiden yhteydessä parisuhdeväkivaltaa kokenut mies voisi tuoda väkivallan esille tai sitä voitaisiin tiedustella keskustelun avaavilla kyselyillä. Toisaalta miehet näkevät kehittämisen tarvetta myös parisuhteessa ja sen hoitamisessa. He haluaisivat koulutusta siitä, millainen on hyvä parisuhde.

Minulle naurettiin lastensuojelussa, ei otettu vakavasti.

Ja poliiseilla saisi olla hieman järkeä päässä, etteivät nauraisi väkivallan uhri-
le.

Toki radikaalia asennekasvatusta tarvitsisivat myös sosiaalityöntekijät, perheneuvojat, kriisityöntekijät jne.

Miesten vastauksista käy ilmi, ettei ammatti-ihmisten suhtautuminen parisuhdeväkivaltaa kokeneisiin miehiin ole aina ammatillista ja ihmisarvoa kunnioittavaa. Miehet kaipaavat itselleen oikeutta. He haluavat, että heidät otetaan parisuhdeväkivallan uhreina

vakavasti. Joidenkin miesten kohdalla olisi avun hakemisen tilanteessa ollut tärkeää, että heitä olisi kuunneltu, ja että he olisivat saaneet sanotuksi sen, mitä halusivat.

-- virkailija kysyi minulta: oliko suhteessamme väkivaltaa? Ja kun vastasin rehellisesti, että oli, niin tunnelma muuttui suorastaan jäätäväksi. Kun sitten täsmensin, että väkivalta tuli naisen taholta niin tämän virkailija-rukan pasmat menivät aivan sekaisin. Hän oli täysin kyvytön käsittelemään tilannetta.

Mielestäni väkivallan uhrin sukupuoli ei saisi millään tavalla vaikuttaa siihen, millaista kohtelua hän viranomaisilta saa.

Toisaalta osa miehistä on kohdannut myös tilanteita, joissa hänen edustamansa sukupuoli on vaikuttanut kohtaamistilanteessa ammattilaisen kanssa. Miehet kaipaavat tasa-arvoa ja haluaisivat, että heitä kohdeltaisiin tasavertaisina naisten rinnalla. Vastauksissa tuodaan esille myös suomalaisessa yhteiskunnassa vallitseva asennemaailma, joka näkee vain naisen väkivallan uhrina. Tämän kuvaillaan näkyvän esimerkiksi ihmisoikeusjärjestöjen kampanjoissa. Vastauksissa esitetäänkin kysymys siitä, miksi on tehtävä jako naisten ja miesten kokemaan väkivaltaan. Tämän jaottelun koetaan nostavan miesten kynnystä hakea apua.

11 Yhteenveto ja johtopäätökset

Kiitos sinulle arvokkaasta työstäsi. Toivottavasti nyt aika alkaa olla kypsä asialliseen ja kiihottomaan keskusteluun parisuhdeväkivallasta.

Tämä kysely oli hyvä ja toivoni mukaan merkki paremmasta suunnasta asian tutkimisen kannalta.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli saada tietoa suomalaisten miesten parisuhdeväkivallan kokemuksista sekä avun hakemisesta. Koska kyseessä on vaiettu ja arka aihe, otettiin sen valinnassa tietoinen riski. Tämä riskinotto tutkimuksen tekijänäkökulmasta katsottuna kannatti, sillä tiedonantajamäärälle asetetut odotukset ylittyivät. Tästä voidaan tehdä päätelmä, että verkkokyselylomakkeen antamat mahdollisuudet toimivat tämänkaltaisten aiheiden tiedonkeruussa. Toisaalta myös aiheen esille nostaminen sai

vastaajilta paljon kiitosta, josta voidaan päätellä, että tutkimuksella on tässä ajassa tar-koituksensa ja paikkansa.

11.1 Suomalaisten miesten parisuhdeväkivallan ja avun hakemisen kokemusten monimuotoisuus

Tapaninen (2010) tutki parisuhdeväkivaltaa kokeneiden miesten kokemuksia narratiivisen aineiston kautta. Vaikka hänellä oli tarkastelussaan seitsemän eri miehen tarinat ja tässä opinnäytetyössä tarkastellaan 74 miehen kokemuksia, on tutkimusten tuloksissa paljon yhteneväisyyksiä. Voidaan todeta, että ongelma ei ole muuttunut liki viiden vuoden aikana miksikään. Molempien tutkimusten tuloksissa miehet ovat vähätelleet kokemansa fyysistä väkivaltaa ja pitäneet merkittävämpänä henkistä väkivaltaa sekä siitä selviytymistä. Myös avun hakemisessa ja erityisesti hakematta jättämisessä on yhteneväisyyksiä. Miehet häpeävät uhriuttaan ja toisaalta pelkäävät viranomaisten tai virkavallan suhtautuvan heihin väheksyvästi ja asettavan heidät eriarvoiseen asemaan suhteessa naisiin. Tapaninen pukee sanoiksi sen, mitä tämänkin opinnäytetyön puitteissa saatu kokemustieto saa pohtimaan: Jättävätkö miehet hakematta apua, koska he ovat miehiä ja heidän tulee sukupuolensa vuoksi kestää kaikki kokemansa. (Tapaninen 2010, 56; 36–37.)

Törrönen (2009) on tarkastellut fyysistä ja henkistä väkivaltaa, joka ei ole johtanut kuolemaan. Hän toteaa, ettei naisten ja miesten parisuhteessa käyttämässä väkivallassa ole eroa. (Törrönen 2009c, 31.) Hopiavuori & Pusa (2009) listaavat Ensi- ja turvakotien liiton Miesten keskuksen havaintoja apuun hakeutuneista miehistä. Niin Miesten keskuksen havainnoissa kuin tämän opinnäytetyön tuloksissa nousee esille viranomaisten ja miesten itsensä vähättelevä asennoituminen miesten parisuhdeväkivallan kokemuksia kohtaan. Myös häpeä ja avun hakemisen korkea kynnyks sekä pelko avun hakemisen seurauksista ovat nähtävillä molemmissa. (Hopiavuori & Pusa 2009, 60.)

Julkusen (2012) mukaan miesten sukupuoliraja on kulttuurisesti rajatumpi kuin naisten. Kuitenkin kulttuurin, yhteiskunnan ja ajan määrittelemästä miehisyydestä tai maskuliinisuudesta ollaan irtaantumassa. Miehet ovat siis alkaneet vapautua sukupuolen asettamista kahleista ja toteuttamaan itseään vapaammin. Miksi sitten yhä esitetään, että mies-

rooli ei muutu naisroolin nykyaikaistumista tasapainottavalla tavalla? Julkusen mukaan vastaus voi löytyä siitä, että miesten muutosta saattaa olla vaikea nähdä. Näin siksi, että osa miehistä toimii edelleen miestapaisesti ja osa heistä on myös enemmistönä muun muassa valtaa käyttävissä eliiteissä. Tulisi kuitenkin muistaa, että miesten suuri enemmistö ei tunnista itseään miehenä yhteiskunnallisen tai perhevallan haltijoina tai muissa vastaavissa rooleissa. (Julkunen 2012, 36–38.) Mielenkiintoista on, että myös tämän opinnäytetyön tulosten kohdalla on nähtävissä tämä edellä esitetty ristiriita siitä, mitä miehen oletetusti tulee olla ja mitä he todellisuudessa ovat. Miehet asettavat itsensä naista vahvempaan asemaan eivätkä välttämättä pidä parisuhteessa kokemaansa fyysistä väkivaltaa kovinkaan satuttavana. Jäljet syntyvät henkiselle puolelle. Olisiko tässä syy myös siihen, että miestä ei osata nähdä parisuhdeväkivallan uhrina tai heidän uhriuttaan ei kyetä ottamaan vakavasti?

Se, miksi suomalainen mies joutuu parisuhdeväkivallan uhriksi, ei ole mitenkään yksiselitteistä. Kuitenkin useat miehet arvioivat syiden löytyvän pääosin parisuhteen tilasta tai perheen olosuhteista. Erilaiset parisuhteen kriisit joko sen sisäisten ristiriitojen tai eroon liittyvien ongelmien muodossa ovat keskeisimpiä syitä sille, että mies joutuu kumppaninsa pahoinpitelemäksi. Syitä etsitään myös väkivaltaisesti käyttäytyneen kumppanin/puolison henkilökohtaisista ongelmista joko mielenterveyden tai esimerkiksi menneisyyden traumojen muodossa. Useissa tapauksissa tekijää kuvaillaan myös valtanhaluiseksi ja ihmiseksi, jolla on tarve hallita sekä kontrolloida läheistensä elämää.

Yksittäisissä tapauksissa väkivaltaisella käyttäytymisellä on haettu sitä, että uhri käyttäisi väkivaltaa takaisin ja tekijästä tulisi tämän seurauksena uhri. Näin uhri voisi kääntää väkivallan omaksi edukseen ja hakea itse apua. Palaan jälleen Julkusen (2012) aiemmin esitettyihin ajatuksiin siitä, miten miesten sukupuoliraja on kulttuurisesti rajoitumpi. Kun nainen provosoi miestä kohtelemaan itseään kaltoin saadakseen itse hakea uhrin asemassa apua, viestittää vain siitä, miten syvälle juurtuneita ovat sukupuoliroolit yhteiskunnassa ja kulttuurissa. Miehet itse esittävätkin kysymyksen: Onko naisella oikeus tehdä mitä vain, koska yhteiskunta ja kulttuuri sen sallivat?

Se, että parisuhdeväkivallan uhriksi joutuminen on miehille häpeällistä eikä asiasta uskalleta puhua edes lähimmille, on vain yksi syy pyrkimykselle selviytyä yksin. Miehet kokevat parisuhdeväkivallan uhreina avun hakemisen myös turhana. Miehet eivät usko,

että pääsääntöisesti naispuoliset viranomaiset kykenisivät tukemaan tai kohtaamaan heitä puolueettomasti. Osittain asenteisiin vaikuttavat myös aiemmat kokemukset esimerkiksi virkavallan kohtaamisesta, jolloin heidän hätäänsä on saatettu vähätellä nauramalla tai toteamalla, että tilanne ei vaadi toimenpiteitä. Useissa tapauksissa miehille on jäänyt tunne, että väkivallan tekijän ollessa nainen, ei miehen kertomuksilla tai kokemuksilla ole ulkopuolisten silmissä mitään sijaa. Toisaalta miehet myös yleisesti pelkäävät ihmisten suhtautumista siihen, että he eivät kykene pitämään puolisostaan tai perheestään huolta.

Kaiken kaikkiaan tämän opinnäytetyön tulokset miesten parisuhdeväkivallan kokemuksista tukevat sitä, mitä aiheesta on aiemmin kirjoitettu. Suomalainen mies kokee parisuhteessaan väkivaltaa, joka on monimuotoista. Väkivallankokemus ei ole sidottu siihen, mitä ikää tai asuinpaikkaa mies edustaa. Parisuhdeväkivallan miesuhreja on siis kaikkialla Suomessa.

11.2 Palvelujen kehittämistarpeet

Jokisen (2012) mukaan pojat ja miehet eli mieskysymys on noussut osaksi tasa-arvokeskustelua jo 1960-luvulla. Keskustelun aiheet ovat pysyneet läpi vuosikymmenten samankaltaisina. Poikkeuksena aiempaan ovat nykykeskustelussa esiin nousseet kysymykset miehiin kohdistuvan parisuhdeväkivallan huomiotta jättämisestä ja esimerkiksi miesten ongelmista huoltajuuskiistoissa. Uudenlainen tasa-arvopoliittinen ajattelu on nostanut esille sosiaali- ja terveydenhuollon alalla vallitsevan naisten yliedustuksen, minkä johdosta miesasiakkaat ovat joutuneet terveydenhuollon marginaaliin ja toisaalta myös miesten ongelmat jäävät usein tunnistamatta. (Jokinen 2012, 11–12.) Näin on siitä huolimatta, vaikka suomalaisen yhteiskunnan keskeinen tavoite ja arvo on sukupuolten välinen tasa-arvo. Tämän tavoitteen eteen tehdään työtä tasa-arvopoliittikan toimenpitein. Tavoitteen saavuttaminen kuitenkin edellyttäisi sukupuolinäkökulman huomioimista kaikkien yhteiskunnallisten asioiden valmistelussa ja päätösten tekemisessä. Toisin sanoen sukupuolinäkökulma tulisi sisällyttää kaikkeen toimintaan sen kaikissa vaiheissa ja kaikilla tasoilla osana normaalien toimijoiden tekemää työtä. (Onwen-Huma 2012, 55–57.)

Törrösen (2009) mukaan väkivaltatyöhön tarvitaan työkaluja ja menetelmiä. Hän kuvaa väkivaltaa ja siihen puuttumista ajatuksia ja tunteita herättävinä asioina. Tästä syystä työssä on puhuttava ja sen käytäntöjä sekä sisältöjä on avattava. Törrönen toteaa, että vain avoimet käsitykset, määrittelyt ja käytännöt auttavat sekä asiakkaita että työntekijöitä. Väkivallan puheeksi ottamisesta hän sanoo, ettei se ole erillinen menetelmä eikä oppi. Se, miten ja mihin puututaan, osoittaa vallitsevia käsityksiä väkivallasta. Törrösen mukaan työntekijöiden on kyettävä tunnistamaan omat tunteensa ja myös käsitellä niitä. Tunteet voivat olla osaltaan työvälaineitä. (Törrönen 2009a, 146–151.) Tässä tutkimuksessa myös miehet tuovat tämän puolen asiasta esille. Ensisijaisesti miehet kaipaavat parisuhdeväkivaltaa kokeneiden kanssa työskentelemään miehiä. He kuitenkin tuovat esille myös naispuolisten työntekijöiden kouluttamisen siihen, että he kykenisivät kohtaamaan miesasiakkaat ennakkoluulottomasti.

Keskeisimmiksi parisuhdeväkivaltaa kokeneiden miesten palvelutarpeiksi tässä tutkimuksessa nousivat keskusteluapu ja vertaistuki. Kuitenkin miehet näkevät myös palvelutarjonnassa alueellisia sekä sisällöllisiä puutteita. He esittävät tarpeen miehille kohdennetuille mielenterveyspalveluille ja turvakodeille. Miehet kaipaavat vastaavia palveluja, mitä jo naisille on olemassa muun muassa auttavien puhelimien tai terveydenhuollon määräaikaistarkastuksien muodossa. Mikäli miehille kohdennettuja palveluja olisi tarjolla, madaltaisivat ne osaltaan miesten avunhakemisen kynnystä. Toisaalta parisuhdeväkivallassa on kyse myös parisuhteen kriisistä. Tästä näkökulmasta katsottuna koetaan tarpeelliseksi kehittää palveluja tai saattaa jo olemassa olevat palvelut näkyväksi.

12 Pohdinta

12.1 Eettisyys ja luotettavuus

Ihmistä tutkittaessa ei täsmällisyydellä ole mitään erityistä sijaa. Toisin sanoen tutkimuskohdetta ei ole lupa esineellistää tai ohentaa ja tutkimustulosten on liityttävä kokemustodellisuuteen. Niiden on myös oltava eettisesti hyväksyttäviä, jotta tutkimus on kelvollinen. (Varto 2005, 13.) Vaikka kaikki kulttuuria ja ihmistä koskevat kuvaukset ovat uniikkeja ja tästä syystä perinteiset pätevyyden ja luotettavuuden arvioinnit eivät

tule kysymykseen, on jokaisen tutkimuksen luotettavuutta sekä pätevyyttä pystyttävä jollakin tavoin arvioimaan. (Hirsjärvi ym. 2008, 227.)

Etiikan ja tutkimuksen yhteys on kahdenlainen. Toisaalta eettiset kannat vaikuttavat tutkimuksessa tehtyihin ratkaisuihin ja toisaalta sen tulokset vaikuttavat eettisiin ratkaisuihin. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 125.) Etiikan peruskysymyksiin kuuluvat kysymykset oikeasta ja väärästä, hyvästä ja pahasta. Tutkimuksen tekoon liittyy useita eettisiä kysymyksiä, jotka tutkimuksessa on otettava huomioon. Eettisesti hyvä tutkimus noudattaa tutkimuksenteossa hyvää tieteellistä käytäntöä. Epärehellisyyttä on vältettävä tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. Huomioon on siis otettava, ettei toisten tutkimuksia eikä omia tutkimuksia plagioida, tuloksia ei yleistetä kritiikittömästi eikä niitä keksitä tai kaunistella ja raportointi ei saa olla puutteellista tai harhaanjohtavaa. Eettisiin kysymyksiin kuuluvat myös useat aineistonkeruun juridiikkaan ja aineiston anonymisointiin sekä arkistointiin liittyvät asiat. (Hirsjärvi ym. 2008, 23–27.)

Laadullisten aineistojen arvioinnissa on kiinnitettävä huomiota seuraaviin seikkoihin: aineiston yhteiskunnallinen riittävyys ja merkittävyys, analyysin kattavuus, arvioitavuus ja toistettavuus. Laadullisessa tutkimuksessa arviointi muodostuu kysymykseksi tutkimusprosessin luotettavuudesta. Kyse on siitä, löytääkö lukija tutkimuksesta asioita, jotka hän voisi itsekin allekirjoittaa. Puhutaan siis kokemusmaailmoiden yhteneväisyydestä. Toisaalta voidaan puhua myös uskottavuudesta luotettavuuden kriteerinä. Tämä tarkoittaa sitä, että vastaako tutkijan käsitteellistys ja tulkinta tutkittavien käsityksiä. Tutkimukseen lisätään varmuutta huomioonottamalla tutkijan ennakko-oletukset. Mikäli tehdyt tulkinnat saavat tukea toisista vastaavaa ilmiötä tarkastelleista tutkimuksista, puhutaan vahvistuvuudesta. (Eskola & Suoranta 2008, 210–216.)

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuuden arviointi koskee koko tutkimusprosessia (Eskola & Suoranta 2008, 210). Sen luotettavuutta parantaa tutkimuksen toteuttamisen tarkka selostus. Tämä koskee tutkimuksen kaikkia vaiheita. Aineiston tuottamisen olosuhteet on kerrottava totuudenmukaisesti ja selvästi. (Hirsjärvi ym. 2008, 227.) Laadullisen aineiston analyysissä on kyse aineiston järjestämisestä muotoon, josta on mahdollista eritellä vastausten etsimistä tutkimusongelmiin (Eskola & Suoranta 2008, 222). Analyysissä on siis keskeistä luokittelujen tekeminen. Toisin sanoen lukijalle on kerrot-

tava luokittelun syntymisen lähtökohdat ja luokittelujen perusteet. Tulosten tulkintaan pätee sama tarkkuuden vaatimus. (Hirsjärvi ym. 2008, 227.)

Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuutta voidaan parantaa käyttämällä triangulaatiota eli useita menetelmiä yhdessä (Hirsjärvi ym. 2008, 228). Triangulaatio on yksi vaihtoehto tutkimuksen validiteetin arvioinnissa. Sitä käyttävän tutkijan on oltava perillä menetelmän mahdollisuuksista ja rajoituksista. Triangulaation avulla ei voida sitoutua vain yhteen näkökulmaan. Siinä on kyse joko erilaisten menetelmien keskinäisestä vertailusta, jonka tuloksena saataisiin selville, mikä menetelmä kertoo totuuden tai painotuksesta, jossa triangulaatiolla menetelmänä pyritään hankkimaan tutkimukseen syvyyttä ja leveyttä. Triangulaation käyttötarkoitus voi näin ollen liittyä joko tutkimuksen totuuden ongelmaan tai tutkittavan ilmiön kokonaisuuden hahmottamiseen. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 142–144.)

Internet ja verkkokyselylomake tutkimuksen aineistonkeruussa nostavat esille uusia eettisiä kysymyksiä (Hirsjärvi ym. 2008, 27). Verkkokyselylomakkeen kysymykset on laadittava tutkimusetiikan käytänteitä noudattaen niin, ettei henkilöä voida tunnistaa vastausten perusteella. Vastaajia on mahdollista saada verkkokyselyyn antamalla valituille henkilöille käyttäjätunnukset ja salasana, sähköpostitse tai arvioijakohtaisten linkkien kautta. Käyttäjätunnusten ja salasanojen vastaajille antaminen ei jätä aineistoon minkäänlaisia tunnistetietoja. Arviointilinkkien luominen tuo mukanaan aineiston luotettavuus- ja edustavuusongelmat, mikä tarkoittaa sitä, ettei voida tietää, kuka tai ketkä vastaavat kyselyyn, onko kyselyyn vastannut yksi ja sama ihminen useampaan kertaan sekä onko vastaaja vastannut rehellisesti vai keksinyt vastauksensa. (Karjalainen 2008, 126.)

Verkkokyselyn vastaajille on kerrottava tutkimuksesta sen perustiedot ja muistettava tietosuojakysymykset sekä se, miten kerättyjä tietoja käytetään ja säilytetään. On mainittava, käytetäänkö aineistoa jatkotutkimuksissa vai kerätäänkö aineisto vain kyseessä olevaa tutkimusta varten. Internetin käyttäminen aineistonkeruussa on tietosuojan ja tutkimusetiikan kannalta selkeää silloin, kun ihmiset voivat itse päättää, mitä tietoja he vapaaehtoisesti tutkimuksen käyttöön antavat. Tutkimuseettisesti oikein toimiessa ei pyritä tietoisesti tunnistamaan tai etsimään aineistossa olevia yksittäisiä henkilöitä. Internetin helppous ja avoimuus tietojenkeruussa ei muuta henkilötietolain peruslähtökoh-

tia miksikään. Näin ollen tunnisteellisten tietojen keräämisen on oltava tutkimuksen toteuttamisen kannalta perusteltua ja asianmukaista. (Karjalainen 2008, 126.)

Tulosraportista on mahdollista saada kysymystyypistä riippuen joko graafinen kuvio, taulukko tai kirjoitetut vapaapalautevastaukset. Henkilöiden anonymiteetti pyritään säilyttämään niin, että kussakin arviointiryhmässä on vähintään kolme vastaajaa. Muutoin tulosraportin muodostaminen ei onnistu. Näin taataan, etteivät yksittäisten vastaajien vastaukset tule esille tuloksista. (Karjalainen 2008, 126–127.)

Tässä opinnäytetyössä on pyritty noudattamaan hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkimusaiheen arkaluonteisuus sekä tutkimuksen kohderyhmä on otettu huomioon aineistonkeruun menetelmää valitessa. Verkkokyselylomake suunniteltiin niin, että tulokset ja erityisesti vastaajamäärä eivät jäisi kiinni kysymyksenasettelusta tai yksipuolisesta kysymysvalikoimasta. Tästä syystä aineistonkeruussa hyödynnettiin triangulaatiota. Kyselylomakkeelle määriteltiin tutkimusongelman ja tulosten kannalta oleellinen määrä pakollisia kysymyksiä. Taustatietoja ei kysytty kuin yhden pakollisen kysymyksen verran ja kaikki muu vastaaminen perustui vastaajien vapaaehtoisuuteen. Vastaajalle pyrittiin kertomaan lomakkeen ensimmäisellä sivulla, saatekirjeessä, kaikki oleellinen tutkimuksesta, anonymiteetin säilyttämisestä ja vastausten käyttötarkoituksesta. Mahdollisten epäselvyyksien varalta kirjeeseen liitettiin sekä toimeksiantajan verkkosivun osoite että tutkimuksen tekijän yhteystiedot.

Tässä opinnäytetyössä verkkokyselylomake linkitettiin internetissä tutkimuksen ja sen kohderyhmän tavoitettavuuden kannalta mahdollisimman hyviin paikkoihin. Jos kyselyssä oli keskustelupalsta tai sivusto, jota pitää jokin organisaatio tai muu taho yllä, kysyttiin linkittämiseen lupa. Sosiaalinen media antoi niin yksityisille henkilöille kuin organisaatioille tai yhteisöille mahdollisuuden jakaa vapaasti kyselyn verkkolinkkiä.

Aineistosta analysoitiin ainoastaan kaikkien kyselyn loppuun saakka tehneiden vastaukset ja tulosten ulkopuolelle jätettiin esimerkiksi väkivallantekijään liittyvät kuvaukset. Tässä opinnäytetyössä ei kuitenkaan olla profiloimassa naista tai miestä väkivallantekijänä. Myös vastaajien täsmällisempi alueellinen tarkastelu jätettiin odottamaan mahdollisia jatkotutkimuksia.

Vaikka tässä opinnäytetyössä on pyritty huolellisuuteen, ei virheiltäkään välttytty. Kyselylomakkeen luomisvaiheessa kysymysnumeroinnissa yksi numero oli jäänyt välistä. Toisin sanoen kysymyksestä kolme hypättiin suoraan kysymykseen viisi. Kysymyksiä laadittaessa vaihtoehtokysymykset ohjasivat numerointia ja avoimet kysymykset olivat niitä, jotka antoivat mahdollisuuden tarkentaa edellistä kysymystä. Niitä ei siis numeroitu erikseen vaan ne olivat osa vaihtoehtokysymystä. Tulosten raportointivaiheessa kävi kuitenkin ilmi, että kyselylomakepalvelu itsessään numeroi kysymykset kronologisesti. Analysoinnin tai tulosten kannalta tällä ei kuitenkaan ollut merkitystä.

Vastaajien palautteiden myötä saatiin myös huomata, että osa vaihtoehtokysymyksistä olisi kaivannut joko lisää vaihtoehtoja tai mahdollisuuden valita useampia vaihtoehtoja. Esimerkiksi kysyttäessä väkivaltatilanteen aikaan vallinnutta parisuhdestatusta, ei ollut huomioitu sitä, että vastaaja on voinut kokea väkivaltaa useammassakin parisuhteessa. Toisaalta myös kokemusten aikaista lapsitilannetta olisi voitu täsmentää niiltä osin, että olisi tiedetty ovatko kyseessä yhteiset, puolison vai vastaajan lapset. Taustatietojen osalta vapaaehtoisissa kysymyksissä nykyistä parisuhdestatusta kartoittavasta kysymyksestä puuttuvat kokonaan ”Seurustelen” ja ”Asumuserossa” -vaihtoehdot. Tätä toisaalta kompensoi vaihtoehdot ”Vaikeasti selitettävä suhde” ja ”Jotain muuta”.

12.2 Hyödynnettävyys ja jatkokäyttö

Lähtökohtaisesti opinnäytetyön tavoitteet saada kokemustietoa parisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeneilta suomalaisilta miehiltä täyttyivät. Tutkimuksen myötä miesten avun hakemisen kokemuksista ja tarpeista saadusta tiedosta on hyötyä Itä-Suomen Sohvi-hankkeen toiminnalleen asettamien tavoitteiden täyttämässä.

Tässä tutkimuksessa nousivat esille mieslähtöisten palvelujen kehittäminen ja ennaltaehkäisevä työote niin työterveyshuollon kuin perusterveydenhuollon puolella. Tutkimuksessa kävi ilmi myös sosiaali- ja terveysalalla työskentelevien ammattilaisten sekä virkavallan osaamisen kehittämistarpeet. Esimerkiksi parisuhdeväkivaltaa kokeneiden miesten kohtaamisessa ja heitä kohtaan asennoitumisessa on kehitettävää. Myös väkivaltaisesti käyttäytyvien naisten osalta palvelujärjestelmässä on puutteita.

Itä-Suomessa on käynnistynyt kaksivuotinen lähisuhdeväkivallan vastainen Väistö-hanke, jonka tavoitteena on vahvistaa osaamista ja rakenteita lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisemiseksi sekä ongelmiin puuttumiseksi. Hankkeessa on tavoitteena luoda Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon alueelle yhtenäinen lähisuhdeväkivallan tunnistamisen, ohjaamisen, puuttumisen ja arvioinnin toimintamalli. Pyrkimyksenä on kehittää myös uudenlainen haja-asutusalueelle sopiva turvakotimalli sekä käynnistää väkivaltatyön osaamiskeskustoiminta, joka koordinoisi viranomaisyhteistyötä ja tarjoaisi erityisosamista lähisuhdeväkivaltaan liittyviin kysymyksiin. Väistö-hanke toimii yhteistyössä vertaisryhmä- ja tukihenkilötoimintaa haja-asutusalueilla kehittävän Orava-hankkeen kanssa. Tämän lisäksi yhteistyötä tehdään väkivaltatyön asiakasprosessin ja palvelutarjonnan sekä osallistavan ja kansalaislähtöisen kehittämisen yhteensovittamista tavoittelevan Mikkelin Viola – väkivallasta vapaaksi ry:n Saumuri-hankkeen kanssa. (Joensuun kaupunki 2014.) Tämän opinnäytetyön myötä saadusta tutkimustiedosta voisi olla hyötyä myös näiden hankkeiden tavoitteiden kannalta.

Tämän opinnäytetyön tulosten myötä voidaan todeta, että sen ideointivaiheessa oletusarvoisesti tärkeänä pidetylle ja sittemmin hylätylle opasmateriaalille on tarvetta. Toisin sanoen tutkimuksen pohjalta voisi tehdä toiminnallisen opinnäytetyön. Lopputuotos voisi olla materiaali, joka valmentaisi viranomaisia ja virkavaltaa ottamaan parisuhdeväkivallan puheeksi miesten kanssa ja suhtautumaan parisuhdeväkivallan miesuhreihin ennakkoluulottomasti. Toisaalta toiminnallisen opinnäytetyön voisi toteuttaa myös pienimuotoisen aiheelle näkyvyyttä antavan tapahtuman tai vaikkapa työntekijöille suunnatun koulutuksen muodossa.

Saadun aineiston pohjalta voitaisiin tutkia parisuhdeväkivallan miesuhrien kokemuksia täsmentämällä tulosten tarkastelu alueellisesti Pohjois-Karjalaan. Tutkimukselliseksi opinnäytetyönaiheiksi voitaisiin nostaa myös miesten asema/rooli ja sen vaikutukset miesten kohteluun suomalaisessa yhteiskunnassa tai esimerkiksi erotilanteiden synnyttämät huoltajuuskiistat ja niiden yhteys henkiseen väkivaltaan.

12.3 Oppimisprosessi

Tutkimusprosessi oli kokonaisuutena haastava, mutta oppimisen kannalta antoisa kokemus. Lähtökohtaisesti jouduin heti prosessin alkuvaiheessa erittelemään omat ajatukset, tunteeni ja kokemukseni itse aiheesta. Toisaalta parisuhdeväkivallan miesuhrit aiheena loivat myös viitekehystä varten hankittavalle tiedolle omat haasteensa. Koska miehistä parisuhdeväkivallan kokijoina oli ennalta varsin vähän tietoa, oli viitekehys rakennettava pitkälti muun parisuhdeväkivaltaa käsittelevän tiedon varaan. Varsinainen aineistonkeruuvaihe oli suunniteltava sellaiseksi, että se rohkaisee kohderyhmää vastaamaan ja tukee kattavan aineiston saamista. Tässä koen onnistuneeni hyvin.

Vaikka opinnäytetyön ideapaperi jätettiin jo keväällä 2013 ja aikaa tuntui olevan riittävästi, olisi aikataulutuksen voinut tehdä siitä nähden tarkemmin. Opinnäytetyön muuttuminen toiminnallisesta tutkimukselliseksi johti siihen, että minun oli tehtävä menetelmävalintojen osalta runsaasti töitä. Erityisesti triangulaation valinta aineistonkeruumenetelmäksi vaati sisäistämisen näkökulmasta paljon aikaa. Toisaalta myös verkkokyselylomakkeen julkaisuajankohdan siirtyminen kuukaudella eteenpäin asetti tutkimusprosessin analyysivaiheelle ajallisesti omat haasteensa. Jouduin siis tutkimusprosessin loppuvaiheessa tiukentamaan aikataulutusta saadakseni sen valmiiksi vaaditussa ajassa.

Verkkokyselylomakkeen laatimisessa pyrin olemaan tarkka ja huomioimaan vastaajien tarpeet. Vaikka kyselylomake tehtiin useassa eri vaiheessa, testattiin kahteen kertaan ja se vastasi tutkimuksen tarpeita, jäi se joiltain osin virheelliseksi tai puutteelliseksi. Kysymysnumeroinnissa en ollut huomionnut kyselylomakepalvelun tulosten raportointivaiheen ominaisuuksia. Tämä aiheutti sen, että jouduin analysointivaiheessa tekemään valinnan alkuperäisen numeroinnin ja palvelun määrittämisen numeroinnin välillä. Päädyin pidättäytymään alkuperäisessä. Toisaalta vastaajien taustatietoja kartoittavissa kysymyksissä oli puutteita, jotka tulivat esille vasta vastaajien antamissa palautteissa. Opin, että verkkokyselylomaketta tehdessä on syytä testata laadittu lomake enemmän kuin kaksi kertaa ja toisaalta perehtyä kyselylomakepalvelun ominaisuuksiin entistä tarkemmin.

Siinä vaiheessa, kun olin saanut aineiston kerättyä ja lukenut sen kahteen otteeseen läpi, olin hieman pettynyt itseeni. Olin jättänyt alkuperäisen ajatukseni tehdä työntekijöille miesasiakkaiden kohtaamista varten tarkoitetun oppaan, vaikka sille kyselyn vastausten perusteella olisikin ollut tarvetta. Myöhemmin ymmärsin, että mitään ei voi tehdä ilman, että pystyy perustelemaan suunnitellun työn tarpeen. Ei riitä, että aihe ja tarve on yleisesti tiedostettu, vaan tarvitaan konkreettista tutkimustietoa. Ymmärsin, että opin- näytetyöni tulee olemaan osa sitä perustaa, jonka pohjalta voidaan lähteä konkreettisesti kehittämään mieslähtöisiä palveluja ja ammattilaisten osaamista.

Lähteet

- Danielsson, P. & Salmi, V. 2013. Suomalaisten kokema parisuhdeväkivalta 2012 — Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia. OPTL. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. Verkkokatsauksia 34/2013.
- Ewalds, H. (toim.) 2005. Kenelle lyönnit kuuluvat? Kuntaopas pari- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöhön. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2005:7. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.
- Flinck, A. 2006. Parisuhdeväkivalta naisen ja miehen kokemana. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.
- GoogleDocs 2013. Kaikki Googlen palvelut yhdellä tilillä. docs.google.com Luettu 30.11.2013.
- Ensi- ja turvakotien liitto ry 2014a. Onko perhe- ja lähisuhdeväkivalta yleistä? <http://www.ensijaturvakotienliitto.fi/liitto/haetko-tietoa/perhevakivalta/onko-perhe-ja-lahisuhdevakivalta/> Luettu 19.4.2014
- Ensi- ja turvakotien liitto ry 2014b. Perheväkivallan vastaisen työn kehitys. http://www.ensijaturvakotienliitto.fi/liitto/haetko-tietoa/perhevakivalta/perhevakivallan_vastaisen_tyon_k/ 18.10.2013
- Ensi- ja turvakotien liitto ry 2014c. Perheväkivallan määrittely. http://www.ensijaturvakotienliitto.fi/liitto/haetko-tietoa/perhevakivalta/perhevakivallan_maarittely/ 18.10.2013
- Ensi ja turvakotien liitto ry 2014d. Miehet naisten tekemän väkivallan kohteina. Miesten kokemuksia naisten tekemästä väkivallasta. http://www.ensijaturvakotienliitto.fi/liitto/haetko-tietoa/perhevakivalta/naiset_vakivallan_tekijoina/miehet_naisten_tekeman_vakivalla/ Luettu 7.1.2012.
- Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Heiskanen, M. & Ruuskanen, E. 2010. Tuhansien iskujen maa. Miesten kokema väkivalta Suomessa. Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan Kriminaalipolitiikan Instituutti. Julkaisusarja No. 66. Verkkójulkaisu.
- Helin-Tuominen, M. 2006. ”SITÄ ON NIIN SIINÄ LIISTERISSÄ KII”. Miesten kokemuksia naisten tekemästä parisuhdeväkivallasta narratiivisesta näkökulmasta. Tampereen yliopisto. Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos. Sosiaalityön pro gradu-tutkielma.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. Kirjayhtymä Oy. Keuruu: Otava kirjapaino Oy.
- Honkatukia, P. & Sirén, R. 2005. Suomalaiset väkivallan uhreina – Johtopäätöksiä. Teoksessa Sirén, R. & Honkatukia, P. (toim.) 2005. Suomalaiset väkivallan uhreina. Tuloksia 1980–2003 kansallisista uhrihaastattelututkimuksista. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 216. 145–149.
- Hopiavuori, S. & Pusa, A. 2009. Vaimo käy Markun päälle. Teoksessa Törrönen, H. (toim.) 2009. Vaiettu naiseus. Ajatuksia naisen väkivallan tunnistamisesta, nimeämisestä ja hoitamisesta. Ensi- ja turvakotien liiton raportti 10. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy. 53–62.

- Iltasanomat 2010. Häätäkeskus apua pyytäneelle miehelle: "Otat sä naiselta pataan?"
<http://www.iltasanomat.fi/kotimaa/art-1288334856938.html> Luettu 7.1.2012.
- Joensuun kaupunki 2014. Uutiset. Lähisuhdeväkivallan vastaista työtä tehostetaan Itä-Suomessa.
<http://www.joensuu.fi/-/lahisuhdevakivallan-vastaista-tyota-tehostetaan-ita-suomessa> Luettu 2.4.2014.
- Jokinen, A. 2012. Johdanto. Teoksessa Jokinen, A. (toim.) 2012. Mieskysymys. Miesliike, -työ, -tutkimus ja tasa-arvopolitiikka. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print. 11–24.
- Julkunen, R. 2012. Mieskysymys suomalaisen tasa-arvopolitiikan asialistalla. Teoksessa Jokinen, A. (toim.) 2012. Mieskysymys. Miesliike, -työ, -tutkimus ja tasa-arvopolitiikka. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print. 30–43.
- Kaitue, S., Noponen, T. & Släen, A. 2007. Yleistä muttei yksityistä. -Oikeudelliset keinot lähisuhdeväkivallasta selviytymiseen. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Kannisto, E. & Lahdelma, P. 2013. MINÄ, SINÄ JA VÄKIVALTA. Parisuhdeväkivalta ilmiönä ja apuun hakeutumisen kokemuksia. Tampereen ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Palveluohjaus ja sosiaalityö. Opinnäytetyö.
- Karjalainen, A. 2008. Tutkimusetiikasta. Teoksessa Ronkainen, S. & Karjalainen, A. (toim.) 2008. Sähköä kyselyyn! Web-kysely tutkimuksessa ja tiedonkeruussa. Lapin yliopiston menetelmätieteiden laitoksen tutkimuksia 1. Tutkimusmenetelmät. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino. 121–127.
- Kivistö, E. 2012. Nuorten kokemukset ja asenteet parisuhdeväkivaltaan Seinäjoen seudulla. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Kyrö, T. 2013. Verkossa tehtävä väkivaltatyö – Työntekijöiden kokemuksia. Laurea ammattikorkeakoulu. Rikosseuraamusala. Opinnäytetyö.
- Kyselynetti 2013.
<http://www.kyselynetti.com/> Luettu 14.4.2013.
- Liski, H. & Toivanen, S. 2013. TIETOA PARISUHDEVÄKIVALLASTA UHREILLE JA HEIDÄN LÄHEISILLEEN – Terveysnetti. Turun ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Manninen, H. & Turunen, M. 2011. MITEN PALVELUJÄRJESTELMÄSSÄ KOHDATAAN VÄKIVALLAN UHRI? Mikkelin ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Mantila, K. 2013. Hoitaja, ethän lyö lyötyä? Kun parisuhdeväkivallan uhri tulee luoksesi – kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Saimaan ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysala. Hoitotyö. Opinnäytetyö.
- Metsämuuronen, J. 2005. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Mieskeskus 2014.
<http://www.mieskeskus.fi/> Luettu 23.3.2014.
- Nettiturvakoti 2014. Apua perheväkivaltaan – turvallisuutta lähesuhteisiin.
<https://www.turvakoti.net/site/> Luettu 23.3.2014
- Nyqvist, L. 2001. Väkivaltainen parisuhde, asiakkuus ja muutos. Ensi- ja turvakotien liiton julkaisu 28. Turku: Painosalama Oy.
- Onwen-Huma, H. 2012. Mitä on sukupuolinäkökulman valtavirtaistaminen. Teoksessa Jokinen, A. (toim.) 2012. Mieskysymys. Miesliike, -työ, -tutkimus ja tasa-

- arvopolitiikka. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print. 55–62.
- Peitsalo, P. 2011. Mies asiakkaana. Mieslähtöisen kehittämistyön prosessi. Miessakit ry & Miestyön Osaamiskeskus 2011.
http://www.miessakit.fi/easydata/customers/miessakit/files/Liitetiedostot/mies_asiakkaana_2011.pdf Luettu 14.10.2013.
- Peitsalo, P. 2012. Miestyö hyvinvoinnin tukena. Miessakit ry.
http://www.lskl.fi/files/1374/Peter_Peitsalon_esitys.pdf Luettu 4.10.2013.
- Peitsalo, P. 2013. Miesten kohtaaminen hyvinvointipalvelujen asiakkaana –luento. 4.10.2013.
- Pitkäranta, A. 2010. Laadullisen tutkimuksen tekijälle. Työkirja. Satakunnan AMK.
http://www.samk.fi/download/13153_Laadullisen_tutkimuksen_tyokirja_APitkaranta.pdf Luettu 7.12.2013.
- Ronkainen, S., Mertala, S. & Karjalainen, A. 2008. Kvalitatiivisuus, kvantitatiivisuus ja sähköinen kyselytutkimus. Teoksessa Ronkainen, S. & Karjalainen, A. (toim.) 2008. Sähköä kyselyyn! Web-kysely tutkimuksessa ja tiedonkeruussa. Lapin yliopiston menetelmätieteiden laitoksen tutkimuksia 1. Tutkimusmenetelmät. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino. 17–30.
- Ronkainen, S., Karjalainen, A. & Mertala, S. 2008 Graafisen kyselylomakkeen suunnittelu. Teoksessa Ronkainen, S. & Karjalainen, A. (toim.) 2008. Sähköä kyselyyn! Web-kysely tutkimuksessa ja tiedonkeruussa. Lapin yliopiston menetelmätieteiden laitoksen tutkimuksia 1. Tutkimusmenetelmät. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino. 31–41.
- Räsänen, S. (toim.) 2012. Yhä useampi mies hakeutuu turvakotiin. MTV3 Uutiset.
<http://www.mtv3.fi/uutiset/kotimaa.shtml/yha-useampi-mies-hakeutuu-turvakotiin/2012/01/1476165> Luettu 3.9.2013.
- SAK 2004. Tasa-arvosuunnitelma ja opas valtavirtaistumiseen. Kalevaprint.
- Sirén, R., Danielsson, P. & Kivivuori, J. 2013. Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikkosten kohteena 2012. Kansallisen rikosuhritutkimuksen tuloksia. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen verkkokatsauksia 28/2013.
- Sohvi-hanke 2013. Perustietoja.
<http://sohvihankeitasuomi.blogspot.fi/p/perustietoja-hankkeesta.html> Luettu 5.9.2013.
- Sorvo, T. 2013. MIESTEN TEKEMÄ JA KOKEMA PERHEVÄKIVALTA – SYSTEMAATTINEN KIRJALLISUUSKATSAUS. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2014. Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäiseminen.
http://www.stm.fi/hyvinvointi/vakivallan_ja_rikosten_ehkaisy/vakivalta Luettu 23.2.2014.
- SurveyMonkey 2013.
<https://fi.surveymonkey.com>. Luettu 30.11.2013
- Tapaninen, P. 2010. KÖYSI KAULASSA. Miesten kokemuksia parisuhdeväkivallan uhrina. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Diak Etelä. Sosiaalialan koulutusohjelma. Diakonia ja nuorisotyö Sosionomi (ylempi AMK). Järvenpää 2010. Opinnäytetyö.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2013a. Parisuhdeväkivalta.
http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/tyon/ehkaiseva/lahisuhde_perhevakivallan_ehkaisytyo/lahisuhde/parisuhdevakivalta Luettu 14.10.2013.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2013b. Turvakotipalvelujen kansalliset laatusuositukset. Tampere: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy.

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2013c. MARAK riskiarviointilomake.
http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/tyon/lomakkeet/lomakkeet_vakivallan_puheeksi_ottamiseen#RiskinarviointilomakeMARAK Luettu 18.10.2013.
- Tilastokeskus 2014. Perhe.
<http://www.tilastokeskus.fi/meta/kas/perhe.html> Luettu 23.3.2014.
- Tukinet.net 2014. Kriisikeskus netissä.
<https://www.tukinet.net/> Luettu 23.3.2014
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Latvia: Kustannusosakeyhtiö Tammi – Livonia Print.
- Törrönen, H. 2009a. Töissä väkivallan parissa. Teoksessa Törrönen, H. (toim.) 2009. Vaiettu naiseus. Ajatuksia naisen väkivallan tunnistamisesta, nimeämisestä ja hoitamisesta. Ensi- ja turvakotien liiton raportti 10. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy. 146–155.
- Törrönen, H. 2009b. Vaiettu naiseus –projekti. Teoksessa Törrönen, H. (toim.) 2009. Vaiettu naiseus. Ajatuksia naisen väkivallan tunnistamisesta, nimeämisestä ja hoitamisesta. Ensi- ja turvakotien liiton raportti 10. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy. 10–12.
- Törrönen, H. 2009c. Prosenttien sota. Teoksessa Törrönen, H. (toim.) 2009. Vaiettu naiseus. Ajatuksia naisen väkivallan tunnistamisesta, nimeämisestä ja hoitamisesta. Ensi- ja turvakotien liiton raportti 10. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy. 27–40.
- Varto, J. 2005. Laadullisen tutkimuksen metodologia. Elan vital.
http://arted.uiah.fi/synnyt/kirjat/varto_laadullisen_tutkimuksen_metodologia.pdf Luettu 8.3.2014.
- Vuorela, S. 2011. NAISEN VÄKIVALTA NÄKYVÄKSI. ”Naista lyödään, mutta myös nainen lyö”. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Kansalaistoiminta ja nuorisotyö. Opinnäytetyö.
- Yle uutiset 2010. Törkeä väkivalta kohdistuu miehiin naisia useammin.
http://yle.fi/uutiset/torkea_perhevakivalta_kohdistuu_miehiin_naisia_useammin/5487134 Luettu 7.1.2012
- Väestöliitto 2014a. Parisuhdeväkivalta.
http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/parisuhdevakivalta/ Luettu 23.2.2014
- Väestöliitto 2014b. Seksuaalinen väkivalta.
http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/parisuhdevakivalta/seksuaalinen-vakivalta/ Luettu 23.2.2014

Toimeksiantosopimus

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSiantosopimus

Toimeksiantaja	
Organisaation nimi:	SOHVI-hanke / Karelia-ammattikorkeakoulu
Toimeksiantajan edustaja:	Projektipäällikkö Kaisa Hiltunen
Osoite:	Länsikatu 15, 80110 Joensuu
Puhelinnumero:	0503156572
Sähköposti:	kaisa.hiltunen@karelia.fi

Opiskelijan/opiskelijoiden tiedot	
Koulutusohjelma:	Sosiaalialan koulutusohjelma
Opiskelijanumero(t) ja nimi(et):	1201324 Piia Helena Vattulainen
Puhelinnumero:	0505535092
Sähköposti:	piia.vattulainen@saunalahti.fi

Toimeksiantajan sitoumukset	
Tarvittava ohjaus ja kommentointi (toimeksiantajan näkökulma). Ennalta sovittujen, yhdessä määriteltyjen materiaalikustannusten tai vastaavien maksaminen.	

Opiskelijan sitoumukset	
Toimeksiantaja saa oikeudet käyttää opinnäytetyötä ja sen tuotosta omassa kehittämistyössään. Opiskelija sitoutuu tekemään opinnäytetyön xx.xx.xxxx mennessä.	
<i>*30.9.2014 / K. Hiltunen</i>	

Opinnäytetyön ohjaus Karelia-amk:ssa	
Ohjaaja(t):	Sari Johansson Riitta DalMaso

Opinnäytetyön julkisuus	
Opinnäytetyö on julkinen asiakirja ja se voidaan julkaista Theseus-verkkokirjastossa.	

Allekirjoitukset	
Päiväys <i>19.12.2013</i>	Opiskelijan allekirjoitus ja nimenselvennys <i>Piia Vattulainen Piia</i>
Päiväys <i>2.1.2014</i>	Toimeksiantajan edustajan allekirjoitus ja nimenselvennys <i>Kaisa Hiltunen</i>

Verkkokyselylomake ja saatekirje

Parisuhdeväkivaltakysely suomalaisille miehille

Oletko suomalainen mies ja haluat osallistua hyvinvointipalveluiden kehittämiseen? Kysely on sinua varten.

Olen kolmannen vuoden sosionomiopiskelija Karelia-ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyötä suomalaisten miesten parisuhdeväkivallan ja sen uhkan kokemuksista sekä avun hakemisesta ja tarpeesta. Kyselyn kohderyhmää ovat väkivaltaa tai sen uhkaa parisuhteessaan kokeneet miehet ja miehet, jotka eivät väkivaltaa tai sen uhkaa ole parisuhteessaan kokeneet.

Opinnäytetyön tarkoitus on saada kokemustietoa siitä, miten paljon suomalaiset miehet kohtaavat parisuhteessaan väkivaltaa tai sen uhkaa, millaista väkivaltaa tai sen uhkaa miehet parisuhteessaan ovat kohdanneet ja millaista apua he tällaisen tilanteen edessä kokevat tarvitsevansa. Samalla saadaan tietoa siitä, millaista apua suomalaiset miehet ajattelevat tarvitsevansa, mikäli heihin kohdistuisi parisuhteessa väkivaltaa tai sen uhkaa.

Opinnäytetyön ohessa kyselystä saatu tieto kerätään Karelia-ammattikorkeakoulun hallinnoimalle SOHVI-hankkeelle, jonka tavoitteena on tuottaa kansalaisten hyvinvointia kuvaavaa kokemustietoa sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämisen tueksi sekä kehittää sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämisen tarpeita ja palveluratkaisuja. Hankkeen yhteistyökumppanina toimii Joensuu kaupunki. Lisätietoja SOHVI-hankkeesta saat [http://sohvihaiketasuomi.blogspot.fi/](http://sohvihaiketasuomi.blogspot.fi)

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja siihen voi vastata vain kerran. Vastaukset tallennetaan nimettöminä ja ne käsitellään luottamuksellisesti.

Kysely on avoinna 18.1. - 9.2.2014.

Jokainen vastaus on arvokas SOHVI-hankkeelle sekä opinnäytetyöni onnistumiselle.

Kiitos etukäteen antamastasi ajasta.

Piia Vattulainen
(Lisätietoja: piia.vattulainen@edu.karelia.fi)

Kyselyn eteneminen

Kysely etenee valintojesi mukaisesti. Kysymysten numerointi on tehty kyselyn laatijaa varten, joten se ei etene vastaajan näkökulmasta katsottuna numerojärjestyksessä.

Vastaaminen on mahdollista vain kerran. Kysely ilmoittaa, kun viimeinen kysymys on kohdalla. Siihen asti voit palata (harmaa nuoli) edelliseen kysymykseen ja muokata vastauksiasi. Viimeisen kysymyksen jälkeen paluu edellisiin ei ole enää mahdollista.

Vastaukset tallentuvat niin, että kyselyn vastaajan anonymiteetti säilyy.

Osa 1. Parisuhteessa koettu väkivalta tai sen uhka (tähdellä merkityt ovat pakollisia)

Kysymys 1. Onko sinua kohtaan koskaan kohdistettu parisuhteessa väkivaltaa tai onko sinua koskaan uhattu parisuhteessa väkivallalla? *

Esimerkiksi tönnöttäminen, läpsitty, löyty, potkittu, kontrolloitu jne.

kyllä
ei

Osa 2. Parisuhteessa koetun väkivallan kokemus ja taustat - väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneet miehet (tähdellä merkityt ovat pakollisia)

Kysymys 2. Olet kokenut väkivaltaa tai sen uhkaa parisuhteessasi. Mikä oli tuolloisen parisuhteen muoto? *

Mikäli olet kokenut väkivaltaa useammassa parisuhteessä, käytä vastauskenttää "Jokin muu, mikä?"

Seurustelusuhde
Avoliitto
Avioliitto
Rekisteröity parisuhde
Jokin muu, mikä?

Kysymys 3. Oliko parisuhteessä tapahtumien aikaan lapsia? *

kyllä
ei

Kysymys 5. Millaista väkivaltaa olet kokenut? Minua on *

Voit valita niin monta vaihtoehtoa kuin on tarpeellista. Mikäli vaihtoehtoista ei löydy sopivaa, kirjoita omin sanoin kohtaan "Jotain muuta, mitä?".

uhattu väkivallalla (esim. lyödä jollain esineellä)

revitty, tönäisty, tukistettu tai läimitty
 lyöty nyrkillä tai kovalla esineellä
 potkittu
 kohdeltu halventavasti, nöyryyttävästi tai kontrolloivasti
 estetty liikkumasta tai tartuttu kiinni
 kuristettu tai yritetty kuristaa
 pakotettu seksuaaliseen kanssakäymiseen
 lyöty teräaseella tai ammuttu
 painostettu henkisesti tai kiristetty itselleni tärkeillä asioilla
 jotain muuta, mitä

Voit halutessasi kertoa omin sanoin väkivallan tai sillä uhatuksi tulemisen kokemuksesta. (Kysymys 5.)

Jos et halua kertoa kokemuksistasi, voit siirtyä kysymykseen numero kuusi (6).

Kysymys 6. Miten kauan väkivallan kokemuksesta tai sillä uhatuksi tulemisesta on kulunut aikaa? *

Jos et muista tarkkaa ajankohtaa, arvioi suurinpiirtein kulunut aika.

Alle 1kk
 2-6kk
 7kk-1v
 Yli vuosi

Kysymys 7. Miten usein väkivaltaa tai sillä uhkailua tapahtui? *

Jos et muista tarkkaa määrää, arvioi suurinpiirtein tapahtumien määrä.

Kerran
 2-3 kertaa
 4-10 kertaa
 Useammin

Kysymys 8. Mitkä asiat ovat oman arviosi mukaan vaikuttaneet siihen, että sinuun on kohdistettu parisuhteessa väkivaltaa tai väkivallan uhkaa? *

Pohdi tilannetta ja siihen johtaneita syitä omasta näkökulmastasi. Voit valita niin monta vaihtoehtoa kuin on tarpeellista.

Kumppani on ollut päihteiden vaikutuksen alaisena
 Kumppani on ollut mustasukkainen
 Kumppani on suuttunut tekemisistäni
 Kumppani on suuttunut sanomisistani
 Kumppanilla ei mielestäni ole ollut mitään syytä
 Jossain muussa tilanteessa, missä?

Voit halutessasi kertoa omin sanoin niistä asioista, jotka mielestäsi johtivat siihen, että kumppani turvautui väkivaltaan tai sillä uhkailuun. (Kysymys 8.)

Jos et halua kertoa kokemuksistasi, voit siirtyä kysymykseen numero yhdeksän (9).

Kysymys 9. Mitä tuntemuksia kumppanin väkivallan kohteeksi tai väkivallalla uhatuksi joutuminen herätti sinussa tai miten reagoit tilanteessa? *

Pohdi esimerkiksi ensireaktiotasi ja/tai tuntemuksiasi tapahtuman jälkeen. Voit valita useamman vaihtoehdon tarpeen mukaan.

Olin hämmentynyt tai ihmeissäni
 Tunsin häpeää uhriksi joutumisen vuoksi
 Tunsin pelkoa kumppaniani kohtaa
 Tunsin vihaa ja inhoa kumppaniani kohtaan
 Ensijärkytyksen jälkeen halusin ymmärtää kumppaniani
 Soitin ystävälle tai kaverille, minulle tuli tarve puhua.
 Teki mieli lyödä takaisin, mutta en lyönyt
 Vastasin väkivallan tekoon samalla mitalla takaisin
 Halusin erota
 Syyllistin itseäni
 Pohdin, olisiko tapahtunut voitu välttää tai oliko merkkejä jo nähtävissä
 Osasin odottaa jotain vastaavaa tapahtuvan. En siis yllättynyt, kun tilanne tuli eteen.
 Jotain muuta, mitä

Voit halutessasi kertoa omin sanoin tapahtuneen herättämistä tuntemuksista ja siitä, miten reagoit tilanteessa. (Kysymys 9.)

Jos et halua kertoa ajatuksistasi, voit siirtyä kysymykseen numero kymmenen (10).

Kysymys 10. Miten parisuhteessa väkivallan kohteeksi tai sillä uhatuksi tuleminen on vaikuttanut myöhempään elämääsi? *

Voit pohtia, onko tapahtunut vaikuttanut muihin ihmissuhteisiin, omaan käyttäytymiseesi jne. Voit valita useamman vaihtoehdon tarpeen mukaan.

Ei mitenkään
 Tunnistan helpommin uhkaavan käytöksen
 Olen varovaisempi tekemisissäni tai sanomisissani
 Luottamus uusiin ihmisiin muodostuu varovaisemmin kuin ennen
 En ole kyennyt solmimaan uusia parisuhteita
 Tunnen edelleen vihaa ja inhoa kumppanini edustamaa sukupuolta kohtaan
 Tunnen edelleen häpeää
 Tunnen edelleen hämmennystä tapahtuneista
 Pelkään edelleen vastaavien tilanteiden uudelleen kohtaamista
 Jotain muuta, mitä

Voit halutessasi kertoa omin sanoin tapahtumien vaikutuksesta myöhempään elämään. (Kysymys 10.)

Jos et halua kertoa kokemuksistasi tai tuntemuksistasi, voit siirtyä seuraavaan kysymykseen (numero 11).

Osa 3. Avun hakeminen - parisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeneet miehet (tähdellä merkityt ovat pakollisia)

Kysymys 11. Oletko hakenut apua väkivallan kokemuksen tai sillä uhatuksi tulemisen jälkeen? *

Esimerkiksi soittanut läheiselle, joutunut ottamaan yhteyttä terveydenhuoltoon tai soittamaan virkavallan paikalle jne.

kyllä
ei

Osa 4. Avun hakeminen - väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneet miehet, jotka hakeneet apua (tähdellä merkityt ovat pakollisia).

Kysymys 12. Olet hakenut tai saanut apua. Millaista apua olet hakenut tai saanut? *

Voit valita useamman vaihtoehdon tarpeen mukaan.

Olen soittanut ystävälle tai kaverille
Olen ollut yhteydessä perhetyöntekijöihin
Olen käyttänyt terveydenhuollon palveluja (esim. paikkauttanut haavoja)
Olen soittanut poliisiin paikalle kumppanin rauhoittamiseksi
Olen pyytänyt yhteisen tuttavien selvittämään tilannetta
Olen etsinyt internetin keskustelupalstoilta tai muualta netistä samaa kokeneiden keskusteluita
Jotain muuta, mitä

Voit halutessasi kertoa omin sanoin avun hakemisesta ja/tai saadusta avusta (Kysymys 12).

Voit pohtia sitä, miksi päädyit hakemaan juuri sellaista apua, mitä hait tai millainen oli apua antaneen tahon suhtautuminen sinuun. Jos et halua kertoa

kokemuksistasi, voit siirtyä seuraavaan kysymykseen (numero 13).

Kysymys 13. Hait apua parisuhteessa kokemaasi väkivaltaan tai sen uhkaan. Millaista apua olisit kaivannut tilanteessa aiemman lisäksi? *

Voit valita useamman vaihtoehdon tarpeen mukaan.

En mitään
Keskusteluapua
Tukea samaa kokeneilta (vertaistuki)
Parisuhdeneuvontaa
Apua virkavallalta
Terveystieteiden palveluja
Väkivaltaa tehneelle kumppanille apua
Terapiaa
Jotain muuta, mitä

Voit halutessasi tarkentaa alla olevaan laatikkoon kysymyksen 13 vastausta.

Jos et halua tarkentaa, siirry seuraavaan kysymykseen (numero 19).

Osa 5. Avun hakeminen - väkivaltaa tai sen uhkaa kokeneet miehet, jotka eivät ole hakeneet apua (tähdellä merkityt ovat pakollisia).

Kysymys 14. Et ole hakenut apua. Miksi? *

Voit valita useamman vaihtoehdon tarpeen mukaan.

En kokenut tarpeelliseksi
Häpesin tapahtunutta
En tiennyt mistä olisin voinut hakea apua
Ajattelin, ettei kukaan kuitenkaan usko tapahtunutta
Se oli vain yksi kerta, joten annoin asian olla
Jotain muuta, mitä

Voit kertoa omin sanoin siitä, miksi et ole apua hakenut (Kysymys 14).

Mikäli et halua kertoa syistä tarkemmin, voit siirtyä seuraavaan kysymykseen (numero 15).

Kysymys 15. Et ole hakenut tai saanut apua. Mikäli kumppani tänään kohdistaisi sinuun väkivaltaa tai uhkaisi sillä, millaista apua hakisit nyt? *

En mitään
Keskusteluapua
Tukea samaa kokeneilta (vertaistuki)
Parisuhdeneuvontaa
Apua virkavallalta
Terveystieteiden palveluja
Väkivaltaa tehneelle kumppanille apua
Terapiaa
Jotain muuta, mitä?

Voit halutessasi tarkentaa alla olevaan laatikkoon kysymystä 15.

Jos et halua tarkentaa, siirry seuraavaan kysymykseen (numero 19).

Osa 6. Avun hakeminen - miehet, jotka eivät ole kokeneet parisuhteessaan väkivaltaa tai

sen uhkaa (tähdellä merkityt ovat pakollisia).

Kysymys 16. Mikäli sinuun kohdistuisi parisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa, hakisitko apua tapahtuneen jälkeen? *
Etsisitkö esimerkiksi samaa kokeneita netistä, soittaisitko kaverille, ottaisitko tarvittaessa yhteyttä virkavaltaan jne.

kyllä
ei

Osa 7. Avun hakeminen - miehet, jotka eivät ole kokeneet parisuhteessaan väkivaltaa tai sen uhkaa ja hakisivat apua (tähdellä merkityt ovat pakollisia).

Kysymys 17. Vastasit, että hakisit apua, jos kokisit parisuhteessasi väkivaltaa tai sen uhkaa. Millaista apua kuvittelisit hakevasi tai tarvitsevasi, jos edellä kuvattu tilanne osuisi kohdallesi? *

Voit valita useamman vaihtoehdon tarpeen mukaan.

Haluaisin jutella kavereiden tai ystävien kanssa
Hakeutuisin tarpeen mukaan terveydenhuollon palvelujen äärelle
Soittaisin tarpeen mukaan poliisit
Järjestäisin apua väkivaltaa tehneelle tai sillä uhanneelle kumppanille
Etsisin samaa kokeneita ihmisiä internetistä (vertaistuki)
Osallistuisin samaa kokeneiden ryhmätoimintaan
Ottaisin yhteyttä perheneuvolaan
Jotain muuta, mitä

Voit halutessasi tarkentaa ajatuksiasi avunhakemisesta tai mahdollisesti saatavilla olevasta avusta (kysymys 17).

Jos et halua tarkentaa, siirry seuraavaan kysymykseen (numero 19).

Osa 8. Avun hakeminen - miehet, jotka eivät ole kokeneet parisuhteessaan väkivaltaa tai sen uhkaa ja eivät hakisi apua (tähdellä merkityt ovat pakollisia).

Kysymys 18. Vastasit, ettet hakisi apua, jos kokisit parisuhteessa väkivaltaa tai sen uhkaa. Miksi? *

Voit valita useamman vaihtoehdon tarpeen mukaan.

Koen pärjääväni ilman apua.
En osaa kuvitella, että minuun kohdistuisi parisuhteessa väkivaltaa tai sen uhkaa.
Häpeän vuoksi.
En usko, että miehille olisi tällaisissa tilanteissa apua tarjolla.
Jotain muuta, mitä

Voit halutessasi kertoa lisää siitä, miksi et hakisi apua kohdatessasi parisuhteessasi väkivaltaa tai sen uhkaa. (Kysymys 18).

Jos et halua tarkentaa, siirry seuraavaan kysymykseen (numero 19).

Osa 9. Perustiedot (tähdellä merkityt ovat pakollisia)

Kysymys 19. Mikä on asuinalueesi? *

Valitse alasvetovalikosta itsellesi sopiva vaihtoehto.

Valitse

Kysymys 20. Mikä on asuinkuntasi?

Valitse alasvetovalikosta itsellesi sopiva vastaus. Voit valita halutessasi myös "En halua kertoa".

Valitse

Kysymys 21. Ikäsi?

Valitse alasvetovalikosta itsellesi sopiva vaihtoehto.

Valitse

Kysymys 22. Onko sinulla lapsia?

kyllä
ei

Kysymys 23. Mikä on parisuhdestatuksesi tällä hetkellä?

Valitse alasvetovalikosta itsellesi sopiva vaihtoehto.

Valitse

Osa 10. Vapaa sana

Mitä muuta haluat kertoa tai sanoa parisuhdeväkivallan kohteeksi tai sen uhan alaiseksi joutumisesta? Sana on vapaa.

Voit täydentää aiemmin antamiasi vastauksia tai tuoda esille asioita, joita ei kyselyssä otettu huomioon. Tämän jälkeen, kun painat vihreää nuolta, kysely päättyy etkä voi enää palata vastauksiisi.

Kysely on nyt suoritettu loppuun. Suuri kiitos siihen osallistumisesta.
Voit sulkea ikkunan.

Linkityslista

Sivusto	Tarkka määrittely	Verkko-osoite
Facebook-profiilit	Piia Vattulainen	
Facebook-ryhmät tai sivustot	Selkäranka-reuma-ryhmä	https://www.facebook.com/groups/102635755088/
	Isät lasten asialla ry	https://www.facebook.com/IsatLastenAsiallaRy?fref=ts
	Iskät	https://www.facebook.com/groups/isylit?fref=ts
	Pielisjokiseutu	https://www.facebook.com/pages/Pielisjokiseutu/196598643798675?fref=ts
	Nettiturvakoti	https://www.facebook.com/nettiturvakoti
	Iltasanomat	https://www.facebook.com/iltasanomat
	Karjalanheili	https://www.facebook.com/KarjalanH?fref=ts
	Palsta.org	https://www.facebook.com/pages/Palsta/599841196718459
Keskustelupalstat tai -fooromit	Goodmoodhouse.net, Perhe ja ihmissuhteet	http://www.goodmoodhouse.net/foorumi/index.php/topic.7390.new.html#new
	Iltalehden keskustelufoorumi, Terveys ja hyvinvointi, ihmissuhteet	http://portti.iltalehti.fi/keskustelu/showthread.php?p=15247010#post15247010
	Luola	http://www.vilkatti.net/phpBB2/index.php
	Suomi24.fi, yhteiskunta, tasa-arvo	http://keskustelu.suomi24.fi/node/12000065
	Terve.fi, Avoin	http://www.terve.fi/keskustelu/viewtopic.php?f=35&t=16554

	kysely, Tutkimukset ja kyselyt	
	Suomi24.fi, Joensuu	http://keskustelu.suomi24.fi/debate/3692
	Suomi24.fi, Yleistä Pohjois-Karjalasta	http://keskustelu.suomi24.fi/debate/5227
	Näkökulma.net, Takapiha, Mainosketju	http://nakokulma.net/index.php?topic=1374.150
	Tukiasema.org	http://www.tukiasema.org/index.php
	Parisuhde.fi, Ongelmat	http://www.parisuhde.fi/viewtopic.php?t=901&start=0&postdays=0&postorder=asc&highlight=

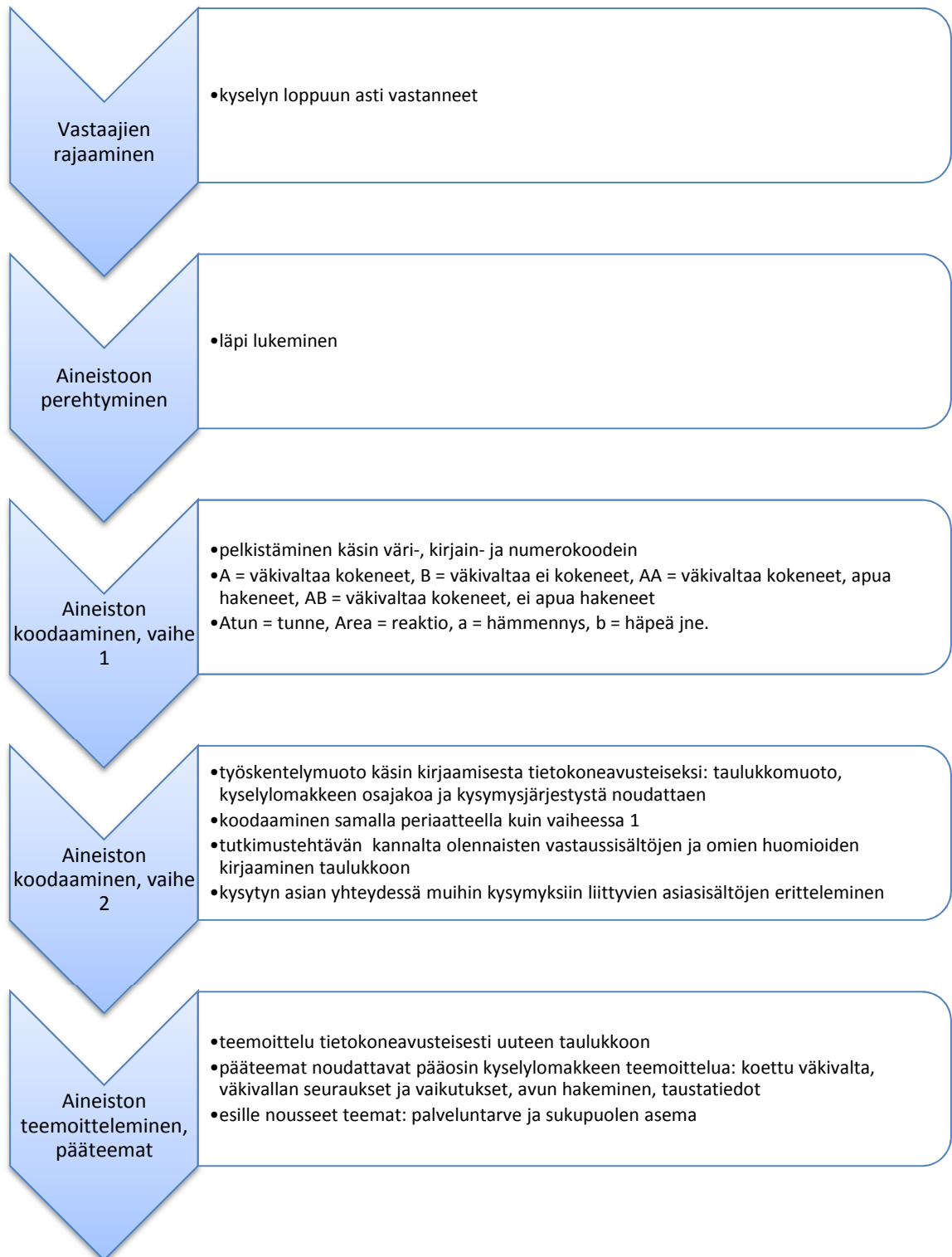
Julkaisulupa

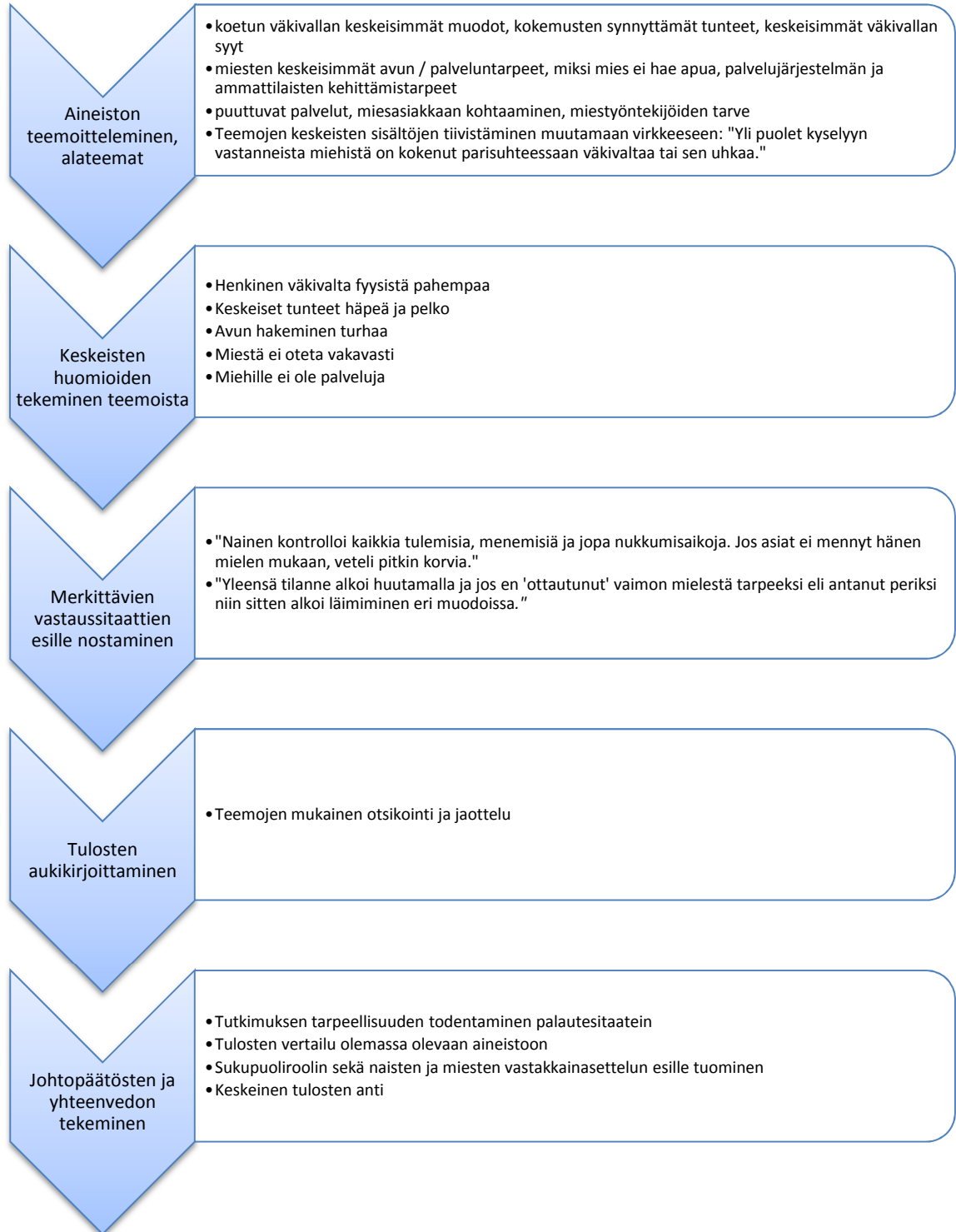
Hei. Saisiko teidän yhteisöönne/foorumiinne linkittää alla olevan viestin? Jos saa, niin voisiko teistä joku sen sinne puolestani laittaa?

Teen opinnäytetyötä miesten kokemasta parisuhdeväkivallasta ja avunhakemisesta. Tätä varten olen laatinut kyselyn, jonka kohderyhmää ovat kaikki suomalaiset miehet. Olitpa kokenut parisuhteessasi väkivaltaa tai et, voit vastata kyselyyn.

Pääset kysymyksiin alla olevasta linkistä: <http://www.kyselynetti.com/s/5c8a0b5>

Analyysipolku

Analyysitaulukko 1

Esimerkki analysoinnissa käytetystä taulukoinnista.

OSA	Kysymys	Kys nro	Vast. mää- rä	Vast. sis.	Koo - di	Osuu s	Sisältö	Huom.	Syitä
I Koettu väkivalta	Parisuht. koettu väkivalta	1	74 56	Kyllä Ei	A B	56.9 % 43.1 %			
II Väkival- lan kokemus ja taustat	Parisuh- de	2				eniten avio- liitos- sa	useissa muodoissa, jopa kaikissa useissa pa- risuhteissa		
	Lapset	3				Lap- sia 50% Ei lapsia 50%			
	Väkival- lan muo- dot	4		Uhkailu	AI		uhattu lapsen menettämisel- lä, uhattu tappaa, nukkuessa vahingoittami- nen jne.	lapsen kautta	
				Fyys. väkival.	AII		heitelty esineil- lä tai tavaroilla: sakset, silitys- rauta, astalo jne., heitetty kiehu- vaa keittoa päälle, raavittu haa- voille jne.	tekijä huolehti- nut esineva- linn. ettei satuta, lapsi välikip, lasten nähdän	seurausta kontrolloinn., humalatila, 2-suuntainen mielialahäiriö, narsismi, eroproessi, arjenhallinnan puutteet, provosointi jne.

				Henk. väkival.	AIII		uhattu lapsen menettämisel- lä, huudettu, manipuloitu, mustamaalattu läheisille: sosiaalinen väkiv., nöyryyttämi- nen		mustasukkai- suus vallankäyttö alistaminen huoltajuuskiis- tat ”ethän sä ole mies, kun et naista saa kuriin”
				Taloud. väki- valta	AIV				
				Muu vv	AV				
				Asema (su- kup.)	Asp				

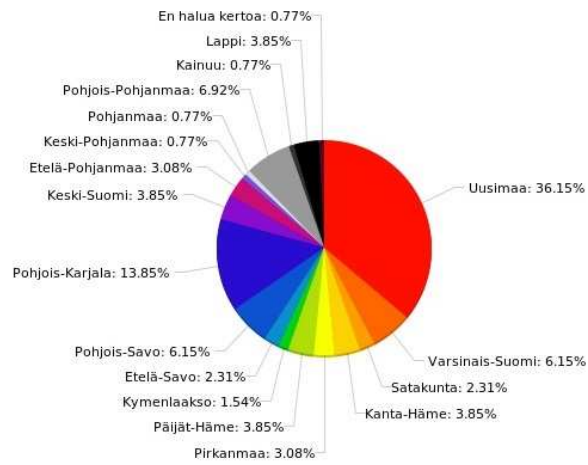
Analyysitaulukko 2

Esimerkki analyysivaiheen taulukoinnista

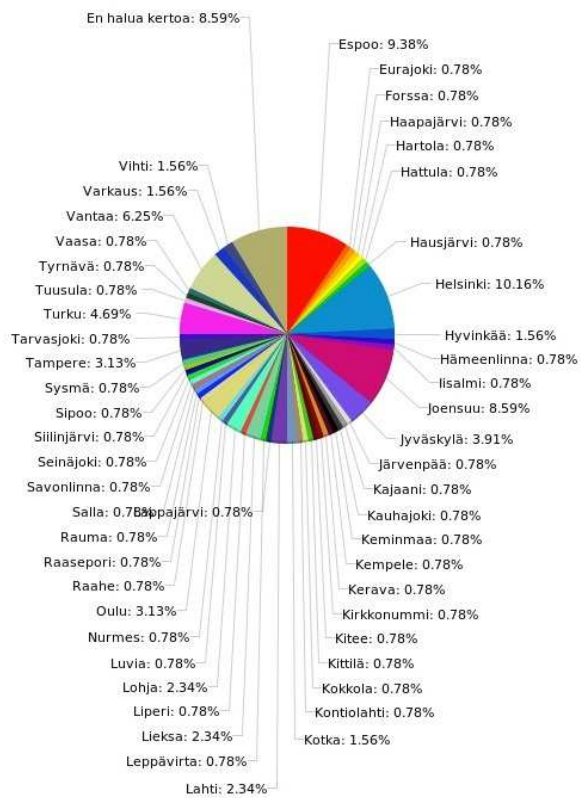
TEEMA	SISÄLTÖÄ KUVAAVA KYSYMYS	VASTAUS	SELVENTÄVÄ VASTAUS	MUUTA
1 Suomalainen mies parisuhdeväkivallan uhrina	Kokeeko suomalainen mies parisuhteessaan väkivaltaa tai sen uhkaa?	Kyllä	Yli puolet kyselyyn vastanneista miehistä on kokenut parisuhteessaan väkivaltaa tai sen uhkaa.	Kuvio
-				
-				
-				
2 Millaisia tunteita parisuhdeväkivallan uhriksi joutuminen herättää?	Miltä tuntuu olla uhri?	Henkinen pahempaa kuin fyysinen. Läheisen pahempaa kuin tunteuttoman. Pahinta nöyryyttäminen. Fyysinen ei tuntunut henkisen rinnalla miltään.	Henkisen ja fyysisen väkivallan vertailu. Läheisen ja tunteuttoman vertailu. Pahinta Itsehillintä Avuttomuus Epätoivo	
-				
-				
-				
Konkreettiset seuraukset		Puremasta mustelma. Tavaran repimisestä tikattava haava. Auto rikki. Avioero. Itse syytettynä.		
-				
-				
-				
4 Parisuhdeväkivaltaa kokeneen miehen avuntarve/selviytymiskeinot	Mistä apua?	Soitto ystäville tai läheisille	Omaisiin yhteys Jälkihoidossa ystävät iso apu Keskustelu ystä-	Läheiset eivät ole halunneet ottaa kantaa Kuuntelijan

			vän kanssa	rooli tärkeä
		Vertaistuki	Internet-chat	
		Terveydenhuollon ammattilaiset: terveydenhoitaja, lääkäri, terapeutti, mielenterv.palv.	Neuvola Parisuhdeterapeutti Lasten lääkäri Psykiatrian poli	Lääkärintodistus jäljistä
-				
-				
-				
5 Miksi mies ei hae apua?		Vähättely	Tapahtumia niin harvoin En pelännyt väkivaltaisuuttaan Turhaa soittaa viranomaisille: naistyöntekijät eivät usko ja loput vähättelee.	
		Häpeä	Häpesin ja pelkäsin, että minua kohdellaan epäonnistujana tai surkimuksena.	
		Pelko	pelko puhumisesta, koska tekijä olisi voinut puolustautua syyttämällä uhria väkivallasta Yhteiskunnan asenne pelottaa.	

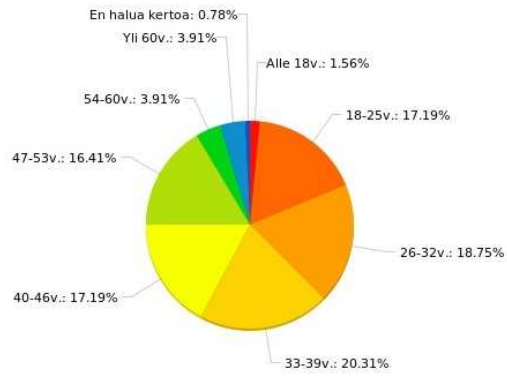
Kuviot

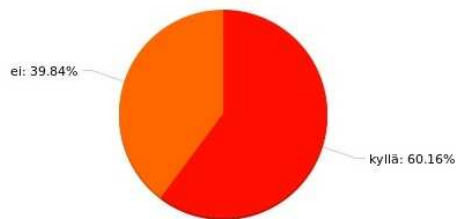
Kuvio 1: Kaikkien vastaajien maakunnallinen jakauma.

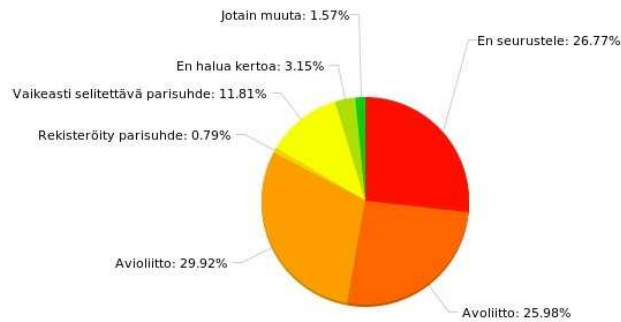
Kuvio 2: Kaikkien vastaajien paikkakunta-kohtainen jakauma.

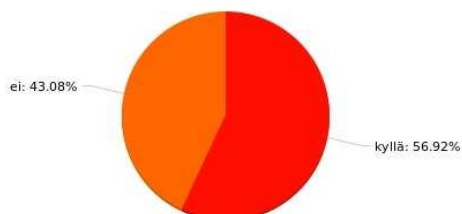
Kuvio 3: Kaikkien vastaajien ikäjakauma.

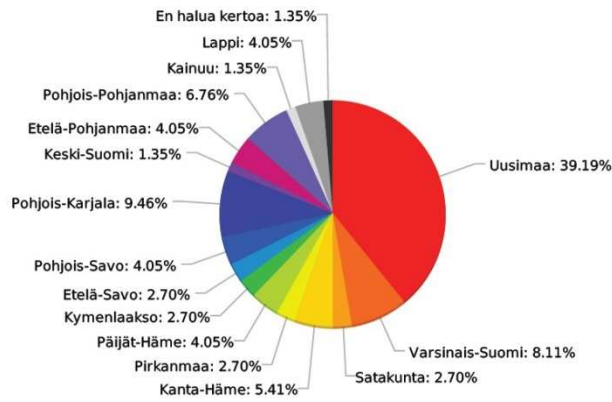
Kuvio 4: Kaikkien vastaajien lapsitilanne.

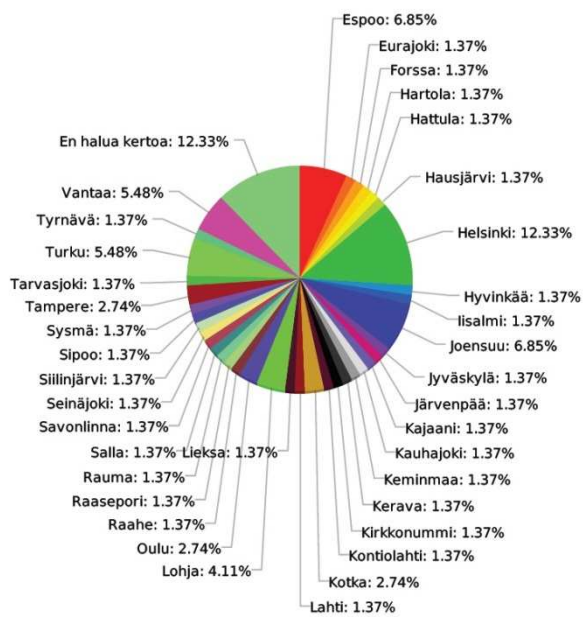
Kuvio 5: Kaikkien vastaajien parisuhdetilanne.

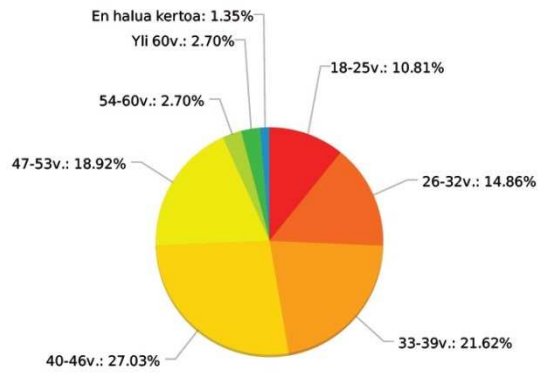
Kuvio 6: Väkivaltaa parisuhteessaan kokeneiden miesten osuus kaikista vastaajista.

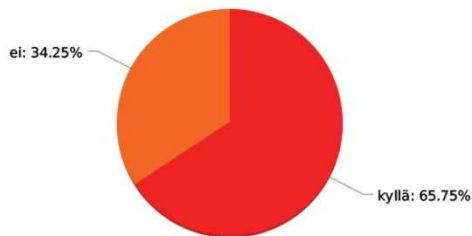
Kuvio 7: Väkivaltaa parisuhteessaan kokeneiden maakunnallinen jakauma.

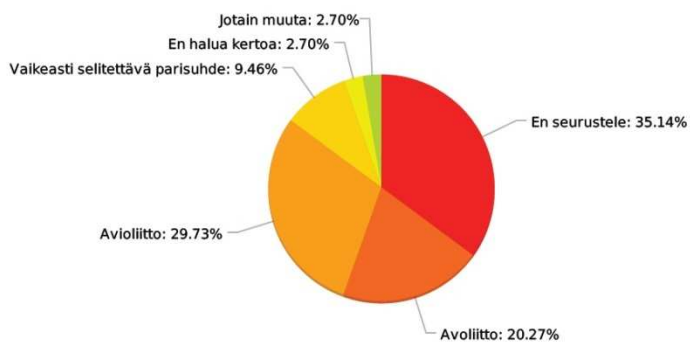
Kuvio 8: Väkivaltaa parisuhteessaan kokeneiden paikkakunnallinen jakauma.

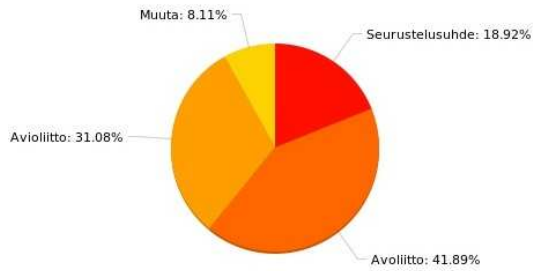
Kuvio 9: Väkivaltaa parisuhteessaan kokeneiden ikäjakauma.

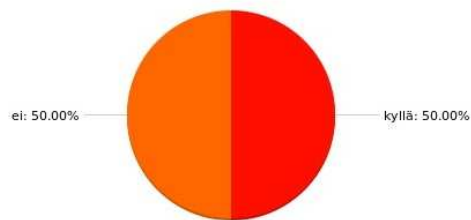
Kuvio 10: Väkivaltaa parisuhteessaan kokeneiden nykyhetken lapsitilanne.

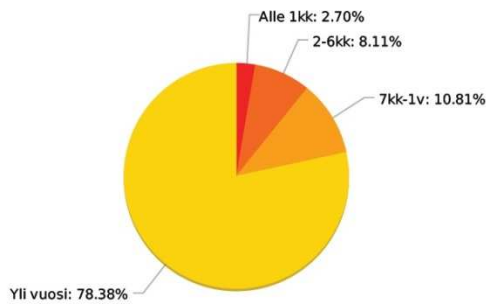
Kuvio 11: Väkivaltaa parisuhteessaan kokeneiden nykyhetken parisuhdetilanne.

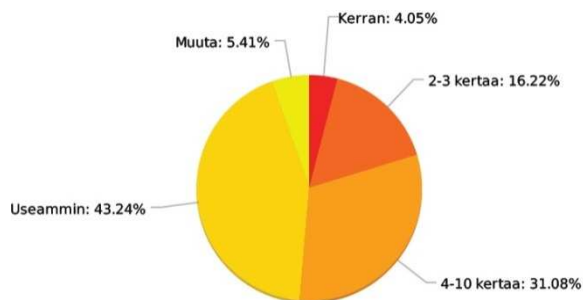
Kuvio 12: Väkivaltaa parisuhteessaan kokeneiden tapahtumien aikainen parisuhdetilanne.

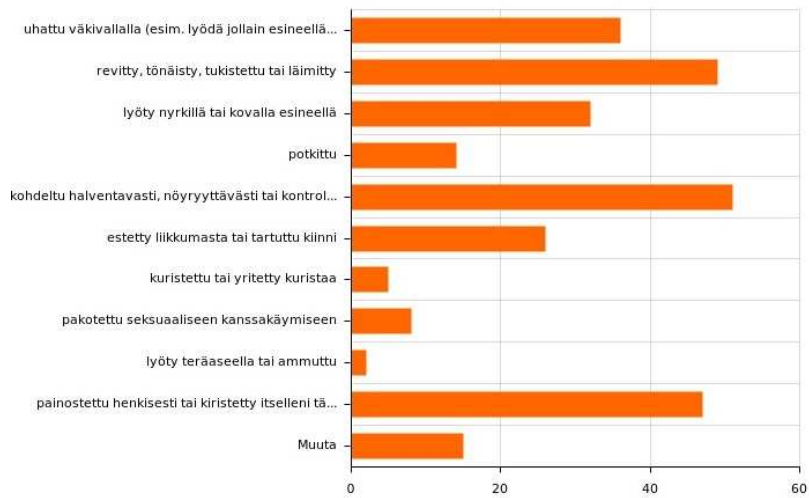
Kuvio 13: Väkivaltaa parisuhteessaan kokeneiden tapahtumien aikainen lapsitilanne.

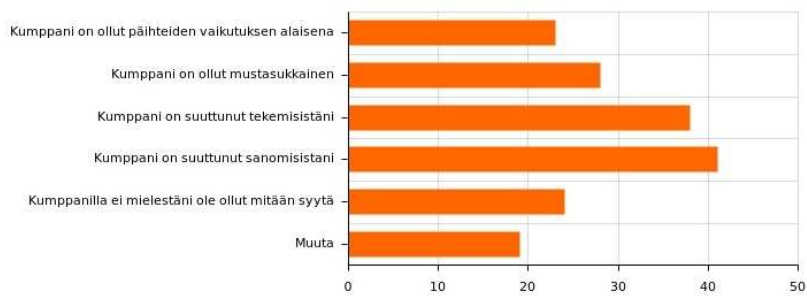
Kuvio 14: Parisuhdeväkivallan tapahtumista kulunut aika.

Kuvio 15: Parisuhdeväkivallan toistuvuus.

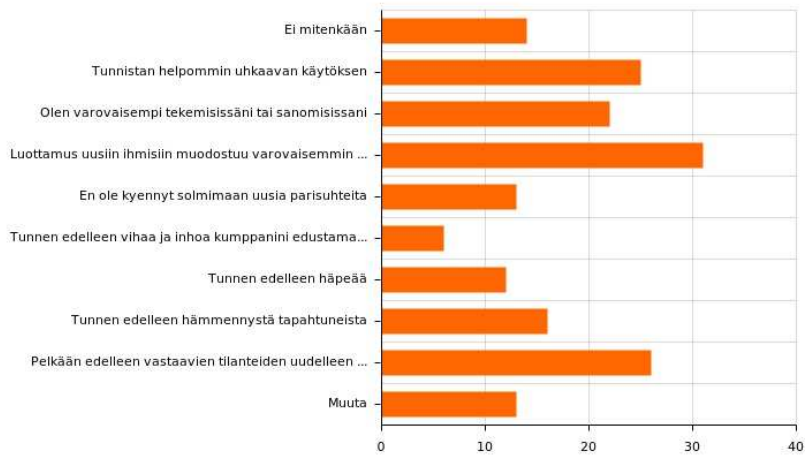
Kuvio 16: Koetun väkivallan muodot.

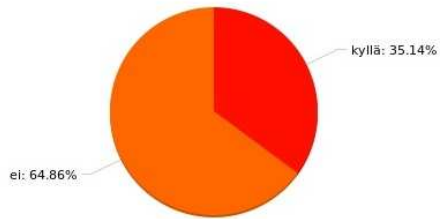
Kuvio 17: Vastaajien arvioita väkivaltaan johtaneista syistä.

Kuvio 18: Vastaajien parisuhteessa koetun väkivallan herättämät tunteet.

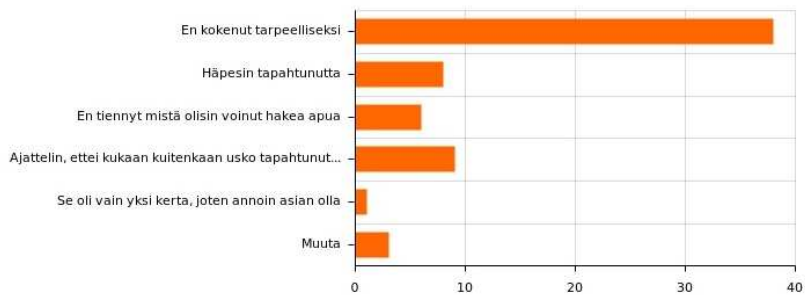
Kuvio 19: Parisuhteessa koetun väkivallan vaikutukset myöhempään elämään.

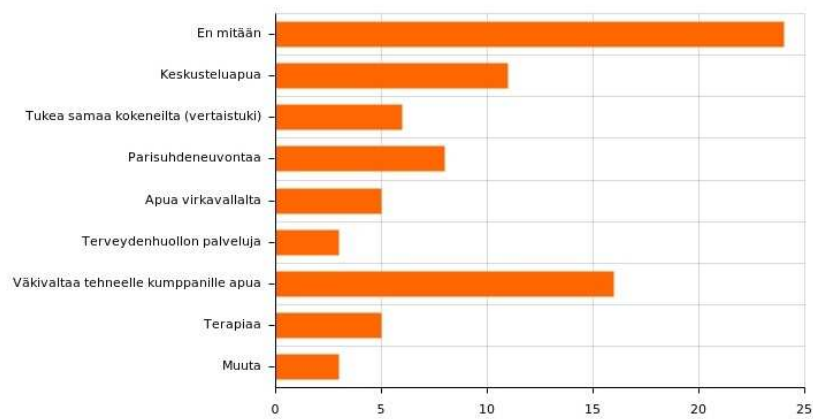
Kuvio 20: Apua hakeneet parisuhdeväkivaltaa kokeneet miehet.

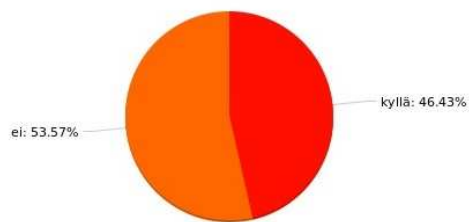
Kuvio 21: Parisuhdeväkivaltaa kokeneiden hakema apu.

Kuvio 22: Miksi parisuhteessaan väkivaltaa kokeneet miehet eivät hae apua.

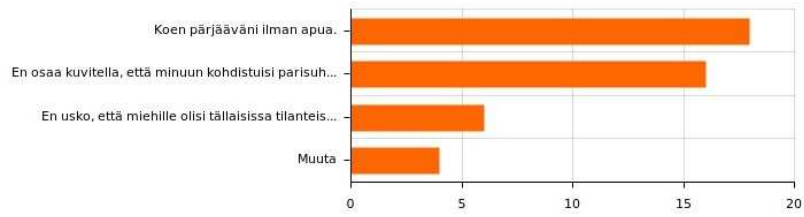
Kuvio 23: Millaista apua parisuhteessaan väkivaltaa kokeneet miehet hakisivat nyt.

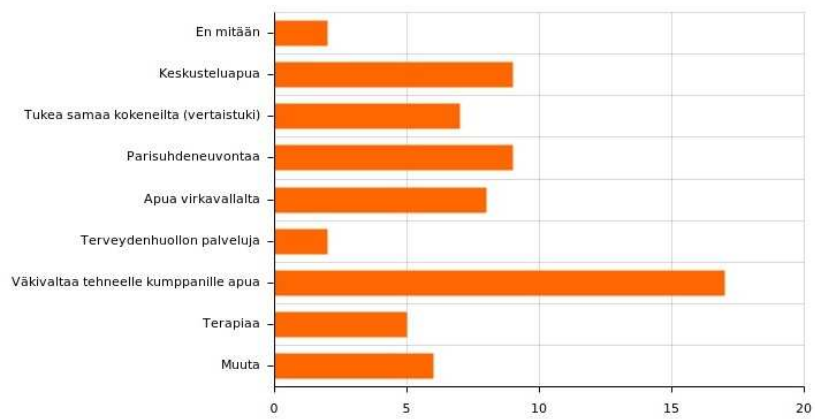
Kuvio 24: Hakisivatko miehet, jotka eivät ole kokeneet parisuhteessaan väkivaltaa, apua.

Kuvio 25: Millaista apua väkivaltaa kokemattomat miehet kuvittelisivat hakevansa.

Kuvio 26: Miksi parisuhdeväkivaltaa kokemattomat miehet eivät hakisi apua.

Kuvio 27: Millaista apua parisuhteessaan väkivaltaa kokeneet miehet olisivat kaivanneet.